

Idealer og hverdag

Et indblik i politisk identitet blandt unge voksne

Speciale

30 ECTS, 10. semester, Sociologi

Institut for Sociologi, Socialt Arbejde og Organisation

Aalborg Universitet

Vejleder: Ann-Dorte Christensen

Afleveringsdato: 7. november 2014

Antal ord: 34966

Udarbejdet af:

Rune Mølbach Krogh

English summary

This project sets out to identify political identities in a group, that I call young adults, which is in the range 20-30 years old. The project builds on a qualitative platform, with a case that consists of 5 interviews with youth in the age range. The search for a political identity, is threw a focus on democrat ideals, how they view the public sphere, their trust in the politicians, and how they see their own opportunities of influence. As well as the main focus, political identity, I will try to identify a political culture as well. With the help of Ulrich Beck I am putting this search for a political identity in the scopes of the reflexive modernity. The project uses the more lenient version of Derek Layders Adaptive Theory. This method has been central to the shaping of the interview guide, which is based on the orienting concepts, which is manly taken from the political sociology. The overarching concepts is democracy as the structural concept, political culture as the mediating concept, and political identity as the behavioral concept. The analysis starts out with a examination ,of each of the interviewed persons, with focus on the sub-questions to the research question, to give a detailed description of each one of them. This shows, that there are some differences between them, but still allot of similarities, at least between three of them. After this, I try to use the respondents answers together with the former surveys, to try and construct some part of a political culture. This Culture is characterized by, being very critical towards the mass media, as well as seeing politics as something distant, and out of your everyday life. I also describe a deliberative democratic ideal as a part of this, as well as a personal responsibility, to know what is going on in politics. This is where the culture shows a conflict between how they ideally see the culture, and the praxis they meet in their everyday life. After this the project constructs a type of political identity called the "Passive Deliberative", which is constructed by 3 overarching parts. The first one is based on the "Critical Citizens", which I use to describe the respondents, as having deliberative ideals for the democratic process, but a low confidence in the Politician and the actually process of the legislation. Another part of this type of political identity, is a negatively attitude toward the representation by the elected politicians. The respondents don't feel like the politicians is representative for the population. The last part of the Type, is the Passive part, which refer to a powerlessness, that characterize the respondents. I use the reflexive modernity concept of individualization to try to explain the paradoxical nature of the "Passive Deliberativ". They are disembedded from the political engagement, but have not been able to reembed themselves. This makes the conflict with their deliberative ideals. Lastly I compare this new type of political identity with another type of political identity, from a former project. This Type is also based on the idea of individualization and the reflexive modernity, but the people that carries this identity has reembedded the political engagement.

Indholdsfortegnelse

English summary	2
Problemfelt	5
Tidligere forskning.....	8
Den reflektsive moderniteten	10
Problemformulering.....	13
Metode	13
Adaptiv metode	13
Semistrukturerede interviews.....	15
Orienterende begreber	18
Demokrati	18
Politisk offentlighed	21
Politisk kultur	23
Subpolitik	23
Politisk identitet	24
Efficacy	25
Myndiggørelse.....	26
Tillid.....	27
Analyse strategi.....	28
Analyse.....	29
Jesper	29
Peter.....	33
Jonas	40
Rasmus	49
Torben.....	57
Politisk kultur og generelle tendenser	63
Politisk identitet	64
Repræsentation.....	65
Kritiske borgere	66
Afmagt.....	67
Opsamling: Passive deliberative:.....	70
Konklusion.....	71
Perspektivering: Hverdagsaktivisten	72

Litteratur	74
Bilag 1: Direkte oversættelse af efficacy spørgsmål.....	76
Bilag 2: interview guide.....	77
Bilag 3: Oversigt over CD Bilag	80

Problemfelt

Op igennem 90'erne og 00'erne blev der af staten bestilt de to store undersøgelser, der i daglig tale blev til demokrati projektet og magtudredningen. Formålet med demokrati projektet beskrives i starten af alle udgivelserne: *"Nu er nationalstaten udsat for vigtige forandringsprocessor. Nationalstaten og dens myndigheder udfordres fra to sider – fra oven, af europæiske integration og internationalisering og fra neden, af decentralisering og lokalisering. Demokrati Projektets formål har været at studere en række effekter af denne udfordring på den traditionelle demokratiske styreform ved at studere forandringer og forandringsprocessor på tre niveauer"*(Goul Andersen, Torpe og Andersen 2000:V). Delprojekt 5 til dette hed "Demokrati fra neden", og beskæftigede sig med borgernes forhold til det politiske system, og blev bl.a. afrapporteret i en bog af samme navn og bogen "Hvad folket magter". I konklusions afsnittet til "Hvad folket magter", beskrives der bl.a. at 45 % af de adspurgte i undersøgelsen mener at borgerne ikke har gode nok muligheder for, at blive hørt af politikerne. Ligeledes at afmagt overfor det politiske system ofte er blandt de unge (Goul Andersen, Torpe og Andersen 2000: 279,284). De bruger i denne undersøgelse begrebet "politisk efficacy", som dækker over en følelse af, at kunne påvirke de politiske beslutningsprocessor (Goul Andersen 2000: 124). Lignende spørgsmål bliver også anvendt i en anden udgivelse: "Demokrati fra neden", i et afsnit skrevet af Bang. Heri svarer 72% af befolkningen at de har lille, meget lille eller overhovedet ingen tillid til at politikerne lytter til folk før de træffer beslutninger. Ligeledes svarer 70 % de samme 3 svar på spørgsmålet, om folk modtager relevante informationer om væsentlige samfundsmæssige anliggender. Og dette er på trods af at henholdsvis 77 % og 59 % havde svaret, at det var meget vigtigt for dem, at politikerne lytter til folk før beslutninger træffes og at folk informeres om væsentlige samfundsmæssige anliggender(Bang 2000: 286).I udgivelsen "Demokrati og politisk kultur", der ligeledes blev udgivet i forbindelse med demokratiprojektet, er Torpe ind på, at der generelt har været en stigning i mistillid og afmagtsfølelse fra 70'erne til 90'erne. Ligeledes er han dog også inde på at mistillidsspørgsmålet springer en del på få år. Eks. Fra 1991 til 1993 voksede det med 20% (Torpe 1994:29-30).

Magtudredningen beskæftigede sig i højere grad, som navnet antyder, med hvor magten ligger i Danmark. Dog nævner de i afsnittet om borgerne i hovedresultaterne, at selvom deltagelsen er gået ned er den politiske interesse og antallet der diskutere politik med venner og familie støt steget fra 1971 til 2001 (Togeby et. Al. 2003: 57-85). Når det gælder afmagt overfor det politiske system, beskriver Castells i bogen "The power of Identity", at han på tværs af flere europæiske lande kan se en stigende fremmedgørelse overfor det politiske system (Castells 2004: 410).

Jeg har herunder medtaget nogle tabeller fra valgundersøgelsen 2007, for at give nogle lidt nyere tal, mhh. til om borgerne syntes politikerne tager for lidt hensyn til hvad borgerne tænker, om deres generelle tillid til politikerne. Dette er lidt nogle andre statistikker end medtaget fra demokrati projektet, men giver stadig en idé om borgernes forhold til det politiske system. Her kan man se at 69 % af befolkningen har meget eller ret stor tillid til politikerne i almindelighed. Men kun 22 % er nærmest uenig eller helt uenig i politikerne tager for lidt hensyn til vælgerne. Hele 48 % er helt enig eller nærmest enig i dette udsagn.

Politikerne tager gennemgående for lidt hensyn til, hvad vælgerne mener	
	Procent
Uoplyst	,3 %
Helt enig	13,9 %
Nærmest enig	33,9 %
Hverken / eller	28,6 %
Nærmest uenig	18,3 %
Helt uenig	3,9 %
Ved ikke	1,1 %
Total	100,0 %
Kilde: den danske valgundersøgelse. DDA	

De tidligere bidrag til debatten, om den politiske tillid og borgeres følelse af afmagt overfor det politiske system og politikerne, har i

høj grad båret præg af at være båret af kvantitative undersøgelser. Jeg vil i denne undersøgelse gribe feltet af fra en meget kvalitativ vinkel og ved hjælp af interviews forsøge at komme ind til kernen, i

Hvor stor tillid har du til danske politikere i almindelighed?	
	Procent
Uoplyst	,2 %
Meget stor tillid	4,8 %
Ret stor tillid	64,5 %
Ret lille tillid	26,1 %
Meget lille tillid	3,4 %
Ved ikke	1,0 %
Total	100,0 %
Kilde: den danske valgundersøgelse. DDA	

forholdet som respondenterne har til det politiske system. En af undersøgelserne i magtudredningen som jeg tager inspiration fra er Niels Nørgaard Kristensens "Billeder af Magten", hvori han igennem kvalitative biografisk inspirerede interviews fortæller om almindelige danskere oplever magten i Danmark og deres rolle heri (Kristensen 2003). I forhold til denne udgivelse, vil jeg være mindre biografisk og højere grad have fokus på respondenternes opfattelse af, hvordan deres relation er til det politiske system. Tilliden, og opfattelse af hvordan de kan påvirke beslutningerne. Jeg vil bl.a. i denne forbindelse have fokus på den offentlige debat. Et begreb der her er i centrum er den politiske myndiggørelse, som er individets oplevede muligheder, af hvordan han kan deltage i demokratiet og påvirke beslutningerne. Jeg vil i undersøgelsen beskæftige mig med unge voksne i alderen 20-30 år, med forskellig social og socioøkonomisk baggrund. Som jeg også beskrev ovenfor nævnes, der i demokratiprojektet at afmagten er størst i den yngste gruppe af vælgerne, hvilket er en af grundene til jeg beskæftiger mig med denne gruppe, for at prøve at indfange bl.a. denne afmagtsfølelse kvalitativt. Jeg vil altså prøve at give et indblik i, hvad dele af den nye generations, opfattelser af og forhold til det politiske system. Dette fokus er valgt for at prøve at give et anderledes billede af den politiske tillid og myndiggørelse, end de sædvanlige kvantitative data, som stadig i dag produceres bl.a. igennem valgundersøgelsen. Et andet begreb, der kan sættes på er "politisk efficacy", ikke i sin operationaliserede form, som i en del af de kvantitative mens om et generelt

udtryk for individets oplevede adgang til det politiske system. Med disse 2 begreber i fokus vil jeg kigge på den politiske kultur og de politiske identiteter der ligger bag. Politisk kultur som begreb beskrives i "Demokrati og Politisk kultur", som et ret bredt begreb, der generelt kan forstås som " (...) konventioner, værdier og strukturer, som har betydning for den måde, individuelle aktører og gruppeaktører orientere sig på i såvel den politiske offentlighed som i de mange deloffentligheder" (Andersen og Torpe red. 1994: 7). En lignende definition finder man i en artikel fra Solhaug og Kristensen, som i denne forbindelse anvender Verba. De beskriver at den politiske kultur er ens indstilling overfor det politiske system og synet på borgerens rolle heri. Dette er således det mere overordnede begreb. De følger med en beskrivelse af den politiske identitet, som passer herunder. De beskriver den politiske identitet, som værende hvordan borgerne forstår politikken og repræsenterer dem selv i relationen hertil. Det er den politiske identitet, som sætter en retning på vores ræsonnementer, altså determinerende på hvordan vi fortolker det politiske (Solhaug og Kristensen 2012: 237-238, 241). Jeg tilslutter mig disse definitioner, hvor politisk kultur er den mere overordnede, som er synet på hvordan systemet fungerer og hvordan borgerne bør agere heri, hvor den politiske identitet er mere personlig og henholder sig til hvordan de ser sig selv i forhold til systemet.

Som del i dette ser jeg begrebet om den offentlige debat som en vigtig hjørnesteen. Denne inspiration kommer bl.a. fra Habermas' Borgerlig Offentlighed, hvori han beskriver hvordan offentligheden bevægede sig fra diskussionsklubber, hvor et (dog betydeligt mindre) borgerskab diskuterede de politiske tiltag og kunne påvirke nedefra og op igennem vælgerforeninger, til en presse. Den presse er efterfølgende blevet kommerเชียลiseret, hvilket Habermas beskriver som at den politiske diskussion bliver en konsumtionsgode. Han beskriver at samtidigt med at dette finder sted udvikler partierne sig fra sammenslutninger af lokale vælgerforeninger til overlokale organiserede og bureaukratiske institutioner (Habermas 2009). Udviklingen i partierne er den danske magtudredning også inde på. I udgivelsen "Magten på Borgen" beskrives, at det politiske bagland og vælgerforeninger i langt mindre grad bliver hørt i partiernes beslutninger og, at disse i højere grad er top styrede (Larsen og Andersen 2004). Hjarvards medialiseringstese beskriver dette. Han beskriver, at medierne er i dag en selvstændig institution, der som navnet antyder, agere som medium imellem andre institutioner. En af de roller som medierne bærer igennem dette er at være arenaen for den offentlige debat (Hjarvard 2009). Ligeledes beskriver Castells i "Power of Identity", at medierne bliver en scene for politikken, som bliver anvendt som en slagmark for politikerne (Castells 2004). Jeg vil altså prøve at finde indtil hvordan borgerne, i min undersøgelse de unge voksne, har det med, at den offentlige debat i høj grad er mediebåret og om hvordan de mener at de kan blive hørt i denne debat. Sidder helt normale mennesker med samme frygt som disse samfunds teoretikere om, hvad konsekvenserne kan være af dette?

Tidligere forskning

Jeg vil i dette afsnit komme ind på tidligere forskning på området. Det er selvfølgelig ikke en komplet liste, men et udsnit som jeg har været bevidst om og læst op på. Jeg vil indledningsvist samle op de statistikker, som jeg anvender i problemfeltet. Herefter vil jeg komme ind på andre undersøgelser, også kvalitative. En del af disse er ofte skrevet i forbindelse med valg, og med fokus herpå. Men disse fokusere stadig på hvordan den politiske identitet formes og hvordan respondenternes generelle forhold er til politik.

Fra Demokratiprojektet tog jeg de fleste af statistikkerne. Jeg vil igen her minde om at det er 14 år siden de fleste af bøgerne blev udgivet, og tallene måske er mindre relevante i dag. 45 % af de adspurgte i demokratiprojektet, mente at borgerne ikke har gode nok muligheder for at blive hørt af politikerne (Goul Andersen, Torpe og Andersen 2000: 279). 72 % af dem har lille tillid, meget lille tillid eller overhovedet ingen tillid til, at politikerne lytter til befolkningen før de tager beslutninger. Ligeledes havde 70 % lille tillid, meget lille tillid eller overhovedet ingen tillid til, at befolkningen for de relevante informationer om væsentlige samfundsmæssige anliggender. Og i samme undersøgelse havde 77 % svaret at det var meget vigtigt for dem, at politikerne lytter til folk før de tager beslutningerne og 59 % havde svaret at det var meget vigtigt at folk bør informeres om væsentlige samfundsmæssige anliggender (Bang, Hansen og Hoff red. 2000: 286). Her ser man at befolkningen har et oplevet demokratisk underskud. De mener at det er vigtigt at der er kontakt imellem politikere og befolkning i forhold til beslutningsprocesserne og information, men samtidigt har de meget ringe tillid til at politikerne opfylder disse idealer. I samme skuffe blev der i medborgerskabsundersøgelsen fra nogle år tidligere beskrevet, at mistillid og afmagt er vokset støt fra 70'erne til 90'erne. Dog er der tit store spring op og ned i denne tendens (Torpe 1994 29-30).

De tal jeg har medtaget fra 2007's valgundersøgelse, viser da også et billede af det ikke er så galt med befolkningens tillid generelt længere. Dog er spørgsmålene ikke helt de samme. Som vidst i figurerne i problemfeltet har 64,5% af befolkningen ret stor tillid og 4,8 % meget stor tillid til politikere i almindelighed. Dog viser den anden tabel at 33,9 % er nærmest enig i, og 13,9 er helt enig i, at politikerne tager gennemgående for lidt hensyn til hvad vælgerne mener. Her er kun 18,3 % nærmest uenig og 3,9 % helt uenig. Med en stor del på 28,6 % har valgt hverken/ eller (DDA 2011). Dette komplicerede forhold til politikerne og det politiske, som befolkningen har, vil jeg altså forsøge at komme nærmere ind på med en kvalitativ undersøgelse, hvor jeg for muligheden for at snakke med respondenterne omkring hvad de mener mere detaljeret og muligvis prøve at afdække hvorledes deres relation til det politiske er opbygget.

En tidligere nævnt undersøgelse er Nørgaard Kristensens "Billeder af magten" fra magtudredningen. Heri beskriver han, at magt for hans respondenter i høj grad er en abstrakt magtforståelse. Som ofte stilles op i et "os og dem" perspektiv. (Kristensen 2003: 207,228). Her fremstiller han også et korrespondance system

med 4 felter, der repræsenterer forskellige magtforståelser. Her er y-aksen i toppen, fællesskab (magt for de fleste) og bunden modstand (magt for de få). X-aksen er til venstre en medieret forståelse og til højre en praktisk forståelse. Felt 1, der ligger imellem fællesskab og praktisk forståelse, kalder han praktisk pluralist. Heri ligger en pluralistisk forståelse af magten og et erfaringsbaseret forhold til politik. Felt 2, imellem praktisk forståelse og modstand, beskriver han som den diktonome modstandsidentitet, som er en klassisk os imod dem forståelse. Felt 3, der ligger imellem en medieret forståelse og modstand, beskriver han som magtens tilskuere, og disse er kendetegnet ved at bære et medieret billede af magten. I det sidste felt, imellem fællesskab og medieret forståelse har han magtens generalister, som han kendetegner ved at deres magtforståelse er pluralistisk, og han sammenligner dem med Castell's projekt identitet – en gruppe med et højt abstraktions niveau i forhold til magten. Dog fremhæver han at der er en aktiv og mere passiv udgave af alle 4 felter. "Magtens tilskuere" henviser i højere grad til den passive del af felt 3 f.eks. (Kristensen 2003: 213-214). Denne undersøgelse kommer med et interessant idealtypisk billede på tilgange til det politiske, dog i høj grad med fokus på magtforståelse. Dog er der flere overlap med andre perspektiver på politiske identitet. Eks. Vil jeg senere i dette afsnit kort introducere Van Deth, der beskriver en tilskuer tilgang til politik.

En del af det der skrives indenfor dette tema har forbindelse til valg, som eks. De tal jeg fremhævede tidligere var fra valgundersøgelsen 2007. Et eks. er en række artikler som Nørgaard Kristensen har skrevet sammen med Solhaug. I denne forbindelse har de interviewet, med narrativt fokus, en del gymnasieelever med samfundsfag på gymnasiet, af både anden etnisk oprindelse og dansk oprindelse. De beskriver i 2 artikler, hvordan politisk socialisering, kan ses mere som en politisk læring, hvorigennem erfaring, gruppetilhørsforhold og andre forhold bliver gennemarbejdet af individet, og ikke optages direkte. Familie, skole, venner og medier har alle indflydelse på identiteten, men individet anvender en "kognitiv reflekteret" tilgang til, at danne sit politiske ståsted. Ligeledes spiller følelser ind på dette. (Kristensen og Solhaug 2014a og 2014 b).

Et andet eksempel er antologien Genveje til et kryds, som tager udgangspunkt i dagbøger skrevet af vælgere, samt interviews og fokusgruppe interviews med respondenter i forbindelse med valget 2011. En af teksterne handler om vælgernes forhold til valgkampen. Heri opstiller en del af de interviewede kritik af det politiske system. Overordnet kan man sige at vælgerne er kritiske overfor valgkamp, medier og politikere, men er på trods af dette interesseret i politik. Vælgerne oplever dog at være sat udenfor og ser politikken, som langt væk fra dem selv (Kristensen 2013: 178). Kristensen beskriver at der i gruppen var en gennemgående kritik af den politiske valgkamp som marketings kampagner, hvori politikken ikke spillede en rolle. De mener at politikerne forsøger at købe deres stemme igennem smarte reklame og marketings

tricks. Ligeledes fremhæver vælgerne et mere deliberativt demokrati ideal, og vil gerne have en form for nærvær med politikerne hvor, der bliver mulighed for at diskutere politik. Valgkampen går altså imod disse respondenters demokratiideal (Kristensen 2013:170-172). Kristensen fremhæver ligeledes at en gruppe af de interviewede ikke føler sig repræsenteret på "Borgen", men ser politikerne som repræsentanter for en elitegruppe i samfundet. De har deres egne uddannelser og deres eget sprog (Kristensen 2013:173-174). En anden ting Kristensen fremhæver, der er fremtrædende blandt respondenterne, er en oplevelse af et demokratisk underskud. De oplever at politikerne ikke gider høre på den kommunikation, som kommer nedefra. Der rettes en kritik imod topstyringen (Kristensen 2013: 175-177). Opsummerende i konklusionen anmærker han, at vælgerne (i hvert fald respondenterne i undersøgelsen) i høj grad gerne vil deltage, men bliver i høj grad skræmt af den politiske marketing, og de oplever politiske budskaber som kommodificeret (Kristensen 2013: 179). Disse 2 afsnit, og især det sidste, indeholder nogle idealtypiske ytringer fra vælgere. Især den sidste er i høj grad kritisk. Jeg forventer at kan anvende disse undersøgelser til at perspektivere mine resultater til, hvis jeg opnår lignende svar, fra mine respondenter. Den sidste af teksterne ligger sig i høj grad op af det jeg forsøger, at beskrive med denne rapport. Dog har jeg mindre fokus på folketingsvalg, men har også et fokus på den medierede offentlighed og især borgernes relation hertil. Jeg håber at jeg med denne rapport kan bidrage mere til dette kvalitative udgangspunkt.

Et andet perspektiv, kommer fra Van Deth, i hans artikel: "Interesting but irrelevant". Han har med data fra eurobarometer undersøgelsen i 1998, stillet sig kritisk overfor tesen, at mere uddannelse giver mere politik interesse (Van Deth 2000). Han beskriver at borgerne i høj grad tilgår politikken som tilskuere, med en interesse i at følge med, men uden "political salience" – politikken er uden større betydning for dem (Van Deth 2000: 115). Han beskriver ligeledes hvordan det typisk er folk med mange ressourcer, blandt andet økonomisk og har en general høj tillid, som falder i denne kategori (Van Deth 2000:136). I modsætning til teorien om at mere lærte folk, bruger mere tid på politik, er praksis, at de for øjnene op for andre ting og bruger deres tid på alt muligt andet (Van Deth 2000:116). Ligesom Kunder i politikken, kan denne tekst muligvis bidrage til, at kategorisere min data, og til fortolkning af den empiriske viden jeg tilegner mig igennem interviewene. Meget af den tidligere forskning, som jeg har medtaget her beskriver tendenser i borgernes forhold til det politiske og offentligheden fra flere vinkler. Jeg forsøger mig altså, at ligge denne undersøgelse i enden på disse perspektiver og vil med udgangspunkt i mine empiriske fund, se om nogle af disse perspektiver eller tendenser kan bidrage til min analyse.

Den reflektive moderniteten

Jeg skriver dette projekt ind i en modernitetsforståelse der ligger sig op af Becks beskrivelse af den reflektive modernitet (Dog er også Giddens og Lash en stor del af denne tradition). Jeg beskæftiger mig i

projektet med politisk identitet- og kultur blandt unge voksne i dag, hvilket jeg mener Becks modernitetsforståelse giver en god ramme for. I et tidligere projekt jeg skrev i samarbejde med en medstuderende, benyttede vi os netop af Becks begreb om den reflektive modernitet og subpolitik (et begreb der introduceres senere), til at beskrive de politiske identiteter, som vi analyserede os frem til blandt unge selvforsynende (Jensen og Krogh 2013). Der var altså, at se i dette projekt, en mulig god forklaringskraft i Becks teoretiske apparat, når det drejer sig om den politiske identitet blandt unge mennesker i vores samfund i dag. Ligeledes åbner det op for en lang række måder at forstå politisk identitet på, uden for de mere klassiske politiske engagementer. Det åbner blandt andet op for at anvende ærketyper, så som Bang og Sørensen's Hverdagsmager og ekspertborger, og vores eget udviklede begreb om de unge selvforsynende, ekspertaktivisten, der ligger sig i forlængelse af de 2 andre begreber.

Begrebet den reflektive modernitet dækker over en proces. Dette er en proces af selvtransformation fra det industrielle moderne samfund (Beck 1997:15,58). Beck beskriver denne udvikling sker fordi moderniteten bliver autonom, den udvikler sig utilsigtet over tid. Denne autonome transformation medfører at fundamentene ændre sig i moderniteten på tre centrale punkter(Beck 1997: 16).Først og fremmest, en radikaliserende af moderniteten der åbner op for nye moderniteter. For det andet, et brud med modernitetens paradigmer, marxisme og funktionalisme, i det den åbner op for en samfunds ændring uden en folkestyret revolution, som disse paradigmer prædiker. For det tredje, en 'højnet' modernisering af sociale forandringer. Altså at forandringer ikke sker ud af fattigdom og sociale problemer (Beck 1997:17). Beck beskriver den store motor bag udviklingen som værende de utilsigtede konsekvenser af moderniseringen, de bivirkninger og risici, som opstår pga. Den udvikling det moderne samfund tog, eks. Klimaproblemerne, globaliseringen og individualisering (Beck 1997:23).Hvilket ligger begrebet sammen med et andet af Becks begreber, risiko samfundet, som lægger sig tæt op af den reflektive modernitet – de er to sidder af samme sag, i samfundsudviklingen. Netop individualiseringen er utrolig vigtig i dette perspektiv, eller snarere de dele individualiseringen af opbygget af i Becks perspektiv. Der er her nemlig tale om disembedding og reembedding, som samtidig også er det der sker på samfundsniveauet. Beck beskriver med flere af de stor sociologiske forfattere, at det industrielle samfunds karakteriseres ved funktionelt differentierede subsystemer. Men disse systemer beskriver Beck opsplittes i den reflektive modernitet. Dette er en disembedding (Beck 1997: 24). Dette medfører, at i alle dele af den sociale verden sker der ligeledes et brud med de sikkerheder eller selvfølgeligheder, der er for vores hverdag og den måde vi lever på. Det 'system', som vi kender, hvor alle subsystemer har deres egne områder med egen logikker brydes op, hvilket gør at individets personlige sikkerheder også forsvinder (Beck 1997:11-12). Jeg vil i det senere afsnit omkring subpolitik, komme mere ind på disembedding og reembedding i forhold til individet.

Jeg var tidligere inde på Habermas' PHD Borgerlig Offentlighed, der i høj grad beskæftiger sig med den politiske offentligheds skift fra traditionelt samfund til moderne samfund, men også i den senere udvikling til social staten. I denne problematisere den retning som den offentlige debat har taget (Habermas 2009). Ved at inddrage idéen om den refleksive modernitet, forsøger jeg at tage Habermas og især diskussionen om demokrati og offentlig debat med ind i en anden modernitetsforståelse, der i højere grad bygger på en mere nutidig kontekst.

Problemformulering

Hvilke politiske identiteter kan der identificeres blandt den nye generation af unge voksne i den reflektive modernitet? Herunder:

- Hvilken demokratiforståelse besidder de?
- Hvordan ser de den offentlige debat?
- Hvordan er deres tillid til politikerne?
- Hvordan ser de deres egne indflydelsesmuligheder på politikken?
- Kan der identificeres en politisk kultur blandt dem?

Metode

Måden hvorpå jeg ønsker at besvare problemformuleringen på, bliver igennem et case design, med en lille gruppe respondenter. Jeg vil foretage kvalitative interviews med disse respondenter, for at forsøge, at få et detaljeret overblik i denne lille case, som forhåbentligt kan give dybere indblik.

Adaptiv metode

Jeg benytter mig i dette projekt af adaptiv teori. Ikke den rigide efterfølgelse af alle retningslinjer der ligger i perspektivet, men en anvendelse af grundprincipper. Fordelen ved dette, er ifølge Jacobsen, at have en mere fleksibel og fri tilgang der i højere grad kan tilpasses konteksten for ens projekt (Jacobsen 2007:261).

Det centrale i brugen af den adaptive teori, i dette projekt er det, som Layder kalder *disciplineret eklekticisme*, som betyder at man anvender dele af forskellige teoretiske perspektiver. Dette bunder i den kritiske realismes syn på den sociale verden som at være utrolig kompleks og stratificeret. Heri ligger overlappende forskellige objektive domæner, som forskellige epistemologiske tilgange kan indfange dele af (Jacobsen 2007:258-259). Denne lagdelte og flersidede sociale virkelighed, som den adaptive teori anerkender, betyder at der er to tilstrækkelighedsprincipper. Et forsøge på et komme tættere på sandheden, igennem forskellige og efter konteksten tilpasset dataindsamling. Og et forsøg på at komme med bedre forklaringer på fænomenerne, igennem den teori som konstant tilpasses og udvikles (Layder 1998: 142). Layder beskriver, at man må benytte sig af en epistemologisk åbenhed i det teoretiske arbejde, hvilket indebærer en mindre dogmatisk brug af 'grand theories' (Layder 1998: 39-40). De videnskabsteoretiske grundantagelser i denne tilgang spejler den fleksibilitet der ligger i perspektivets metode og fremgangsmåde. Layder beskriver den adaptive metode, som værende hverken positivistisk eller interperativistisk. Han beskriver, at det er vigtigt at forstå verden fra individernes vinkel, men det er også vigtigt at anerkende andre fænomener, som ikke kan forstås behaviouristisk, men må ses som et 'ikke-personligt' naturligt fænomen (Layder 1998: 139-140). I adaptiv er der både en vinkel, der er intern, set subjektiv og en vinkel der er ekstern, set objektivt. Hvilket leder videre til den ontologiske antagelse, at den

sociale virkelighed både har subjektive og objektive aspekter, som gensidigt påvirker hinanden. Layder mener man kombinere subjektivismen med objektivisme (Layder 1998:140-141).

Der ligger ligeledes et ønske i den adaptive teori om en 'sammensmeltning' af deduktion og induktion, eksisterende teori er med til, at præge tilgange til feltet, men der samtidigt er plads til nye teori kan udspringe af den indsamlede data (Jacobsen 2007: 252). Man søger netop, at kombinerer allerede eksisterende teori med teori, som udspringer af dataanalysen. Dette skal give en teoretisering, løbende igennem processen, hvor data ikke står alene, men konstant forsøger at blive forklaret igennem teori.(Layder 1998: 1,25). Som Layder selv pointerer, er teoriens opgave, at forsøge at forklarer de tendenser som vi ser i vores data (Layder 1998:100).

En af de store styrker ved adaptiv teori, er hvordan empiri kan blive styrende, men stadig have plads til eksisterende teoretiske aspekter. Det handler om at tilpasse disse til konteksten eller hjælpe med at udvikle nye begreber (Jacobsen 2007:263). Dette er min overordnede brug af metodologien, at give plads til forskellige teoretiske perspektiver, som er med til at give forklaringskraft, men samtidigt også kan hjælpe til en videre udvikling til konteksten eller ny konstruktion af begreber. Altså en vekselvirkning imellem brugen af teori og empiri.

Med baggrund i et syn på den sociale virkelighed, der indeholder forskellige dele og lag, arbejder Layder ligeledes med forskellige begrebs niveauer, der skal forklare forskellige dele af sociale fænomener. Overordnet 3 niveauer: handlingsmæssige begreber, systemiske begreber og de brobyggende begreber. Hertil kan tilføjes teoretiske begreber (Layder 1998: 80)(oversættelser af begreberne til dansk fra Jacobsen 2007:269). De handlingsmæssige begreber henviser til 'typer' af deltager i sociale aktiviteter, som Layder beskriver det. Dette er altså begreber der forholder sig aktørens niveau. Dette kan være begreber omkring identitet, 'face-to-face' interaktionen o.s.v. (Layder 1998:84-85). De systemiske begreber, er begreber der forholder sig til de reproducerede sociale relationer, skikke, altså rammerne for aktørernes ageren. Dette kan være begreber om institutioner, kultur o.s.v. (Layder 1998: 88-89). Imellem disse 2 begrebstyper ligger så de brobyggende begreber, som referer til begreber, der forsøger at binde de 2 ovenstående niveauer sammen. Herunder beskriver Layder at der er 3 undertyper. En type med fokus på forbindelsen imellem de 2, en type med fokus på aktører der kan påvirke system delen og en type med fokus på sociale relationer stærkt påvirker af systemiske dele (Layder 1998:92). Til disse 3 niveauer tilføjer Layder kategorien teoretiske begreber. Denne kategori dækker over begreber der tages ud af eksisterende teoretiske perspektiver. Begreber fra denne kategori, tilhøre ligeledes et af de 3 niveauer og kan puttes derind under (Layder 1998: 93-96). Eksempelvis vil alle de orienterende begreber jeg anvender, være teoretiske begreber, men de vil stadig høre til forskellige niveauer.

En del af denne metodologiske tilgang, som jeg i høj grad har benyttet mig af, er det som bliver kaldt orienterende begreber. Disse skal danne et indledende overblik på feltet. Jacobsen beskriver i sin redegørelse for den adaptive teori, at disse kommer fra overordnede traditioner eller paradigmer, fra enkelte teoretikers perspektiver eller fra et fagområde. Disse er med til at give et empirisk fokus og være med til at give indledende forklaringer og overblik (Jacobsen 2007:273). Layder skriver at der er forskellige strategier til at finde disse begreber. En målrettet bevidst læsning efter dem, en fokus på bestemte emner, eks i tidligere forskning under sin læsning, låne begreber fra sidelæggende discipliner eller i ikke-teoretisk litteratur (Layder 1998: 102-106). Ligeledes fremhæver han at de orienterende begrebers rolle er at være midlertidig guide til at indordne sin data efter, være forslag til analyse begreber senere i processen, være guidende for fokus og hjælpe til at føre til flere begreber. Men Layder sætter netop fokus på at det er vigtigt, som alle steder i processen med adaptiv, at være fleksible. Derfor at tænke disse begreber som midlertidige og give plads til de kan tilpasses eller fjernes (Layder 1998:107-112). Jacobsen giver blandt andet eksemplet, at de orienterende begreber kan være med til at guide konstruktion af en interview guide (Jacobsen 2007:266). Dette er også en af de måder jeg anvender den adaptive teori på. Jeg har nogle centrale orienterende begreber, som hovedsagligt at taget fra fagområdet politisk sociologi, som eksempelvis politisk kultur, politisk identitet, myndiggørelse og efficacy. Men er også et begreb som politisk offentlighed med, som jeg hovedsageligt medtager fra Habermass forfatterskab, med hans helt simple definition af begrebet. I det efterfølgende afsnit om de orienterende begreber, kommer jeg ind på hvordan disse operationaliseres i interview guiden.

Semistrukturerede interviews

Metoden Jeg har anvendt til indsamling af data er kvalitative semistrukturerede interviews. I denne forbindelse er der anvendt en interviewguide, som kan findes i bilaget. Som beskrevet tidligere har den adaptive tilgang indflydelse på min interview guide, så det efterfølgende afsnit om de orienterende begreber, vil baggrunden for denne guide forklares nærmere. Et tema der dog fik sit indtog i interviewet efter det første interview var den tredje limfjordsforbindelse. Siden alle mine respondenter tilhører Aalborg området, var dette en relevant lokal sag at spørge ind til, som de fleste sandsynligvis havde hørt om. Den er medbragt for at have en gennemgående politisk sag, at kunne snakke om på tværs af interviewene og på baggrund af denne, at kunne sammenligne graden af deres politiske interesse. Jeg forsøgte at have rimelig udførte og detaljerede spørgsmål i min interviewguide, og så anvende friheden i interviewsituationen, til at omformulere, springe rundt eller ændre i spørgsmålene. Dette gjorde sig f.eks. gældende under interviewet med Torben, som tidligt i interviewet kaldte sig selv "antidemokrat", hvilket gjorde, at jeg fandt det vigtig at begynde at spørge ind til hans demokrati forståelse meget tidligere, end det var planlagt i interviewet. Dette bygger på en erfaring jeg har gjort mig igennem flere projekter med interviews, at jeg er mere tryk

ved at være rigtig godt forberedt og så i situationen, at kan bevæge mig rundt om den planlagt sti. Dette er lidt ved siden er den mere normale tilgang til de semistrukturerede interviews, hvori man ifølge Bryman, benytter sig er mere løse interview guides, nogle gange bare med tema beskrivelser (Bryman 2008:438).

Fordelen ved denne form for interviews er netop muligheden for at være mere fleksible. Man har fokus på interviewpersonens synsvinkel og har muligheden for, at spørger ind til overraskende svar eller lignende, der dukker op i interview situationen. Man for detaljerede beskrivelse, modsat lukkede svar kategorier (Bryman 2008:437). Disse egenskaber ved interviewet, mener jeg er en fordel med den problemformulering jeg har, hvor jeg forsøger, at finde ind til hvilke politiske identiteter, der er fremtrædende blandt disse unge voksne.

Noget man skal være opmærksom på når man foretager kvalitative interviews ifølge Kvale og Brinkmann er ledende spørgsmål. Herindunder også de respons signaler, som jeg som interviewer sender igennem interviewet til respondenterne. Både kropssprog og verbale respons, der kan være positivt eller negativt forstærkende, for det emner respondenterne snakker om (Kvale og Brinkmann 2009: 194-195). Dette var en ting jeg skulle være opmærksom på og, som muligvis har påvirket mine interviews imod en dårligere validitet. I interview situationen benytter jeg mig i høj grad af at nikke og smile og prøve at signalere nonverbalt og med korte svar som "ja" og "ok" til respondenterne, at personen skal fortsætte. Dette kan dog ses som en positiv forstærker, som påvirker respondenterens svar mere i en pågældende retning.

I forhold til transskriptionen af interviewet, er en af de overordnede pointer fra Kvale og Brinkmann, at gennemsigtighed er vigtigt, så læseren af af rapporteringen er klar over, hvordan denne er foretaget (Kvale og Brinkmann 2009: 203). Herudover pointerer de at tale og skrift sprog er forskellig i deres former, hvilke gør at en transskription i høj grad er en oversættelse fra tale til skrift sprog, hvilke kan gøres på forskellige måder (Kvale og Brinkmann 2009: 199-200). I forhold til dette projekt har det centrale for transskriptionen været mening. Jeg har forsøgt så godt jeg kunne, at få lavet en transskription, der er udtryk for det samme, som respondenterne gav udtryk for i interview situationen. Overordnet har jeg forsøgt at skrive det om til sammenhængene skrift sprog, dog med modifikationer. Eks. syntes jeg det er vigtigt at pointere når der bliver grinet i interview situation hvilket, der som andre ting der sker under interviewet, som ikke er tale er markeret med bokse klamme: [griner]. Der var flere af mine personer der benyttede sig af ironi i interviewet og da dette kan være svært, at oversætte til tekst, mener jeg det er vigtig at markere det, på denne måde. i forbindelse med fylde ord som 'øh', og pauser, har jeg ikke altid markeret dette. fyldeordne som øh, er tager med hvis det markere en pause hvor interview personen tænker sig om, efter sit svar, mit i en sætning. Men hvis øh er i midt af en sætning, bare som fyldord, uden det har nogen betydning, er det ikke medtaget. Det samme med pauser, som er markeret gentagne punktummer. Disse er kun medtaget

hvis det bliver midt i en samtale eller sætning pausen kommer. Hvis der bare er stilhed i interviewet fordi jeg hurtigt kigger i min interview guide, eller lignende er det ikke markeret. Denne måde, at transskribere på, hvor det er min dømmekraft ud fra idealet om mening kan være problematisk i forhold til reliabiliteten for projektet. Det bliver svært for læseren uden den oprindelige lydfil eller, at have siddet i situationen, at vurdere hvorvidt jeg har ret i min dømmekraft, når jeg bestemmer om et øh skal med eller ej i transskriptionen. Ligeledes er der mange af mine egne "ja" og "okay", som interviewer midt inde i respondents sætning, for at bekræfte at personen bare skal forsætte, som er udeladt i transskriptionen.

I forhold til dette projekt anvender jeg hvad Bryman kalder "purposive sampling", hvilket direkte kan oversættes til formåls sampling og som dækker over at sample med udgangspunkt i sin problemformulering (Bryman 2008:458). Som tidligere nævnt bruger jeg en alders gruppe, som jeg kalder unge voksne, på imellem 20-30 år. Herudover har jeg forsøgt at bruge uddannelse som samplingsmetode, til at få forskellige respondenter. Jeg har forsøgt at få respondenter med forskellige uddannelses længder og så forskellige som muligt for, at forsøge, at få et bredt indblik i denne gruppe unge voksne. I denne forbindelse må jeg desværre erkende at de kortere og mere praktiske uddannelser er underrepræsenteret. Jeg har en respondent fra teknisk skole, som så er rimelig organiseret politisk. ellers er der 2 respondenter fra mellemlange videregående uddannelser og 2 respondenter fra lange videregående uddannelser.

I forhold til acces til respondenterne, har jeg anvendt mit sociale netværk. Jeg forsøgte at få flere venner og bekendte fra forskellige uddannelser til, at tage kontakt til klassekammerater eller tidligere klassekammerater og spørger dem om de ville deltage i interviewet. Desværre vidste denne metode sig at være ineffektiv. Især i forhold til de af mine bekendte der gik på teknisk skole. De fortalte, at når de spurgte deres klassekammerater, at der ikke rigtigt var nogle der ville stille op til interview, netop fordi det handlede om politik. Dette er rimelig problematisk i forhold til dette projekt, fordi jeg vil bl.a. også gerne interview folk som har det svært med det politiske og måske føler afmagt, men disse er utrolig svært, at få lov at interviewe, når man er ærlig i sin tilgang, og fortæller hvad projektet handler om. Min tilgang til acces resulterede også i, uden det var meningen, at alle respondenter blev mænd. 2 af uddannelserne, klejnsmed og datamatiker er domineret af mænd, men resten var det ret tilfældigt. Dette er muligvis, fordi det primært er mænd, som jeg har kontaktet og etableret acces igennem.

Orienterende begreber

I dette afsnit vil jeg præsentere de orienterende begreber, som har været styrende for konstruktionen af interview guiden og komme ind på hvilke dele, som de enkelte begreber har påvirket. Disse begreber er udvalgt, fordi de bruges centralt i undersøgelser omkring politisk tillid, og borgernes eget syn på deres rolle i demokratiet og samfundet, hvilket jeg er inde på i problemfeltet og afsnittet om tidligere forskning. Der er nogle af disse begreber der er mere løse og overordnede, så som politisk kultur og identitet, hvilket jeg kun definere rammerne for, så spørgsmålene der relatere sig til disse, handler mere om hvilken politisk kultur respondenterne er en del af, eller hvilken politisk identitet han besidder. Heroverfor er der et begreb som efficacy, som i langt højere grad er mere præcist defineret, som giver mere konkrete spørgsmål ind til respondenterens syn på hans egen evne til at begå sig i det politiske og hvorvidt han tror der er mulighed for at kunne begå sig.

Overordnet har jeg 3 styrende begreber. Demokrati, politisk kultur og politisk identitet, som de andre orienterende begreber ordnes ind under. Disse 3 begreber forholder sig til 3 forskellige begrebs niveauer i den adaptive teoris typologi. Demokrati er det overordnede systemiske begreb. Det brobyggende begreb der ligger imellem, er politisk kultur. Og endelig er politisk identitet det overordnede handlingsmæssige begreb.

Demokrati

Der er forskellige tolkninger og fremstillinger af demokrati. Overordnet er der 3 ærketyper i den samfunds-faglige litteratur. Den liberale, den republikanske og den deliberative. Disse er der selvfølgelig forskellige tolkninger og udlægninger af. Jeg vil herunder forsøge at nedfælde en forståelse af dem.

Den republikanske model

En republikanske model er i høj grad forankret i fællesskab. I denne model ses politikken ifølge Habermas, som værende: *"medium, hvor medlemmerne af naturgroede solidariske fællesskaber bliver bevidste om deres afhængighed af hinanden, og hvor de som statsborgere med deres vilje og deres bevidsthed udvikler og udformer de allerede eksisterende gensidige anerkendelsesrelationer til en sammenslutning af frie og lige restfæller"* (Habermas 2005:43-44). I gennem dette citat kan vi se hvordan dette fællesskab, udgår af solidaritet i den republikanske model. En model hvor borgerne anerkender hinandens funktioner og evner i det fælles samfund. I denne model er der en idé om en konsensus dannelse igennem en offentlighed, som bliver dikterende over marked og stat (Habermas 2005:44). Borgeren ses i denne model, som besiddende af grundrettigheder til at deltage og til at kommunikerer. Disse rettigheder er før-politiske i karakter, og skal sikre at borgerne i fællesskab kan bestemme den vej, som samfundet tager. Dette løftes af et ideal om frie

og lige borgere, som har en interesse i normer og mål, som er til alles fælles bedste (Habermas 2005:45). Denne model opsætter et ideal med en forståelsesorienteret politisk kommunikation, hvor det er offentlighedens mening der varetages politisk og det er derfor igennem samtale, at borgerne for deres medbestemmelse (Habermas 2005: 47)

Den liberale model

Det er denne model, som ifølge Young, betegner det mange mennesker opfatter som demokrati (Young 2000:21). Hun betegner det, som den aggregative model, men beskriver at det er den model, som af mange andre betegnes, som værende den liberale model (Young 2000:22). I denne model ses politikens rolle, som værende at samle de private interesser og præsentere disse overfor statsapparatet. Dette statsapparat er en samfundstjener, der skal opfylde de private interesser (Habermas 2005:43). Det er netop også fra denne funktion, at Young hiver navnet ud på modellen. At demokratiets rolle er samling af præferencer, eksempelvis igennem folketingsvalg. Her kommer borgernes interesse ofte frem, igennem en organisation der repræsenterer dem (Young 2000:19). I denne model ses borgeren som en bærer af subjektive rettigheder. Rettigheder som skal beskytte borgeren imod andre borgere og overfor staten og sikre hans private interesser. Dette er rettigheder der skal beskytte borgeren imod ydre tvang (Habermas 2005:44). I den liberale model, styres den politiske viljedannelse ifølge Habermas igennem konkurrence. Det er altså en kamp om magtpositionerne, imellem strategiske kollektivaktører, som afgøres igennem afstemninger (Habermas 2005:47). Altså at dem der stiller op til valgene, kæmper i offentligheden om stemmerne, og derefter afgiver borgerne stemmer og derved tilkendegiver deres interesse, som vi kender det fra folketingsvalgene.

Ifølge Young er problemet med denne, ellers bredt anerkendte model, at der ikke er nogle måde at vurdere de præferencer på, som er modellens ideal at samle. Kort sagt er der, ifølge Young, ikke nogen interaktion med offentligheden. Der er kun en 'envejs' kortlægning af præferencer (Young 2000:20). Der er ikke indbygget et krav om at argumentere for præferencerne. Altså, så længe der er flertal, kan alt køres igennem. Der er ikke nogen basis for en normativ vurdering af forslagene i denne model, hvilket ifølge Young svækker motivationen for at acceptere de politiske resultater (Young 2000:21).

Den deliberative model

Denne model er lidt anderledes, da den er nyere og i højere grad er et produkt af sociologisk teoretisering, end de andre to. Den deliberative model, går også under flere navne som den liberale, og har udviklet sig. Jeg vil i denne sammenhæng benytte mig af en 'Habermansiansk' udlægelse af begrebet. Jeg vil til denne

korte redegørelse benytte mig af Eriksen og Weigards beskrivelse af modellen, fra deres bog om Habermas og anvende Youngs beskrivelse af modellen fra "Inclusion and Democracy".

Processen i denne model betegner Young som 'praktisk argumentation(oversat fra practical reasoning). Dette indebærer en præsentation af løsningsforslag på et problem, som forslagsstilleren, skal overbevise andre om. Dette leder så til en diskussion, som skal munde ud i et løsningsforslag med den bedste argumentation (Young 2000:22). Dette kalder Eriksen og Weigård for kommunikativ rationalitet, som også ligger vægt på, at man også begrunde retfærdigheden for ens forslag, når der argumenteres for det (Eriksen og Weigård 2003:185). Således ligger denne model sig lidt imellem de to. Ligesom den republikanske model, forsøger denne model, at finde en bedste løsning. Men i at finde den er der plads til en diskussion og en diskursformning, som i en den liberale model (Eriksen og Weigård 2003:171,183). Det kræver nogle rammer indbygget i samfundet. Her beskriver Eriksen og Weigård, at dette kræver institutionaliserede procedurer for konfliktløsning, altså have indbygget retningslinjer for denne før omtalte kommunikative rationalitet, som muliggør at borgene kan nå til enighed igennem diskussion. Indbygget i dette skal ligeledes være ret til frit at kunne udtale sig. Være frit til at deltage i debatten, men ikke være tvunget. Og denne debat skal være fri for strategisk handling (Eriksen og Weigård 2003:187-188). De opstiller ligeledes 3 hovedpunkter, for at denne proces skal fungere. 1, et afsubstantialiseret folkesuverænitetsbegreb, hvilket betyder, at man ikke som i den republikanske model, ser befolkningen som et kollektivt subjekt, men i stedet har plads til, eksempelvis autonome offentligheder, hvor forskellige dagsordner kan sættes (Eriksen og Weigård 2003:188-189). 2, et proceduralt legitimitetsbegreb, som betyder at der skal være institutionaliseret orden, som sikre at tingene debatteres igennem før beslutninger tages. Der skal sikre at det er kommunikative rationelle beslutninger der foretages (Eriksen og Weigård 2003:189-190). I bund grund sikre en proces, hvor der er tid og plads til alle kan høres. 3, decentreret samfundsperspektiv, der betyder at vi ikke skal se staten som centeret for samfundet, men have fokus på civilsamfundet. Herunder også have fokus på, at politisk magt ligger andre steder end i bare statsapparatet. Der er mange aktører der diskursivt påvirker (Eriksen og Weigård 2003:191). Hos Young fremhæves 4 centrale idealer i den deliberative demokratiske model, som i høj grad ligger sig op af dem som Eriksen og Weigård fremhæver. Disse punkter er Inklusion, politisk lighed, rimelighed og offentlighed (oversat fra inclusion, political equality, reasonableness og publicity). Inklusions punktet handler om, at pårørte for de politiske beslutninger inkluderes i beslutningsprocessen og man igennem denne inklusion opnår legitimitet. Young påpeger selv at det kan svært, at trække linjen for hvem der er pårørt, men fremhæver, at hvis personens muligheder for handling ændres af tiltaget, er personen påvirket af beslutningen (Young 2000: 23). Det andet punkt, politisk lighed, er også en del af de andre demokrati modeller, og handler om at alle individer skal have lige muligheder for, at deltage i diskussion af emnerne

og være fri for undertrykkelse (Young 2000: 23). Det tredje punkt omkring rimelighed, omhandler at gå til diskussioner med et åbent sind, at være villig til at skifte mening. Punktet dækker også at målet for de politiske diskussioner er, at nå til en enighed, og man må her sigte efter de bedste argumenter (Young 2000:24). Det sidste punkt omhandler offentlighed, og omhandler det rum, hvori de 3 foregående punkter skal have plads til at udfolde sig. Der må være en offentlighed hvori interaktionen imellem individer kan ske og de kan holde hinanden ansvarlige. I denne offentlige diskussion må ligge en pligt til at udtrykke sine argumenter om hvorfor man fremhæver de forslag som man gør. Ligeledes skal der være plads(og tid) til spørgsmål og videre diskussion af de løsningsforslag som opstilles (Young 2000: 25). Retfærdigheden i denne model forholder sig ifølge Young til partikulæriteten. Man opnår en partikulær retfærdighed (Young 2000:28-29). Altså opnår man en retfærdig løsning på nye betingelser hver gang fordi, at der ligger et ideal om gennemgående behandling af alle forslag.

Opsamling.

Demokrati spiller hovedsageligt den rolle, i forhold til interviewguiden, at jeg har flere spørgsmål der spørger ind til respondenternes forståelse af demokrati. Eksempelvis spørger jeg ind til om de kan se anden handling en valghandlingen som en del af demokratiet. Selvom demokrati er et systemisk begreb, bliver det her ved hjælp af det brobyggende begreb omkring politisk kultur og den handlingsmæssige begreb omkring politisk identitet, til også at handle om hvordan individet ser demokratiet. Hvordan demokrati forholder sig nu og hvordan de ideelt der demokratiet udfolde sig. Ligeledes har dette også betydet, hovedsageligt pga. den deliberative model, at det andet orienterende begreb, omkring politisk offentlighed er medtaget.

Politisk offentlighed

I forhold til offentligheden vil jeg i høj grad anvende Habermas og hans ideal omkring en borgerlig offentlighed, men i høj grad også anvende fortolkninger af denne teori og hans egne senere forholdene til den tidligere teori, efter kritikerne af denne. Habermas ser den politiske offentlighed, ideelt set, som bestående af det han kalder et kultur ræsonnerende publikum. Et publikum der har mulighed for at diskutere samfundets tilstand og kan sætte sig imod myndigheden (Habermas 2009:79). Han beskriver at det er muligt, at ud fra konkurrerende interesser, at der kan dannes en almen interesse i denne offentlighed, der er til det fælles bedste (Habermas: 2009:28). Hans bog omkring den borgerlige offentlighed beskæftigede sig i høj grad med hvordan offentligheden var før og hvordan den udviklede sig sidenhen. Derfor vil jeg i højere grad meddrage senere kilder og fortolkninger. Eriksen og Weigaard beskriver i deres værk om Habermas, at *"(..)offentligheden i bredeste forstand er kort og godt det sociale rum, der skabes, når individerne handler kommunikativt."*(Eriksen og Weigård 2003: 264). Man kan opsummerende sige at ideelt set i Habermas teori omkring den politiske offentlighed, at det er rummet,

hvor borgerne i samfundet, diskutere og ræsonnere for, at komme til enighed om en fælles bedste vej for samfundet. Dette sammenkædes med det demokrati ideal som Habermas har for sin teori.

En drejning Habermas beskriver offentligheden tager, er til at blive båret af medierne og pressen (Habermas 2009). En lignende beskrivelse kan findes hos Castells og Hjarvard. De beskriver begge, hvordan medierne fungere som en scene for den politiske debat (Castells 2004, Hjarvard 2009). Hjarvard anvender i denne forbindelse begrebet *Medialisering*. Dette dækker over, at medierne dominerer kommunikationsformen. Medierne bliver både integreret i andre institutioner som kommunikation, men samtidigt selvstændiggøres som institution. Denne institution kommer til, at fungere som "kommunikationsleddet" som andre institutioner benytter for at komme til samfundet (Hjarvard 2009:13,16).

En kritik af Habermas teori om den politiske offentligheder, som han selv har taget til sig, er imod forståelsen af én offentlighed. Eriksen og Weigård beskriver det som, der er et komplekst netværk af deloffentligheder. Der er de stærke, som er de formelt organiserede parlamentariske forsamlinger eller formelt organiserede institutioner, eller de svage som er deltagelse udenfor det politiske system. Dette er ifølge forfatterne en kritik rejst af Fraser som Habermas tog til sig. (Eriksen og Weigård 2003: 273-274). Fraser beskriver også i denne forbindelse at deloffentligheder kan være "subaltern counterpublics", altså offentligheder, der ikke bliver hørt af den normale orden. Disse udspringer ifølge Fraser af eksklusion og er med til, at danne identitet for ellers udelukkede grupper. Denne deloffentlighed virker som et samlingspunkt for gruppen, men er samtidigt en arena hvor de kan forberede et bidrag til den brede offentlighed (Fraser 1996: 123-125). Dette er et syn på offentligheden, som bliver rigtigt relevant i forhold til dette projekt, og kan derfor hægte begrebet om deloffentligheder sammen med begreberne om politisk kultur og politisk identitet. Disse deloffentligheder kan være et fælles mødested for typer af politiske kulturer eller identiteter. Jeg anvender altså i min undersøgelse deloffentligheder, hvis respondenterne fremhæver at de agere i disse. Altså ikke kun opfatter den politiske offentlighed, som de sædvanlige medieborne, som andet beskrives igennem medialisering, men ligeledes gør plads, til disse deloffentligheder, som respondenterne eventuelt kan være en del af, og kommentere i forbindelse med dem. I denne forbindelse beskriver Young, at den overordnede politiske offentlighed, er arena hvor 'sub-offentlighederne' diskutere (Young 2000: 172). Altså arbejder jeg med en central politisk offentlighed, som i høj grad foregår i massemedierne, men som påvirkes af hvad der diskuteres i disse deloffentligheder, hvis de kan komme til orde i den centrale politiske offentlighed.

Dette fokus på en politisk offentlighed, som en basal demokratisk institution, der skal sikre borgernes inddragelse i beslutningsprocessen, giver et fokus på offentlig debat især med fokus på den medieborne del

i interview guiden. Men ud over en del spørgsmål hvor jeg spørger ind til hvordan respondenterne opfatter den politik, der behandles i medierne, samt spørgsmål om hvordan, der kan deltages og hvor let dette er, er der ligeledes spørgsmål der spørger ind til alternativ debat og deltagelse i det offentlige rum. Dette perspektiv har ligeledes været medvirkende til at jeg spørger mere konkret ind til respondenternes demokrati forståelser i interviewguiden. Habermas perspektiv på netop åben debat har ligeledes medvirket til det fokus i interview guiden der handler om respondentens syn på hvilke politisk emner der tages op i medierne.

Politisk kultur

Politisk kultur beskriver jeg i problemfeltet rimelig gennemgående. Politisk kultur forholder sig grundlæggende til de værdier og normer som borgerne besidder i forhold til, hvordan de agere i den politiske offentlighed (Andersen og Torpe red. 1994: 7). Det er, som jeg beskriver med Solhaug og Kristensen, borgerens syn på det politiske system og hvordan borgerrollen deri ser ud. I forhold til politisk identitet, der er mere specifik, er politisk kultur det mere overordnede begreb, som mere forholder sig til det, som de i nogen undersøgelser, kalder de demokratiske idealer. Retningslinjerne for hvordan man mener borgerne bør forholde sig i forhold til politikken (Solhaug og Kristensen 2012: 237-238). Dette begreber skal altså forsøge at binde demokrati og politisk identitet sammen. Den Politiske kultur bliver i høj grad operationaliseret igennem afsnittet i interviewguiden, der omhandler demokrati og deltagelse, som spørger ind til respondentens holdninger til det at deltage og hvad et demokrati er for dem. Men ligeledes er der i de andre sektioner spørgsmål der ligger op til, at snakke om respondentens overordnede holdninger til det politiske system og hvordan det bør fungere, eller måske i højere grad hvis de mener, der er noget, som ikke fungerer. Der er i denne forbindelse overlap med respondenternes demokratiforståelse.

Subpolitik

Subpolitik begrebet er et af Becks begreber, som hører til den refleksive modernitet. En af de ting der driver subpolitiken frem er individualiseringen, der som nævnt tidligere, i Becks optik, betyder en disembedding og en reembedding. Disembedding er løsrivelsen fra det industrielle samfunds faste rammer for vores liv. De sikkerheder, der skulle sikre, at vi altid vidste hvor alting hørte til. De velorganiserede subsystemer. Den anden del, reembedding dækker over at vi forsøger at genindsætte nogle rammer og danne nogle sikkerheder, at forsøge at lappe de brud med vishederne fra industrisamfundet, som disembedding medfører (Beck 1997:95). Disse brud i rammerne og subsystemerne gør også at politikken bliver brudt op og spredt ud i samfundet. Et af stederne er ifølge Beck i industrien, at den kommer ud (Beck 1997:99). Dette betyder at der opstår en dobbelt verden i den refleksive modernitet, der som tidligere nævnt er en proces, hvor både de traditionelle politiske institutioner fra den industrielle samfund eksistere side om side

med nye hverdags politiske praksisser, hvor politikken vender tilbage til individet (Beck 1997:98). Det er netop den sidst nævnte, der er subpolitikken. Subpolitikken adskille sig ved at den er meget mere åben. Individer uden for det politiske eller kooperative system kan deltage. Ligeledes er det heller ikke kun kollektive og social agenter der kan deltage, men ligeledes individer (Beck 1997:103). Subpolitik er altså social organisering fra neden, der i høj grad udspringer af civilsamfundet, bla. i form af NGO'er (Beck 1997: 104). Et andet eksempel, er fra det allerede omtale projekt omkring de unge selvforsynende. Deres politiske engagement, er igennem deres livsstil og hverdag og den måde de lever på. De forsøger at opnå politisk indflydelse, altså at påvirke andre til at optage lignende livsstile, ved at vise det gode eksempel og dele deres erfaringer med andre (Jensen og Krogh 2013). En af grundene til, at dette er subpolitisk, er netop der ligger holdninger omkring dyrevelfærd og miljø bag måden, som de lever på og gerne vil have spredt ud. Subpolitiken handler altså i høj grad om at politikken brydes ud af de faste rammer (i en proces, som den refleksive modernitet jo er) og gradvise opsplittes ud i nye arenaer. Måden dette begreb spiller ind i forhold til interview guiden er i høj grad at jeg spørger ind til alternative politiske deltagelse former uden fra den traditionelle valghandling og uden for den offentlige debat.

Politisk identitet

Den politiske identitet er mere personlig end den politiske kultur og forholder sig mere konkret til hvordan vi reagere på, og forholder os til politikken. Dette er ikke hvordan vi ser den typiske borgerrolle, som i politisk kultur, men hvordan vi ser vores personlige rolle i samfundet (Solhaug og Kristensen 2012: 241). I artiklen "Politiske Identiteter i Senmoderniteten", fremhæver Christensen flere generelle kendetegn for, som navnet på artiklen antyder, de politiske identiteter i et senmoderne samfund. Her kommer hun ind på at politiske identiteter er processuelle. De videreudvikles over tid og i forbindelse med andre dele af ens identitet. Ligeledes er det betinget af ens tilhørsforhold til grupper, eller mangel på samme. Hvilke fællesskaber man indgår i er afgørende. Ligeledes som i den førnævnte artikel er, der her fokus på at den politiske identitet forholder sig til ens holdning omkring fællesskabet og ens egen rolle heri (Christensen 2004:34). Dette er min overordnede begrebsafklaring af politiske identiteter, og jeg vil senere i projektet diskutere dette nærmere når jeg medtager konkrete idealtyper af politisk identiteter. Politisk identitet er svært at sætte en finger på hvordan konkret bliver operationaliseret, ud fra de spørgsmål som jeg stiller respondenterne, fordi det meste af guiden forsøger at kortlægge deres forhold til politik og det politiske system, hvilket i min korte definition, alt sammen er en del af den politiske identitet. Dette er dog især det, der som tidligere nævnt, omhandler respondentens holdninger til hans egen deltagelse og hans egen rolle han spiller i forhold til det politiske system.

Efficacy

Begrebet "politisk efficacy", er som nævnt tidligere, tit brugt i forbindelse med de kvantitative undersøgelser, som forholder sig til borgernes forhold til det politiske system. Jeg vil her anvende udgivelsen "Hvad folket magter" til, at definere hvad der menes med dette begreb. Heri beskriver de, at en anden måde at beskrive det på er: subjektiv politisk kompetence. Det beskrives som følelse af, at individuel politisk engagement kan have indflydelse på de politiske processer (Goul Andersen 2000: 123-124). Dette begreb bliver delt op i to dele, som er intern og ekstern efficacy, henholdsvis kompetence og lydhørhed. Altså intern henholder sig til borgerens opfattelse af egen viden og evne til, at handle (Goul Andersen 2000: 125-126). Den eksterne forholder sig til, om borgeren tror at der bliver lyttet serøst til hans henvendelser. Dette handler altså om hvorvidt man mener man kan komme til orde overfor magthaverne (Goul Andersen 2000: 131-132). Den interne bliver altså en forløber for den eksterne, I.E. man bliver nødt til at føle man har evnerne til, at forsøge og påvirke, før man kan komme til orde overfor magthaverne. De klassiske spørgsmål i forbindelse med den interne efficacy er typisk udsagn, som man skal sige hvor vidt man er enige i eksempelvis, som at politik nogle gange er så indviklet, at man ikke kan følge med. Eller at det er svært at tage stilling til politiske spørgsmål. I forhold til den eksterne spørges i højere grad ind til hvorvidt man tror, at politikerne er interesseret i folks meninger, eller bare deres stemmer. Eller hvorvidt politikerne er bevidste om vælgerne meninger (Goul Andersen 2000: 136). I Hvad folket magter har man valgt at være mere konkrete i forhold til spørgsmålene og delt det ud på mange dele. Eks. Har man delt intern op i videns- og handleressourcer. Hvor den første spørger ind til om man har tilstrækkelig viden til, at kunne tage stilling til og følge med i politik. Handleressourcer dækker over hvor let man syntes det er at formulere en klage eller skrivelse til kommunen og finde ud af hvor man skulle sende det hen. Ligeledes hvor svært/nemt det ville være at skrive læsebrev eller tage ordet på et offentligt møde (Goul Andersen 2000: 129). Den eksterne spørger ind til, hvor stor tillid man har til, at blive lyttet til én, hvordan man ser muligheden for, at komme til orde overfor politikerne, og hvordan man ser almindelige borgers muligheder for, at komme til orde i offentligheden (Goul Andersen 2000: 133). Jeg vil forsøge at få svar på videns og handle ressourcer i forbindelse med den interne, altså finde ud hvad respondenterne mener om deres evner til, at formulere sig politisk, og deres viden om hvordan de kan komme til orde. I forbindelse med ekstern efficacy vil jeg forsøge, at finde ud hvor lydhøre de tror politikere er overfor henvendelser fra borgere, samt hvordan de kan komme igennem i offentligheden.

Et andet sted jeg har hentet inspiration i forhold til dette begreb er en artikel af Seligson, der hedder: "A problem-solving approach to measuring political efficacy". Denne artikel går kort og godt ud på, at man kan tage udgangspunkt i aktuelle og konkrete politiske spørgsmål, i forbindelse med at spørge folk ind til efficacy. Styrken er her at man for fat i en sag, der er vigtig for respondenterne og han kan tænke over

hvordan han vil henvende sig i forhold til noget konkret. Svagheden er at man ikke for fat i hans generelle følelse af efficacy (Seligson 1980). I artiklen beskrives faste spørgsmål. Først spørger man ind til det mest seriøse problem efter respondentens mening i hans by. Herefter hvordan dette problem opstod, hvordan dette problem kunne løses og endelig hvad respondenten, mener han kan gøre for at løse det (Seligson 1980: 635). Jeg vil fra denne artikel medtage, at benytte aktuelle og konkrete politiske spørgsmål og situationer, i forhold til at få respondenterne til, at reflektere over hvad de mener der kan gøres og hvad de kan gøre. Jeg vil ligeledes forsøge at få respondenterne til selv, at formulere hvad de syntes er vigtigt, så deres udsagn om efficacy bliver i forhold til noget de har interesse for. For at opnå dette har jeg oversat og omformuleret lidt del på de spørgsmål der bliver forslået i teksten. Jeg vil dog samtidig benytte mere klassiske mål og spørge mere generelt indtil deres tillid til, at få respons om politikere og administration. Hvor vidt de kan komme igennem i offentligheden, og hvordan de generelt ser deres egne evner til, at formulerer sig og komme til orde. I denne forbindelse har jeg mere direkte oversat det klassiske spørgsmåls batteri. Dette bruge klassisk i spørgeskemaer hvor respondenten skal krydse af på en skala hvor meget han eller hun er enig i et udsagn. Jeg har formuleret spørgsmålene mere åbent, men mulighed for at få et mere udfoldet svar. Disse klassiske mål er fra en ældre tekst af Craig og Maggiotto (1982), samt 2 mere fra Encyclopedia of Political Communication (Kaid og Holtz-Bacha 2008). I bilag 1 kan ses de oprindelige engelske spørgsmål med mine oversættelser.

Myndiggørelse

Begrebet myndiggørelse bruges ofte i forbindelse med begrebet mægtiggørelse. Mægtiggørelse forholder sig til de ydre forhold, altså hvorvidt man kan komme til orde i det politiske system. Hvilke muligheder der formelt er indbygget. Myndiggørelsen er således ens egne evner til, at udnytte de ydre forhold eller rammer som mægtiggørelsen beskriver. Det er altså respondentens evne og viden i forhold til at agere overfor sin politiske handlemuligheder (Bang, Hansen og Hoff 2000:25-26). Således ligger myndiggørelse sig i høj grad op af den interne efficacy. I "Hvad folket magter", kommer de også ind på dette overlap, og beskriver at myndiggørelsen i højere grad beskæftiger sig med en proces end en tilstand (Goul Andersen 2000: 125). I forbindelse med dette projekt er de også i høj grad udtryk for det samme. Det er 2 begreber, som jeg begge har taget med fra litteraturen for at forsøge, at beskrive mit fokus punkt som forholder sig til borgerens forhold til det politiske system. Begge disse begreber indfanger borgerens oplevelse af hans egne handle muligheder, hvilket jeg ser som centralt i forhold til dette projekt. Men i bund grund kan myndiggørelsen ses som aspekt af intern efficacy, fordi jeg i denne undersøgelse kun giver et øjebliksbillede. Dette er altså i høj grad de første af de ovenstående "batterier" fra de kvantitative, samt spørgsmålene under politik generelt, og deltagelse, der handler om hvordan respondenten selv mener han

kan bidrage til demokratiet. Ligeledes er det spørgsmålene under offentlig debat som handler om respondentens egne muligheder og evner til deltagelse.

Tillid

Med tillid er jeg meget konkret i forhold til tillid til politikerne. Tillid kan tolkes i politik, som til alle de forskellige niveauer. Demokrati, det institutionaliserede system til at administrere det, tillid til embedsmænd og politikere osv. i bogen *Critical Citizens* laver de denne opdeling (Norris 1999:10). Disse lag er 'Political Community', 'Regime Principles', 'Regime Performance', 'Regime Institutions' og endelig 'Political actors' (Norris 1999:10). Det første lag henviser i høj grad til nationalstaten og er ud fra spørgsmål om national stolthed (Norris 1999:16). 'Regime principles' forholder sig til de overordnede demokratiske principper. Dette punkt er i undersøgelsen operationaliseret i form af spørgsmål der spørger ind til om demokrati er den bedste måde at styre landet på (Norris 1999:16-17). 'Regime Performance', er niveauet under, som henviser til hvordan respondenterne opfatter, at demokratiet fungerer i deres land. (Norris 1999:18). 'Regime Institutions', som betegner tilliden til de offentlige institutioner i styret, så som parlamentet, men også eksempelvis det juridiske system (Norris 1999:19). Endelig er der "Political Actors, som henviser til de politiske aktører, som omhandler respondenternes tillid til politikerne og embedsmænd (Norris 1999:20). Jeg har i min opgave ikke en ligeså stringent opdeling af disse forskellige områder, men jeg forsøger i mit kvalitative interview igennem samtale, at komme ind på hvordan de ser demokrati, og hvordan dette forholder sig til den virkelighed vi lever i. Samtidigt har jeg spørgsmål der fokuserer på tilliden til de politiske aktører også. Jeg har altså igennem interviewguiden en opdeling af "politisk tillid", som gør det muligt for mig, at se om jeg kan se disse tendenser blandt respondenterne til denne undersøgelse. Altså tager jeg kun i dette projekt udgangspunkt i det niveau af tilliden der forholder sig til politikerne.

Mere overordnet har jeg i interviewguiden afsnittet om tillid, hvor jeg spørger rimelig konkret ind til den generelle tillid respondenterne har til politikerne, hvilket virker som en mere overordnet operationalisering af begrebet tillid, samt underspørgsmål omhandlende, om man tror de lytter til borgerne, om de er besværligt, at få dem i tale og man tror de forstår almindelige menneskers behov. Underspørgsmål er dog ikke et rammende begreb, da jeg stiller disse spørgsmål før, at jeg spørger direkte ind til personen generelle tillid(på nær det første interview med Jesper). Efter jeg spørger direkte ind, tager jeg også udgangspunkt i en artikel der snakker om lav politisk tillid og spørger respondenterne ind til, hvordan han tror dette kan være.

Analyse strategi

Analysen vil indledningsvist tage udgangspunkt i de enkelte respondenter. Først er der en kort præsentation af respondenterne. Herefter tager jeg udgangspunkt i de 4 første underspørgsmål. Disse spørgsmål er:

- *Hvilken demokratiforståelse besidder de?*
- *Hvordan ser de den offentlige debat?*
- *Hvordan er deres tillid til politikerne?*
- *Hvordan ser de deres egne indflydelsesmuligheder på politikken?*

Under hver respondent har jeg 5 underoverskrifter, der skal forsøge at indfange disse underspørgsmål. Den første er "Demokratiforståelse", som dækker det første underspørgsmål. Overskriften "Mulighed for at blive hørt af magthaverne", dækker både over nederste underspørgsmål, men også delvist hvordan de ser den offentlige debat. Dette underspørgsmål dækkes yderligere af overskriften: "Massemedierne". Overskriften "Tillid til politikerne" forholder sig til det tredje underspørgsmål. Dette skal give et dybere indblik i personerne, hvert for sig, som jeg derefter kan tage udgangspunkt i en opfølgning.

Denne opfølgning indeholder altså en beskrivelse af en mulig politisk kultur, samt overordnede tendenser. Jeg vil forsøge at beskrive, hvad der er af sammenhæng på tværs af respondenterne. Da afgrænsningen imellem politisk kultur og identitet ofte kan være vag på grund af overlap i de to kategorier, vil jeg relativt hurtigt herefter dreje analysen over på de politiske identiteter. Her vil jeg tage udgangspunkt i de fælles karakteristika, som går på tværs af respondenterne og forsøge at etablere en overordnet politisk identitet.

Analyse

Jesper

Jesper er 29, han er blevet uddannet datamatiker inden for det sidste år og bor i centrum af Aalborg. Han har i tiden efter endt uddannelse haft et par praktik pladser, men de blev aldrig til nogle jobmuligheder. Han kommer oprindeligt fra en lille by i Vendsyssel, hans far er officer i forsvaret og hans mor arbejder med design på KMD. Jesper er ikke særlig politisk interesseret. Det han følger med i politik er igennem de mest anvendte nyhedsmedier, så som tv nyheder, men han gør ikke noget for at opsøge det. Han diskuterer politik med sine venner og familie på et reelt eller praktisk plan, ifølge ham selv, men ikke i forhold til partierne.

Demokratiforståelse

Jesper giver udtryk for en demokratiforståelse der i høj grad læner sig op den liberale demokratimodel, hvilket bl.a. kommer til udtryk i nedenstående citat:

"Jesper: [...]Demokrati er jo ikke at borgerne de skal bestemme alt. Altså hvis man stemmer på én til, at være statsminister, så stemmer du ikke på, at det er ham der skal gøre alt det jeg vil. Du vælger ham fordi du tror på hans holdninger, at hun bruger dem. At han har de samme holdninger, som dig, så han kan tage de rigtige beslutninger.

Interviewer: Han er repræsentant?

Jesper: Ja lige præcis. Men de skal jo ikke altid lytte til borgerne. Nogle gange så ved de jo bedre. De ved hvad der sker inde i maskineriet, eller i politik og alt det der. Og hvad der er realistisk også, så de kan få den bedste løsning frem. Bedst for alle. Så det er sådan en blandet landhandel. Nogen gange skal de lytte meget til borgerne og nogle gange skal de ikke." (Jesper s. 4)

Her giver Jesper udtryk for at de politiske problemer skal løses af politikerne, og vi som borgere skal stemme på dem vi er mest enige i. Her ser han holdninger være fastlåste og ikke noget man diskutere sig frem til, hvilket også passer godt ind i den liberale demokratimodel. Han åbner dog op her for der også skal være en kommunikation den anden vej, nogle gange. Hvilket jo sådan set går fint i spænd med den liberale model, som Young beskriver som den aggrative model, altså en samling af borgernes interesser. Dette syn på en samling af interesser, ses i høj grad i Jespers syn på valghandlingen.

"Jesper: [...]Så hvis ikke du kommer ind og stemmer og alle ikke gør det, så får du ikke et realistisk syn på hvad befolkningen vil have. Og det syntes jeg er fundamentalt i demokrati, at det er det folket vil have. Eller det repræsentanter de vil have." (Jesper s. 8)

Altså mener Jesper at valghandlingen er det, som samler folkets interesser og bliver det der skal vise hvad befolkningen vil have, igennem hvilken af repræsentanterne de stemmer på.

Politisk interesse

Jesper diskutere politik, med sine venner og familie, men føler sig ikke sikker på det er politik, når det omhandler temaerne men ikke partiernes forslag. Dette kommer til udtryk i nedenstående citat:

"Interviewer: Diskutere du politik med din familie eller venner?

Jesper: Ja men ikke.. hvis man kan sige "venstre siger det her" og "social demokratiet siger det her", men temaerne, altså områderne diskutere vi når det kommer op. Så f.eks. skal sygeplejerskerne have mere i løn, hvis det f.eks. kommer op i nyhederne, så snakker vi om det." (Jesper s. 2)

Jesper følger ikke rigtigt med i politik i medierne, men bliver mest informeret, via spisesedler og overskrifter. Som han selv siger: *"[..]rundt omkring på nettet og aviser og sådan nogle steder. Men som sagt, jeg leder heller ikke efter dem"*. (Jesper:3). Han tænker kun over politik, når det kommer til valghandlingerne ifølge ham selv, men som citatet viser diskutere han politiske emner med sin familie og venner. Og med baggrund i hans uddannelse i IT mener han ikke han behøver at bekymre sig synderligt om politik, da han mener, de ofte er sikre fra politisk side og bliver ladet være i fred, lige meget hvilken regering der styrer landet. (Jesper:3). Generelt set er Jesper ikke særligt politisk interesseret.

Mulighed for at blive hørt af magthaverne

Jesper har en general positiv opfattelse af muligheden for at komme til orde overfor politikerne, pga. han onkel som er politisk engageret, som han mener viste, at man altid kan komme til at gøre noget, hvis man vil.

"Jesper: Jeg har aldrig haft interesse for det, så jeg ved sku ikke. Danmark ser jeg som et land hvor det er muligt. Jeg har en onkel som der er politiker og han er landmand. Han har jo vist mig, at hvis man vil det og vil have ændringer så er det muligt, at komme ind som politiker. Og så kan du jo ende på Christiansborg hvis det er det, som du vil. Du kan også se på Jacob Haugaard eller hvad han hedder. Ja han kom også ind, og det var jo bare som en spøg. Det burde jo ikke være muligt egentligt. Hvis du ser på det." (Jesper s. 9)

Han mener også at de sociale medier hjælper til, at det er nemmere at blive hørt. Dog kommer han dog ind på, i slutningen af nedenstående citat, at det kan være problematisk at få de rigtige personer til at høre hvad man siger, pga. den store trafik i de sociale medier.

"Interviewer: Hvordan ser du dine muligheder for at gøre det, hvis du gerne ville? Tror du det er nemt at komme til orde?

Jesper: Det tror jeg. Og specielt med de sociale medier, når de bliver mere og mere udbredte, så gør de det nemmere og nemmere for alle, at komme med en eller anden kommentar eller sige et eller andet. Om den så bliver hørt af den rigtige person, det er så hvad det er, med alt det vi for kastet i hovedet [griner]." (Jesper s. 7)

Massemedierne

Jesper der ellers i høj grad er tilfreds med politikerne og det demokratiske system, er dog meget mere kritisk når det gælder massemedierne og deres dækning af det politiske. Eks. da jeg spørger ind til hvor let det er at følge med i politik i medierne, svarer han:

"Jesper: Nahn, det vil jeg ikke sige fordi, at medierne har jo den... eller i hvert fald de mest populære medier, de har jo den holdning at det jo er det mest skandaløse der skal frem og det for man jo ikke noget ud af." (Jesper s. 3)

Det er i høj grad her, at kritikken ligger fra Jesper, at pressen dækker skandale sagerne. Dog var dette interview foretaget lige i forlængelse af den sag med Lars Løkke's tøj og rejser som statsministerkandidat der var betalt af partiet venstre, som Jesper også brugte som eksempel. Men han mener at sager som denne fylder for meget, så der ikke bliver plads til de 'rigtige' politiske emner, som han siger i følgende citat:

"Jesper: Ja men altså det er sku svært at spotte de rigtige politiske emner. På grund af alle de der skandaler og sådan noget, som der er fokus på. Men dem jeg ser dukke op en gang imellem eller støder på, dem syntes jeg de er ret relevante. Jeg kan ikke lige komme med nogle eksempler, men sådan generelt så syntes jeg, at det er nogle fornuftige ting der kommer op. Jeg syntes godt der kunne sættes lidt mindre fokus på det skandaløse [...]" (Jesper s. 6)

Det ovenstående citat viser igen Jespers utilfredshed med skandale historienes fremtrædende rolle i massemediernes politiske dækning. Men her beskriver han også at der dukker nogle relevante historier op engang imellem. Senere i interviewet, stiller han sig dog også kritisk overfor dækningen af disse. Senere i interviewet har vi følgende samtale:

"Interviewer: syntes du der bliver informeret godt nok i masse medierne om de politiske tiltag? Om hvad der bliver lavet inde på Christiansborg?

Jesper: nej det syntes jeg ikke. Jeg vil gerne have noget mere information, før og efter, at de bliver vedtaget. Så man ved hvad det er der foregår.

Interviewer: Ja hvad de forhandler om inden? Det er det, du mener med før?

Jesper: Altså hvad ligger deri det, og hvad betydning har det for almindelige mennesker, hvis det her kommer igennem og sådan noget. Det syntes jeg ikke de er så gode til. Det er mere " dem her de er for og dem her de er imod, fordi.." og så er der ingen ordentlig opfølgning og ingen ordentlige grunde. Det er jeg ikke fan af.

Interviewer: Det er meget sådan nogle udpluk der kommer?

Jesper: Ja der kunne godt være noget mere substans. Så måske en fodnote, så man selv kunne læse et eller anden lille artikel eller et eller andet, hvis det er på nettet eller et eller andet. " (Jesper s. 7)

Her kritiserer Jesper, at dækningen i høj grad bare beskriver de forslag der kommer fra partierne og hvad der gør dem uenige. Men han savner dybere forklaringer af forslagene og hvad konsekvens de for, for

almindelige menneskers hverdag. Han beskriver at han ikke rigtig ved hvad der foregår på Christiansborg og hvad der bliver vedtaget, ud fra dækningen i de store medier. I denne forbindelse skal det dog også nævnes at Jesper jo selv beskrev, at han kun følger med i overskrifter og de nyhedsudsendelser han tilfældigvis ser, men ikke gør den store indsats for at følge med. Dette kan selvfølgelig have indflydelse på hans opfattelse af medierne. På den anden side kan kausaliteten også vende om og, at det netop er på grund af mediernes manglende udlægning af forholdene, at Jesper ikke følger med i dem. Her skulle jeg i interviewsituationen have spurgt nærmere ind, set i bakspejlet.

Tillid til politikerne

Da jeg spørger Jesper helt generelt ind til hans tillid til politikerne svarer han, at han overordnet set er positiv og han mener, at de siger deres meninger.

"Jesper: Jeg synes sku de fleste vi har i Danmark de er gode og der er mange af dem der siger deres meninger. Hvis nu man ser amerikansk politik for, at tage en kontrast stort set. Så ævler de bare løs, endnu mere om ingenting. Det er nærmest en konstant valgkamp for dem. Hvis du ser på den information de siger. Hvis de kommer med et eller andet... en udtalelse. Så synes jeg vores de er bedre til at gøre deres holdninger mere klart. Og fortælle vælgerne hvorfor de skal vælge dem." (Jesper:4)

Selvom han siger, at han overordnet har tillid til politikerne, som det overordnede citat viser, var der et par gange i løbet af interviewet, hvor han forholdte sig mere mistroisk overfor dem. I forbindelse med vi snakkede om befolkningens generelle politiske tillid og hvordan den er faldet, nævner Jesper selv skatte sagerne og jeg spørger ham nærmere ind til hvad han mener:

Interviewer: Tror du det har meget betydning, de her personsager der dukker op, med folk der ikke betaler skat og?

Jesper: Ja det tror jeg helt bestemt fordi, at for almindelige mennesker der kan du sku ikke undgå at betale skat for, at tage et eksempel. Og at de slipper væk med det i længere perioder, det spiller ikke maks. Fordi at de skal jo repræsentere os. Og så skal de også... og så skal vi også kunne sammenligne os selv op imod dem. Og det kan man jo ikke, hvis de kan slippe af med sådan nogle ting. Så det er et kæmpe tillidsbrud. Fra de politikeres side. Også hvis der var et eller andet ved, at der var nogle politikere der skiftede parti. Det er også sådan: "Jamen er deres holdninger bare varm luft eller hvad". Sådan nogle der, det er tillidsbrud, der gør at, eller jeg tror der gør at flere og flere mennesker ikke stoler på dem.

Interviewer: Det er også noget der påvirker dig meget når du ser sådan en skandale? I forhold til tillid.

Jesper: Ja helt sikkert. Det kan man sku ikke undgå." (Jesper:5)

Da jeg fører samtalen hen på en undersøgelse af politisk tillid, som beskriver en meget lav tillid i år 2014, tænker Jesper her over det og påpeger hvordan personsagerne i hans øjne er noget af det der svækker

tilliden. Han betoner at problemet er når politikerne prøver at slippe af sted med noget, som os normale mennesker ikke kan tillade os - De agere som en overklasse med andre rettigheder. Det skal dog nævnes, at dette tilnærmelsesvis kan beskrives som et ledende spørgsmål, når jeg med udgangspunkt i en artikel om lav politisk tillid i befolkningen spørger ind til hvorfor respondenterne tror det kan være. Det kan være jeg skubber dem til at være mistroiske. Dette er også en af grundene til at netop det spørgsmål, der har udgangspunkt i denne artikel kommer senere i interview guiden end, der hvor jeg spørger ind til respondenterne personlige politiske tillid. Dog stiller Jesper sig også mistroisk før, at vi overhovedet snakker om tillid. Da jeg spørger ham ind til om der er forskel på hvor meget han følger med i politik til hverdag og under valgkamp svarer han:

"Jesper: Jeg gider ikke følge med i valgkamp. Det gør jeg ikke. Altså hvis ikke du kender deres holdninger inden valgkampen, så bliver de bare forskruede der. Fordi de angriber bare hinanden. Så det bryder jeg mig ikke om. Det format de gør det på bryder jeg mig ikke om." (Jesper:2)

Her giver Jesper udtryk for at det politiske bliver tilsidesat i valgkamp, sådan som han ser det. Han har altså generel tillid til politikerne, men ikke til, at de kan føre reelle politiske diskussioner i en valgkamp uden, at angribe hinanden og bevæge sig væk fra deres politiske ståsted.

Jesper er i høj grad mistroisk overfor pressen men har mere tillid til politikerne og til at man kan få indflydelse direkte. For ham ser det altså ud til, at offentligheden er frakoblet indflydelses muligheder og det i hans øjne i højere grad er igennem en direkte kontakt og sådan som hans onkel ved, at engagere sig selv, at man får indflydelse.

Peter

Peter er 24 år gammel. Han har en Bachelor i Engelsk sprog og internationale studier og er i øjeblikket ved at tage en kandidat i Engelsk og virksomhedskommunikation. Han bor nu i Aalborg centrum, men kommer oprindeligt fra Randers. Hans mor er folkeskole lærer og hans far arbejder med IT hos Danish Crowns hovedsæde. Han følger med i politik i medierne, primært via Politikens hjemmeside. Han kommer fra et hjem, hvor især hans mor har været interesseret i at diskutere politik omkring middagsbordet. Ligeledes diskutere han også i dag politik med hans venner, som han fremhæver han tit er uenige med politisk, men han siger, at han nyder at tage diskussionerne.

Demokratiforståelse

Peter fortæller for en mere deliberativ tilgang til demokrati. Et eksempel på dette fremgår, da jeg spørger Peter indtil vigtigheden af borgene bliver hørt før lovgivning bliver gennemført. I denne forbindelse siger Peter:

"Peter: Helt sikkert. Det er det da. Hvis de kommer med et lovforslag og har snakket med.. F.eks. hvis det er fiskeri "Vi har snakket med tusinde fiskere, omkring de her ting, og vi har lavet et eller andet forslag til, hvordan vi kan gøre det bedre for det hele". Så vil man jo tænke: "Jamen så er der jo rent faktisk en argumentation for, at gøre det her". I stedet for bare "Vi føler at det her, det skulle gøres".

Interviewer: Så det handler meget om at involvere de folk, der ligesom bliver ramt af det her politiske tiltag.

Peter: mmm sådan. Det er politikere og ikke folkeskolelærere der har besluttet sig for, at der var et problem?[henviser tilbage til tidligere samtale om folkeskolereformen] Hvem siger, at der var et problem? Der er ikke rigtigt nogen der har kommet ind og kunne sige.. eksperter og sådan noget de har rent faktisk sagt det modsatte. At det rent faktisk var godt i forhold til alle mulige andre lande." (Peter:7)

Her fremhæver han en pointe, som Young ligeledes fremhæver i hendes bog, at de folk som bliver "ramt" af lovgivningen bør involveres, og ikke mindst høres, i processen (Young 2000:23). Her tager han fat i eksemplerne, at hvis det er på fiskeri området må man snakke med fiskerne og når man laver folkeskolen om, må man snakke med læreren. I forlængelse af dette, fremhæver Peter ligeledes hvor vigtigt, han mener det er, at alle mennesker har mulighed for at blive hørt samt, at det er væsentligt at man diskutere ud fra et oplyst grundlag. I forbindelse med vi snakker om demokrati, og hvad han emner er det det vigtigste i demokrati siger Peter:

"Peter: Det vigtige ved demokrati er jo så, at alle de bliver hørt. At alle kan blive hørt. Jeg er så lidt uenig i den måde det bliver kørt på i dag, det må jeg sige. Fordi det ikke helt er det, der sker. Det bliver mere styret af de store magtfulde personer i stedet for. Så i dag vil jeg ikke kunne kalde noget som helst land, der har demokrati som sådan. I den stand som det skulle være.

Interviewer: Hvordan skulle det være, hvis det skulle være et demokrati? Hvad syntes du ligesom er kernen i det?

Peter: Så skulle det virkelig være, at alle mennesker kan blive hørt. Det skal ikke være noget med man går ned og stemmer og der er ikke.... Ens stemme er ligegyldig alligevel. Man skal kunne kontakte politikerne: "Jeg har det her, som jeg gerne vil sige", "okay det er i orden, du må gerne sige det ud i den offentlige debat, eller i offentligheden" - komme ud med det. Det bliver ikke rigtig gjort. Jeg tror ikke helt det er muligt som privat person, bare at komme ud med det. Sine holdninger." (Peter:15)

Her fremhæver Peter, at han ikke mener, at demokratiet er deliberativt nok, men er for styret af få personer. Han mener, at borgerne i højere grad skal have adgang til politikerne. I denne forbindelse fremhæver han også sociale medier som en mulighed for offentlig debat. Da vi snakke om hvor vigtigt det er, at have en offentlig debat siger Peter:

"Peter: Jeg syntes det er rigtig vigtig ja. For det er ligesom der, at privatpersoner har chancen for, at sige noget, rent faktisk. Og det er også en offentlig debat på Facebook f.eks. Der kan man virkelig privat personer der sidder bagved computer skærmen og skriver hvad de nu har lyst til. Fordi der er

ikke nogen der klandre dem for det. Så det er også forfriskende på en eller anden måde. At man så ikke altid er enig. Og nogen af dem måske også er 'Trolls'¹, og sådan nogle ting.

Interviewer: Ja sådan er det desværre når det bliver anonymt.

Peter: Jeg syntes den offentlige debat den er rigtig, rigtig vigtig. " (Peter:13-14)

Overordnet ser Peter sociale medier som potentiale, hvilket jeg også vil komme ind på andetsteds, og påpeger, at alle har muligheden for at blive hørt, herigennem er positiv. Dog påpeger han også, at det kan give plads for folk, som ikke vil deltage i processen, men i højere grad forstyrre den. Ud over den deliberative betoning i Peters demokratiforståelse, betoner han også en ansvarlighed, han mener der bør være ved borgerne. Først og fremmest vigtigheden ved at deltage i valg, hvilket han siger følgende om:

"Peter: Det er fordi jeg vil godt støtte op omkring det der med, at stemme omkring demokratiet alligevel. Det der med at sidde hjemme på sofaen, det kan jeg ikke rigtig følge folk i. Så hellere gå ned og stemme blankt. Så har man i hvert fald gjort sin pligt, på en eller anden måde. Støttet op omkring det." (Peter:1)

Han mener altså folk skal agere aktivt i forhold til demokratiet og deltage når muligheden byder sig. I forlængelse af dette, fremhæver Peter også, at han mener det er vigtigt, at man sætter sig ind i hvem man stemmer på, eller hvad man stemmer op. I forbindelse med en snak om demokratisk deltagelse siger Peter:

"Peter:... foruden det der med at stemme. Skal man også sætte sig ind i tingene på en eller anden måde. Det kan godt være det ikke kommer til udtryk så, men man behøver ikke gå ud og råbe over det hele, hvad ens holdning er til tingene. Det er bare det der med, at sætte sig ind i tingene. Til et vist punkt i hvert fald. Det kan man så undre sig lidt over, når Socialdemokratiet kommer til magten med over 50% af stemmerne og så går der 2 uger, så har de kun 40% igen. Der er sådan 10 % der bare lige har ændret mening på 2 uger. Og det er jo fordi, at de ikke har nogen idé om, hvad det er, som de stemmer på. Og der syntes jeg som borger, at man har pligt til, i hvert fald en minimum forståelse for hvad, der sker." (Peter:16)

I dette citat fremhæver Peter, netop at man bør sætte sig ind i hvem man stemmer på, men dette citat understreger ligeledes en form for loyalitet til dem, som man støtter op om i valgsituationen. På denne måde har Peter også en del af en liberal demokratiforståelse. Fordi det her til sidst i hans forståelse, bliver individets eget ansvar i høj grad, at finde en person eller et parti, som passer til ens præference. Han ligger i høj grad ansvaret over på individerne og mener, at de ikke har sat sig ind i tingene. Man kunne også forestille sig, at vælgerne fjerner deres støtte fordi, at de er skuffede over politikken der føres af dem, som de stemte ind.

Politisk interesse

¹ 'Troll' er et slang udtryk, ofte brugt i forbindelse med adfærd på internettet. Ifølge Urban Dictionary, er det en person som bevidst og med fuldt overlæg skriver en provokativ besked, med formål at gøre flest mulige mennesker sure, ofte for sin egen fornøjelses skyld. <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=troll>

Peter diskutere politik til hverdag både med familie og venner, hvilket kommer til udtryk i Peters svar, da jeg spørger ind til det:

"Peter: Ja det gør jeg. Jeg kommer fra en familie der er meget engageret i at diskutere sådan nogle ting. Der er mange grene af det. Mine bedsteforældre.. min morfar er dansk folkeparti og min mor og jeg er meget socialistiske og så videre. Så kommer der rimelig gode diskussioner omkring det.

Interviewer: Har det altid været normalt at i diskuterede politik omkring middagsbordet derhjemme?

Peter: Ja det har det. I hvert fald med min mor. Min far har han lidt sådan... Jeg ved ikke engang hvad han stemmer. Så han er ikke så engageret i at sige det.

Interviewer: Hvad med dine venner og skolekammerater og sådan noget?

Peter: jamen det gør vi tit, egentlig. Også min primære vennegruppe fra Randers der, de har også nogle andre holdninger end jeg har, så det er tit vi kommer op og skændes om et eller andet. Men det er hyggeligt. Jeg tager bare meget diskussionen." (Peter:2)

Han beskriver han er vokset op i et hjem, hvor det var normalt at diskutere politik, som han i høj grad har gjort med sin mor og bedsteforældre. Ligeledes vil han gerne diskutere med sine venner og er ikke bange for at være uenig med dem, og argumentere for sin holdning. Han følger med i politik i medierne, primært på internettet og først og fremmest på Politikens hjemmeside. Ligeledes kan han godt lide at læse de kommentarer andre læsere skriver til artiklerne (Peter:5). I valgkampperiode fremhæver Peter også, at han følger ekstra med og søger på kandidaterne online for, at finde ud af mere om dem (Peter:3). I en samtale om hvor meget han tænker over politik til hverdag, spørger jeg ind til om det er noget han går og reflektere over til hverdag. Han svarer:

"Peter: Nej det er kun hvis, der kommer et eller andet op. Et eller andet problem. Jeg så reflektere over hvad jeg selv syntes egentlig omkring de ting. For eksempel med folkeskolen og sådan nogle ting. Men det er ikke sådan noget, der påvirker mig helt vildt. Jeg kan godt tænke over nogle ting, reflektere over nogle ting, som jeg så vil fortælle til andre. Det kan være min familie og venner. vi kan så få en diskussion ud af det og se hvad man kan komme frem til. Men det er ikke noget, der i sidste ende har nogen betydning for noget, fordi det kommer ikke videre. Jeg er ikke aktivist. Det er bare sådan... Jeg kan godt lide at reflektere omkring tingene." (Peter:4-5)

Altså fremhæver han, at han tit går og reflektere over samfundsmæssige problemer til hverdag, hvilket hænger godt sammen med, at han tit diskutere disse emner, både med venner og familie. Modsat at han selv siger at "det kommer ikke videre", fører det jo som sagt til politisk samtale i hans omgangskreds. Eksempelvis fremhævede han flere gange i interviewet, at han i øjeblikket er meget optaget af Palæstina og Israel konflikten.

Mulighed for at blive hørt af magthaverne

I interviewet med Peter var der en kontrast imellem svarene på, hvordan han troede muligheden var for, at blive hørt af politikerne og at komme igennem i den offentlige debat, som jeg ikke tænkte over i interview situationen, men først så efter. I forbindelse med jeg spørger hvad, man som privat person har af mulighed for at påvirke hvad regeringen gør, svarer Peter:

"Peter: Som privat person? Nej. På ingen måde. Så skal det være hvis man.... Virkelig stiller sig op og være en ildsjæl omkring noget. Men så skulle jeg dedikere hele min hverdag til det. For rent faktisk at blive hørt. Hvis det bare er et fritidserhverv, så kommer man ingen vejene.

Interviewer: Det er et projekt ligesom?

Peter: Ja man skal dedikere hele sit liv til det. For ligesom at blive hørt. Men så kan det være."
(Peter:8-9)

Her beskriver Peter, at det kræver en professionel tilgang til at kunne opnå noget politisk, en livslang dedikation skal der til for, at kunne påvirke noget politisk, ifølge Peter. Ligeledes ser han det, at kunne påvirke som privat person, at agere alene, ser det ud til på hans svar. Da jeg senere spørger ind til, hvor nemt han mener det er, at blive hørt i den offentlige debat svarer han:

"Peter: Jeg tror det er forholdsvis nemt nu, med alle de sociale medier egentlig. F.eks. der var også en fra... Jeg tror faktisk også det var Venstres Ungdom, der stillede sig op uden for Christiania, eller et eller andet, og så lod sig ransage af politiet og filmte det hele og så lagde det hele op på Facebook bagefter. For at fortælle hvor dårligt politiet håndterede den situation. Og det kom meget ud og det blev bare delt over det hele. Og det har jo taget et split sekund for ham, at ligge det ud. Så på den måde, så tror jeg det er meget nemt, at.. i hvert fald i, hvis det er godt det man kommer med, eller reelt. " (Peter:14)

Han fremhæver ligesom Jesper de sociale medier, som en grund til, at han mener det er forholdsvis nemt at blive hørt. Altså mener Peter, at det er relativt nemt at nå ud til borgerne i samfundet, og blive hørt af dem, men ens mulighed for, at påvirke politikerne er en langt større udfordring. Dog er hans eksempel her en ungdomspolitiker. Altså dem, som "skal høres" i debatten, som kan sætte sig igennem. Altså mener Peter ikke, at han som privat person, har den store chancer for at agere i forhold til politikerne, men de folk, som er deltagere i den offentlige debat, har gode muligheder for at blive hørt. Senere i interviewet snakker vi om Peters egne muligheder for deltagelse i den offentlige debat, og i denne forbindelse stiller jeg spørgsmålet:

"Interviewer: Men føler du, at du har tilstrækkelig viden, hvis du virkelig gerne ville, at du kunne tænke dig: " så kan jeg nok godt"?

Peter: Nej det tror jeg ikke. Jeg har ikke tilstrækkelig viden på det punkt. Jeg ville ikke vide nok omkring de forskellige ting og sådan noget til, at gå ind og udtale mig. Er også derfor jeg ikke kommer med nogle kommentatorer fordi, at det ville bare være mine egen holdning, men der er ikke noget grundlag for, at sige de ting her. Som sådan, andet end hvad jeg lige har set de forskellige steder. Det

er også det jeg mener. At skulle ind og kommenterer omkring Israel og Palæstina. Altså jeg har ikke engang været der. Hvordan skal jeg kunne sige? Det er lidt sådan.. Så nej overhovedet ikke." (Peter:15)

Heri betoner Peter, at selvom han godt mener, at han ved hvordan han skal tilgå offentligheden og bruge de sociale medier, mener han ikke han er klog nok på de områder, han er interesseret i til, at udtale sig. Han ser offentligheden som en sfære af professionelle, eller i hvert fald eksperter på områderne. Han mener altså ikke, at han er vidende nok til at udtale sig i offentligheden, men i stedet bare i diskussioner med venner og familie.

Massemedierne

Peter er ligeledes kritisk overfor massemedierne. Et eksempel på dette ses, da jeg i interviewet tager fat i artiklen om lav politisk tillid og spørger Peter ind til, hvordan han tror det kan være. I denne forbindelse tager han fat i regeringens løftebrud og siger massemediernes fokusering på dette, som han mener, har været med til at skabe mistillid. I denne samtale siger han om medierne: *"Peter: Det er det, som skaber mistillid. I stedet for medierne faktisk sætter sig ind i det, eller det bliver belyst hvorfor det egentlig er, at de kommer med det løftebrud. Om det egentlig kunne lade sig gøre, at gøre det."* (Peter:9)" og senere i samme samtale: *"[...]Men det er bare den interesse jo. De skal sælge aviser og så videre, medierne."* (Peter:10)". Han mener altså medierne skaber mistillid ved, at have fokus på de løftebrud, som regeringen har lavet, og ikke grundene til disse løftebrud. Denne kritik af massemedierne, ligner meget det vi ser hos Jesper, som også mener, at mediernes fokus på skandaler og gode historier, svækker politikken. Dette dukker også op i interviewet med Peter igen. Da vi i interviewet snakker om hvor relevante de politiske nyhedshistorier, der tages op i de danske medier er, siger Peter:

"Peter: Det er tit hvor det er irrelevant fuldstændig. Men det er mest sådan nogle person sager, der kommer op, som jeg ikke kan se, hvor det fører hen. Og dem er der rigtigt, rigtig mange af, desværre. F.eks. med Helle Thorning, der bare blev.. ja alt muligt omkring hun købte Gucci tasker og så videre. Og jeg tænker: "Det er hendes egen sag, hendes egne penge". Så det forstår jeg ikke rigtigt." (Peter:11)

Her fremhæver Peter, emner såsom personsager og skandaler fylder for meget i massemediernes politiske dækning. Herudover tager han også fat i hvordan især tv-mediet er med til at iscenesætte det politiske. Da jeg spørger ind til, hvor gode medierne er til at informere om politiske tiltag siger Peter:

"Peter: Jeg syntes, at de gør et ihærdigt forsøg på, at få det hele ud til befolkningen. Problemet ligger så lidt i, at de har deres egen subjektive fremførelse af det, måske. Og det er rent visuelt og hvordan man fremfører det. Men der lige for lov til, at tale det spidssekund man lige ser i en reklame eller sådan noget. [...]F.eks. hvis det er en[et reklamespot] "se med i Debatten senere". Også er det lige hvem der kommer. Det kan være Pia Kjærsgaard hun står der og siger et eller andet, virkeligt

gennemført der. Og så er det det "se med senere". Allerede der, så har de taget et eller andet standpunkt til hvad folk de skal få ud af det her. Føler Jeg lidt i hvert fald. Det er dem der styrer lidt, folks holdninger også." (Peter:12-13)

I dette eksempel tager han fat i reklame spots for programmerne, her debatten, hvori han mener, at de sætte rammen, allerede før programmet starter, ved hjælp af den fremstilling de har af programmet. I denne forbindelse snakker Peter blandt andet ud fra sine faglige baggrund, da han er uddannet i sprog og kommunikation. Han fremhæver altså, at medierne fremlægger historien fra den vinkel, som de foretrækker.

Tillid til politikerne

Peter mener, at politikerne prøver deres bedste, men de måske ikke nødvendigvis har de rigtige kompetencer. Dette kommer blandt andet til udtryk, da jeg afslutningsvis i tillidssegmentet i interviewet spørger overordnet ind til hans tillid til politikerne.

"R: Jeg tror, at de arbejder rigtig, rigtig hårdt. Jeg kunne ikke forestille mig, at der er nogen af dem, som arbejder under 55 timer om ugen. Så på den måde, så gør de jo noget, men det er måske fokusområder på forkerte ting. De skulle mere inddrage befolkningen, for hvad de mente, eller gerne ville have. Dem der rent faktisk også har kompetencerne. Så de gør meget for det.

I: De prøver?

R: De prøver i hvert fald, jeg er ret sikker på, at de gør deres bedste. Det tror jeg alligevel, men om det så er godt nok..." (Peter:8)

Heri inddrager Peter også den deliberative tanke, og mener at politikerne måske i højere grad skal finde måder at lytte til befolkningen på. Tidligere i interviewet kommer Peter ind på de grunde til hans mistillid. Eksempelvis da jeg spørger ind til om han tror politikerne forstår almindelige menneskers behov svarer han:

"Peter: Jeg tror nogle få individer gør, men det er primært dem.. Dem jeg har mest tillid til er dem, der kommer fra noget reelt arbejde. For eksempel en tidligere folkeskole lærer eller.. egentlig Pia Kjærsgaard som er hjemmehjælper. På en eller anden måde er hendes troværdighed egentlig stør, når hun snakker på det område i hvert fald, fordi hun snakker om noget hun har haft fingrene i. Fordi de politikere der bare har studeret statskundskab på universitetet og så videre... Bare er uddannet til at være politikere, dem har jeg svært ved at stole på... Og have tillid til. De har bare prøvet... det de har lært er, at 'spinne' ordentligt og så videre. Det er ikke det, det egentlig burde handle om." (Peter:6)

Heri siger Peter, at de politikere som kommer direkte fra statskundskab og ikke har anden faglig baggrund, i højere grad har fokus på spin og lignende ting, og ikke de faglige områder, som skal varetages. Denne argumentation fortsætter senere i interviewet, i forbindelse med vi snakker om, om der er nogle punkter, hvori det er svært at få politikerne i tale på. I denne forbindelse siger Peter:

"Peter: Det er det der med, at det er dem, der ikke har nogle faglige kompetencer på området. De stoler mere på dem selv frem for rent faktisk, at høre på nogle eksperter eller et eller andet. Det kan være hvem som helst jo, der kan være ekspert[han laver gåseøjne med fingrene]. Det er specielt det med folkeskolen der, som jeg har fulgt rigtigt meget med i. På grund af min mor også er folkeskolelærer føler jeg, at jeg bliver påvirket af det.

Interviewer: Ja jeg er også lidt inde i det. Min kammerat jeg har skrevet en del projekter med, også det der[peger på rapport], skriver om folkeskolereformen. Debatten omkring hvordan lærerne oplevede hele sagen.

Peter: Ja det har jeg hørt på nært, meget nært jo. Alle de der positioner der var omkring det. Og der føler jeg, at Antorini på det tidspunkt der, ikke rigtigt ville høre på noget som helst af, hvad lærerne havde at sige. Så nej, at komme i snak med dem og opnå en dialog, det er lidt svært med politikerne syntes jeg. " (Peter:6-7)

Her fremhæver han, som sagt, igen at det er problematisk hvis politikerne ikke besidder andre faglige kompetencer end politiske. Og ligeledes tager han fat i en konkret case, hvor han ikke mente at politikerne ville lytte til de folk, som arbejder med sagen til dagligt. Mere konkret kritisere hans regering for ikke, at lytte til lærerne i forbindelse med folkeskole reformen. Han mener altså det er svært at få politikerne i reel samtale og forsøge, at forhandle med dem.

Jonas

Jonas er 27 år gammel og har lige afsluttet en Cand. Merc. i international virksomhedsøkonomi. Før dette tog han en bachelor i HA - Almen erhvervsøkonomi. Han bor i Aalborg SØ og kommer også oprindeligt fra Aalborg området. Hans mor er dagpleje mor og hans far arbejder for et boligselskab. Han er efter eget udsagn ikke særlig interesseret i politik. Han følger med i nyhederne, primært på internettet, men styrer uden om de politiske nyheder. Han diskutere dog politik i mindre grad med sine venner, når det er områder, som interessere ham, eksempelvis fremhæver han især SU og uddannelse.

Demokratiforståelse

Ligesom Peter, besidder Jonas også en demokratiforståelse, der går mere over i den deliberative model. Da jeg spørger ham ind til, hvor vigtigt det er, at politikerne lytter til befolkningen før de tager deres politiske beslutninger svarer han:

"Jonas: Ekstremt. Fordi det er alligevel, altså nu ved jeg ikke, hvad sidder der? 200 mennesker på Christiansborg? Jeg ved det ikke. Men lad os antage der sidder 200 ikke. Hvis de 200 mennesker, det ligesom er dem der skal bestemme, hvordan et land med 5,6 millioner indbyggere skal styres, så syntes jeg det er vigtigt, at de 200 mennesker de finder ud af, hvad vil befolkningen gerne have. Jeg ved godt, at man ikke kan få alt, men altså man kan da alligevel lave nogle stikprøver. Finde ud af: Hvad er den generelle holdning? Til et eller andet. " (Jonas:7)

Han argumentere her for, at politikerne bør gøre mere for at lytte til befolkningen, og sørger for at imødegå deres ønsker. Senere i samme samtale forsætter han:

"Jonas:[...]Jeg syntes det er vigtigt at diskutere, at snakke med begge lejre. Og så ligesom sige: "Hvad syntes du lejr 1?" og "Hvad syntes du lejr 2?". Og så måske have et fælles forum, hvor dem der skal tage beslutningen, snakker med begge lejre og så man ligesom for en debat i gang. Jeg ved selvfølgelig godt at det tager tid og det tager ressourcer men jeg syntes stadigvæk man kommer frem til et bedre resultat fordi, at man laver sit forarbejde bedre. Frem for at stikke en finger i vejret og tage en beslutning som vinden blæser." (Jonas:8)

Her forsætter han i samme stil med sin argumentation, men for også nævnt hvor vigtigt det er, at have et rum til debatten. Et forum, hvor alt kan diskuteres før de politiske beslutninger. Jonas argumentere her i princippet for en offentlig debat, der i højere grad for indflydelse på den politiske beslutningsproces. Hans beskrivelse af dette forum, minder i hvert fald i høj grad om den måde Habermas betegner en idealiseret borgerlig offentlighed i den tidlige modernitet. Ud over hans betoning af debat og deliberation fra befolkningen generelt, mener Jonas ligeledes en mere lokal forankring og repræsentation er nødvendig. I en samtale om, hvorvidt politikerne er interesseret i vælgernes ønsker, siger Jonas:

"Jonas: Det betyder så også man skal være lokalt forankret i stedet for man sidder på Christiansborg og så spørger man 10 københavnere, hvordan syntes de man skal styre landet. Og københavnere har nok en anden tilgang til landbrug end vestjyderne ville have fordi, at landbrug jo ikke er noget, som man ser i København. Og så er du jo ikke repræsentativ på nogen måde." (Jonas:10)

Han mener altså de lokale områder i højere grad skal have deres interesser repræsenteret i folketinget. Ligeledes i en samtale om hvad Jonas syntes er det vigtige i demokrati, betoner han også lighed, som en ting, som han finder vigtig i demokrati. I samtalen siger han blandt andet:

"Jonas: Ja, altså det der med, at der er fri mulighed for alle. At der ikke rigtigt er nogle begrænsninger. Der er ikke hindringer, der er ikke nogle murer, der siger " du kan komme fra 1 til 10, men personen ved siden af, du har mulighed for, at komme helt op til rangstige nummer 20" ikke? I teorien er der rig mulighed for, at nå toppen for alle. Og at alle bliver behandlet ligeværdigt og den ene person er ikke mere værd end den anden. Det syntes jeg det er vigtigt. Det er især fordi, at nu har jeg rejst meget og kender folk fra andre lande, hvor de sådan føler... ja nu kender jeg folk fra USA af, hvor man ligesom.. Der er stor forskel." (Jonas:22)

Her fremhæver han altså, at han mener lige chancer er en vigtig del af demokrati, og det kan handicappe demokratiet, hvis ikke der er lige muligheder. Blandt andet nævner han tidligere lige mulighed for at deltage i debatten og lige adgang til uddannelse, som dele af dette. Dog føler Jonas ikke han har de fornødne evner til at deltage politisk. Han er, som jeg kommer ind på senere, ikke særlig politisk interesseret selv. I de følgende citater ser man hans splittelse imellem det, at han mener man bør være involveret og, at han ikke selv er involveret. Da vi snakker om demokratisk deltagelse, siger han om valg:

"Jonas: Det er nok vigtigt, at have den almene mand med når man laver valg, men omvendt så er det også svært, når sådan nogle, som jeg personligt selv, har svært ved at forstå hvad det er, som der bliver fremlagt. Så er det også svært for mig, at gå til valg og bestemme. Fordi jeg ikke aner hvad det er, at jeg stemmer om. Så det er sådan lidt et tvetydigt spørgsmål. Det er et svært spørgsmål at svare på, fordi jeg syntes vi skal værne om det, at vi har demokratiet og alle for lov til, at deltage i valget. Men jeg tror altså også, at der er mange af dem som deltager, der ikke har den nødvendige forståelse af det." (Jonas:22)

og lidt senere i samtalen siger han:

"Men altså, hvis man var mere politisk aktiv, men så ville du også have en bedre forståelse af det. Men omvendt, så skal det jo heller ikke være et... Demokrati, skal heller ikke kun være for dem, som har interesse i det. Så jeg syntes ikke den nuværende løsning er optimal, men jeg kan ikke komme med en bedre løsning." (Jonas:23)

Han syntes altså, det at stemme hvert fjerde år er for stort et ansvar, når man ikke er inde i det politiske, hvilket også er grunden til han ikke selv stemmer. Men, som jeg også kommer ind på senere, mener han at det politiske er meget kompliceret, hvilket kan kædes sammen med det sidste af citaterne. At han mener, at demokratiet skal være for alle. Det skal ikke kræve, at folk sætter sig ind i det. Det skal være mere imødekommende.

Politisk interesse

Jonas beskriver, at han selv har en begrænset politisk interesse, han fortæller i interviewet, at han ikke stemmer og siger det er fordi:

"Jonas: Jeg har en meget meget lille forståelse af politik og interessen er nok også derefter. Og for mig syntes jeg, at det er alt for uoverskueligt. Og jeg føler, at hvis jeg skal op at stemme, så stemmer jeg i blinde, fordi jeg har ingen forståelse af det. Og så er det lidt sådan, i stedet for at gå op og stemme i blinde, så kommer jeg ikke derop." (Jonas:1)

Han mener altså, at han ikke har gode nok forudsætninger for, at deltage i valghandlingen i lader derfor være. Han følger i høj grad med i nyhederne, men prøver at undgå de politiske historier. Da jeg spørger ind til hvor han for sine politiske nyheder fra svarer han:

"Jonas: Så er det gerne i min omgangskreds, at jeg hører et eller andet. Og så er det sådan, så kører det på medierne og jeg læser meget nyhederne på nettet. Og så se man jo gerne, at så er der et eller andet tiltag, hvor vi snakker om: " skal vi forholde os til det her, eller skal vi gøre det her?" Meget det med, ja eksempelvis Grækenlands økonomi og EU og sådan noget, altså det for jeg sådan... Der læser jeg da lidt på medierne der ligger på nettet." (Jonas:4)

Han kigger altså ikke efter det politiske normalt, men hvis han ser noget, som fanger hans interesse, når han tjekker nyhedsbilledet, læser han også det. Dette viser også, at det er en række begrænsede områder,

der fanger Jonas' interesse, når det gælder det politiske. Eksempelvis når jeg spørger om han diskutere politik med venner eller familie svarer han:

"Jonas: indirekte vil jeg mene, at jeg gør det. Altså fordi for eksempel sådan nogle ting med SU'en kan jo godt blive taget op en gang imellem og blive diskuteret lidt. SU'en i forhold til kontanthjælpen eksempelvis. Og hvorfor jeg mener SU'en er god og hvorfor jeg mener det er vigtigt med fri uddannelse og sådan nogle ting. Altså jo, jeg kan godt tage nogle politiske emner op, men det er nok mere sådan enkeltsags ting, der bliver taget op frem for, at snakke politik generelt." (Jonas:2)

Han fremhæver altså det er hvad, som han kalder enkeltsager der en gang imellem fanger hans opmærksomhed. Her bruger han eksemplet SU, som han også senere påpeger er nemmere at forholde sig til, fordi det er noget han har været en del af, modsat at han opfatter politik tit, som værende langt væk fra ham. Dette kommer ligeledes til udtryk, da han snakker om en kammerat han har, som læser politik og administration. Om ham siger han:

"Jonas: Og ham kan jeg faktisk godt lide, at snakke med fordi, at han er helt nede på jorden og en jævnaldrene, som også gør det nemmere for mig at forstå hvad politik egentlig går ud på fordi, jeg føler han er mere troværdig end en eller anden, der er 50 og har siddet 30 år på borgen og så sidder og snakker. Så kan jeg bedre forholder mig til en som jeg faktisk kender, som kan fortælle mig hvad tingene handler om fordi, at det virker mere jordnært og mere objektivt." (Jonas:5)

Altså siger han, at denne kammerat forstår, at 'oversætte' det politiske så det bliver forståeligt og interessant. Han savner altså nærhed i det politiske for, at han kan forholde sig til det. For at vende tilbage til de enkelte sager der interessere ham, er dette også tit i relation til hans uddannelse som økonom. Eksempelvis, da jeg spørger ham ind til, om han tænker over politik i sin hverdag svarer han:

"Jonas: Det fylder da lidt, men det lidt... Jeg kan godt sådan sige: "okay hvad med EU, hvad med Schengen aftalen, hvad med Euroen, hvad sker der i Grækenland?" Altså man kan godt gå sådan og tænke lidt på det, men det er ikke der fylder sådan vildt meget. Men man kan da godt ligesom gå og tænke på det og sige "okay, hvordan ville verden se ud hvis den græske økonomi, den bare spillede?". Så det lumre lidt i baghovedet, men det er ikke noget der fylder rigtig meget." (Jonas:2)

Altså han er nervøs, for den økonomiske situation, og siden dette muligvis er det område i det politiske, som han er bedst informeret om, er det det, som han går og bekymre sig for. Overordnet mener Jonas dog ikke selv, at han har en særlig god 'politisk forståelse', som han kalder det, men følger med i og diskuterer nogle områder, selvom han ikke deltager i valghandlingen. Vi ser altså Jonas, der er splittet imellem hans deliberative demokratiske forståelse og oplevelsen af ikke, at forstå politik, som trækker ham i hver retning. Det virker som om, at når han siger at han ikke forstår politik, mener han i højere grad, at han ikke forstår hvad der foregår på Christiansborg fordi, som det det ses i afsnittet om hans demokratiforståelse, har han her en fin fremlæggelse af en deliberativ demokratisk model.

Mulighed for at blive hørt af magthaverne:

Jonas, har en meget negativ opfattelse, af almindelige menneskers muligheder for, at blive hørt. Eksempelvis, da jeg spørger ind til, hvilke muligheder man har for at påvirke hvad regeringen vedtager, svarer han:

"Jonas: Jeg syntes man har set ting, hvor der har været tiltag til at lave noget protest imod det, der foregår, medielicensen der har nogle demonstrationer og Facebook grupper og hvad der ellers har kørt. Med op til halvtredstusinde medlemmer i de der Facebook grupper og alligevel kører det lidt for blinde øjne. Der bliver ikke lagt fokus på det..." (Jonas:10)

Her tager han fat i medielicensen og modstanden imod den, som et eksempel på borgerne, der forsøger at blive hørt af magthaverne. Dette er et tema han vender tilbage til flere gange i interviewet og føler stærkt for. Her fremhæver han, at så stor en gruppe, der forsøger at organisere sig igennem sociale medier, som ikke bliver hørt af politikerne, er et dårligt tegn i denne forbindelse. Da jeg spørger ind til, om der bliver lyttet til de grupper der kommer frem i den offentlige debat af politikerne svarer han:

"Jonas: Der har jeg en følelse af, at de måske ikke kommer helt til orde altid. Eksempelvis med patentlovgivningen, der syntes jeg, at der hørte man meget om hvad den kom til at betyde ud for politikernes synspunkt, men jeg syntes ikke rigtigt man spurgte IT chefen fra en eller anden webside. Som ligesom kunne forklare, at hvis den bliver vedtaget, så skal vi betale 10.000 i copyright hver eneste år, for at drive en webshop. Altså den person syntes jeg ikke man fik snakket med. Så der kunne måske godt være mere fokus på den almene mand." (Jonas:16)

Her tager han fat i et andet eksempel, og mener ikke faggruppen af IT folk, blev lyttet til i forbindelse med folkeafstemningen om patent lovgivningen. Eller rettere, at de ikke fik særlig god mulighed for, at komme ud med deres argumenter i første omgang. Denne generelle negative opfattelse af mulighed for, at blive hørt forsætter også, da jeg spørger ham ind til, om det er nemt nok at komme til orde i den offentlige debat direkte. Her svarer han:

"Jonas: Jeg har ikke rigtigt prøvet. Så det kan jeg ikke rigtigt... Men jeg kunne forestille mig, at det ville være svært, for hvis det er jeg havde et... hvis jeg... Lad os sige, hvis jeg boede på en grund, der havde meget af det der skifergas, så tror jeg det ville være svært for mig og komme til orde og faktisk få min mening ud og komme til at snakke med de folk som rent faktisk har en indflydelse på det. Jeg tror det ville være svært. Med en streg under tror." (Jonas:21)

I dette svar er han mere usikker og understreger, at han ikke har prøvet at deltage, men tager igen fat i et eksempel, på en sag, hvor der har været en folkelig modstand, der ikke er blevet lyttet til, og bruge dette som reference. Så overordnet, mener Jonas, at det er meget svært, at blive hørt i den offentlige debat og få mulighed for at påvirke politikerne.

Massemedierne

Jonas er mindre kritisk overfor massemedierne, end majoriteten af respondenterne. Da jeg spørger ham ind til relevansen af de politiske nyheder i medierne, er han dog mere tilbageholdene og svarer:

"Jonas: Det kommer og går. Jeg syntes ikke det er så lang tid siden, at jeg fandt diskussion, hvor jeg bare tænkte... nu kan jeg ikke huske det givne emne, emne der var et eller andet der blev taget op, hvor jeg bare tænkte: " det er jo håbløst, fuldstændig håbløst, at man begynder at diskutere det her på så højt et niveau." Det var sådan virkelig en bagatel, hvor jeg tænkte " hvorfor bliver den her diskussion taget op altså". Så det kommer og går meget. Og så alt efter hvilken tid man er i. Så der er nogle ting hvor jeg tænker, at det er utrolig relevant, men der bestemt også noget i den anden kategori, hvor jeg tænker at det er tidsspilde det her." (Jonas:14)

Her svarer han lidt i øst og i vest og siger at nogle af historierne er relevante og nogle ikke er. Modsat flere af de andre, er Jonas mere positiv overfor mediernes graven i politikernes personsager. I en samtale omkring disse personsager siger Jonas:

"Jonas: Hvor at det jo ligesom er misbrug af penge. Og der syntes jeg, at sådan nogle ting skal frem, for så offentligheden, så skal den almene dansker tage stilling til, mener vi så stadigvæk, at den her givne person er i stand til at forvalte mine interesser.

Interviewer: Så det er mediernes ansvar overfor befolkningen mere eller mindre? at være den her sporhund der skal kigge efter...

Jonas: Lidt whistlebloweren ja, som skal se... ja om de her repræsentanter der er udvalgt, om de gør deres job eller for de pengene af os, som vi forventer forvalter dem til vores bedste og de så selv bruger dem på flyrejser og mad ikke? Der syntes jeg. Der fungerer medierne godt og har også 'fungerende' rolle i et gøre opmærksom på hvis det ikke fungerer." (Jonas:15)

Altså han mener medierne fungerer som borgernes vagthund der søger for at politikerne ikke gør noget, som de ikke burde gøre. I hvert fald hvis de pågældende politikere udnytter deres embede, og bruger de offentlige midler på dem selv. Eksempelvis var Jonas meget forarget over sagen med Lars Løkke og GGGI, hvor det kom frem i medierne, at Lars Løkke havde købt fly billetter til sin familie for organisationens penge. I forhold til den offentlige debat og mediernes evne til at informere godt nok om de politiske tiltag, er Jonas noget mere tilbageholdene end flere af de andre respondenter. Da jeg spørger ham ind svarer han:

"Jonas: øhh det er jo svært fordi, hvis der at... Jeg syntes mange af de ting, der kommer ud, de er jo så komplicerede at forstå. Så det er, at hvis den almene mand skal kunne forstå hvad der kommer ud, så skal han jo nærmest købe en hel bog, bare for at kunne forstå den ene ting.

Interviewer: Så det er en uoverskuelig opgave for medierne?

Jonas: ja. At skulle komprimere patentlovgivningen ned til 3 siders artikel i Nordjyske eller Berlingske eller lignende. Der tror jeg simpelthen, at det er noget nært umuligt, at forklarer fordi.. Jeg har selv et indtryk af, at politikerne nogen gange heller ikke helt selv ved hvad..... og der var en der.. var det en artikel jeg fandt os på nettet? Hvor... en artikel om valget der, med patentlovgivningen, hvor mange....

Valget var blevet sat op til patentlovgivningen og så gik man så ind og borede i det, hvor der så stod. Det var et billede til selve valgsedlen, hvor der stod "patentlovgivningen M. B." altså patent lovgivningen med... nej M. M. med mere. Og så var artiklen ligesom fokuseret på, hvad dækker "med mere" over. Jamen det var der ikke rigtigt nogen der havde fremlagt, det var kun fremlagt som et spørgsmål om, om vi skulle stemme ja eller nej til patentlovgivningen." (Jonas:16)

Han mener altså de politiske er for kompliceret, til at det er en opgave, som er til at håndtere for medierne, at gøre rede for de politiske tiltag. Da jeg spørger ind til om forslag bliver diskuteret godt nok igennem, kommer han med et meget lignende svar. Eksempelvis siger han:

"Jonas: Så det virker lidt som om, at man bygger systemet op på en sådan måde, at det beslutningsgrundlag man skal have for, at kunne tage en beslutning, det er ikke rigtigt realistisk at opnå. Det er næsten udvalgt til de få. Eliten, der ved hvad det handler om og så fortæller man sådan hovedpunkterne, til den almene mand." (Jonas:17)

Efter dette svar spørger jeg ham ind til om han mener systemet er blevet for kompliceret og han svarer:

"Jonas: Det er måske mere kompliceret nu. Det ved jeg selv fra nogen af de ting jeg selv har siddet med. F.eks. EU lovgivningen i noget af mit arbejde. Hvor du sidder med en traktat og du sidder med en lovgivning. Og så finder du så ud af: okay paragraf 34 den er så blevet tilføjet i den her paragraf herovre, som så åbenbart er understøttet af den her, som viser nogle undtagelser i den fjerde lovgivning.. eller lovsamling. Og så fordi du skal bearbejde et spørgsmål skal du lige pludselig have fat i 7-8 forskellige lovsamlinger, som enten har tilføjet eller fjernet eller ændret eller bidraget til 3 af de andre, ikke? Og så lige pludselig så sidder man... Og det er jo bare et spørgsmål og så skal du have fat i så mange lovsamlinger. Det er blevet så stort.. " (Jonas:17)

Hvor mange af de andre skylder skylden på medierne for den måde, at politik bliver diskuteret på i den offentlige debat, mener Jonas i højere grad at det er den måde, som det politiske system er bygget op på, der er problemet. Han mener altså, at det kun er de få, som har en chance for, at vide hvad der foregår, og resten, derefter for en begrænset udgave af emnerne, fordi andet er for kompliceret til den tid og plads, som medierne har at gøre godt med. Ligeledes tager han fat i hans egne oplevelser med EU lovgivning, som har gjort et indtryk på ham i denne sammenhæng. Han mener at lovgivningssystemet er for avanceret, når der skrives så mange forskellige dokumenter der krydshenviser til hinanden. Han slutter af med bemærkningen: "Jonas: Hvis man havde tid og ressourcer til det, så burde man næsten ligesom slet alt der stod på tavlen og så ligesom skrive det ned i en opdateret udgave, der hed eksempelvis: "EU anno 2014". Men altså før den er færdig, skal man jo skrive en ny udgave alligevel (Jonas:17-18)." Her foreslog han en ny lovsamling hvert år, men trækker i land igen og siger, at han tror den alligevel skal skrives om før året er omme.

Tillid til politikerne

Jonas er også en repræsentant for mistillid overfor politikerne. De ting han fremhæver, minder meget om de punkter, som de andre respondenter også fremhæver. Ligesom Peter beskrev, mener Jonas også at det er svært at få politikerne i tale. Da jeg spørger ham ind til om der er nogle områder, hvor han tror, at det er svært at få politikerne i tale på svarer han:

"Det kan nok være svært for dem, eller for den almene mand, at få dem til at tale om.. de vil jo gerne tale om hvad der gavner os, men jeg tror det kan være svært for os, at få dem til at sige hvad der skader os. At det er fint vi omdirigere nogle penge fra et område til et andet og så kan vi snakke om hvordan område 1 bliver forbedret, men ikke så meget om hvordan det går ud over, der man så tager pengene fra. Igen jeg syntes det er meget interessant med medielicensen. Det er der meget diskussion om, men det lader lidt som om, der bliver vendt det blinde øje til. Det er ikke noget der bliver diskuteret[af politikerne]. Og det syntes jeg er et godt eksempel på, at der er nogle huller i den lovgivning, som ikke giver mening i mine øjne, men det er umuligt at få politikerne til at tale om det. Det syntes jeg det er et eksempel på en sag. " (Jonas:6-7)

Her kommer det til udtryk, at Jonas mener, at politikerne gerne vil snakke om de positive sidder, men er svære at få i snak om de negative sidder af de politiske tiltag - de områder hvor midlerne bliver taget fra. Her benytter Jonas igen medielicensen, som eksempel, hvilket er af de ting, som interessere ham mest. I denne forbindelse argumenterer han ud fra at der er mange mennesker, som er imod den måde det foregår på, men politikerne stadig ikke vil tale om emnet. Et andet punkt for mistillid der går igen hos Jonas, er valgkamp. Da jeg spørger ind til om, der er forskel på hvor meget han følger med i politik i valgkamp kontra ikke valgkamp svarer han:

"Jonas: Jeg tror næsten det fungerer omvendt ved mig. Jeg begynder at lukke af når der er valgkamp fordi, at jeg syntes bare det er propaganda og mudder, der bliver kastet frem og tilbage. Og jeg kan ikke rigtigt forholde mig til det når der er så meget... jeg syntes meget det er useriøst og så begynder jeg at tænke mindre over det. Sådan kravle rind i min lille kasse og kravler ud igen når det er færdigt. " (Jonas:3)

Her fortæller Jonas, at valgkamp gør, at han holder sig endnu mere væk fra de politiske nyheder. Han ser valgkamps perioden, som der politikerne viser sig fra deres værste side, og mener det kun er mudderkast og propaganda der kommer ud af dem. Da jeg spørger ind til han generelle tillid til politikerne, tager han fat i dette punkt igen og svarer:

"Jonas: Når jeg plejer at sige hvorfor jeg ikke rigtigt følger med i politik, så plejer jeg at sige, at min opfattelse er, at dem der vinder valget, det er dem som lyver mest effektivt. [griner] Og så hopper folk med på de her løgne og så stemmer de på det givne parti og når valget det så er ovre så siger partiet så: "Hov det kan vi ikke leve op til alligevel". Og så sidder man lidt bare sådan. For mig handler det om hvem der kan lyve mest effektivt. Jeg ved godt, at det er groft sagt, men det er mildest talt sådan, som jeg ser det på mange måder. Det er hvem der kan lyve mest effektivt og så bliver der aldrig rigtigt fulgt op på, det der bliver lovet. Det holder selvfølgelig i nogen grad og der sker også tiltag, som jeg

kan forholde mig til, som jeg ved er blevet lovet, men jeg syntes det generelle indtryk er, at der bliver lovet mere end der bliver gjort." (Jonas:10-11)

Her beskriver han, at han mener at politikerne helt åbenlyst lyver i forbindelse med valgkampe og lover mere, end de selv ved, at de kan overholde. Han holder dog en lille smule tilbage til sidst og trækker lidt i land, men der var ikke i interview situationen en tvivl om, at dette var et udtryk for hans holdning, også på trods af grinet. Jonas er på denne måde af en af de mere mistroiske overfor politikerne, hvilket også kommer til udtryk igennem andre eksempler på hans mistillid. Eksempelvis da jeg spørger ind til om han tror, at politikerne forstår almindelige menneskers behov, svarer han:

"Jonas: Umiddelbart nej. Jeg syntes de er isoleret ovre i København. Og sidder med... jo det kan godt være sådan de enkelte partikontorer, som måske ligger i Nordjylland eller lignende, hvor den enkelte der sidder der, har en lokal forståelse. Men dem som sidder i København, som er på Christiansborg, jeg føler lidt de har tabt kontakten til den almene mand, som sidder i Sønderjylland, eller Vestjylland eller sidder på Fyn eller et eller andet. Og at de har sådan en antagelse om, at... hvad kan man sige, ja de har mistet kontakten til hvad betyder det egentligt at være dansker. De har en anden verdensopfattelse. Og det syntes jeg at det kan være bekymrende." (Jonas:6)

Her ser vi et udsagn der minder lidt om Peters, til det samme spørgsmål. Hvor Peter tog fat i, at han mente at politikerne bare var uddannede politikere uden anden erfaring, og derfor i høj grad var en homogen gruppe, beskriver Jonas dem som værende en homogen gruppe, på grund af den geografiske placering. Han mener de mangler en lokal forståelse af hvad, der sker rundt omkring i landet. En anden måde, hvorpå han mener de minder om hinanden kommer til udtryk i en samtale om, om politikerne stadig har en fornemmelse for hvad vælgerne gerne vil have. I denne forbindelse siger Jonas:

"Jonas: Det sådan lidt, som om de alle sammen samler sig sådan lidt i midten. Og der er selvfølgelig nogen der stikker ud, men jeg syntes det er at tendensen er at de begynder at gå mere imod midten fordi, så skiller man sig ikke rigtigt ud, og man .. så siger man " jeg er ikke så forskellig i forhold til den anden". Og så begynder partierne at ligne hinanden. Altså så lidt....

Interviewer: Det er det sikre valg? det er majoriteten af vælgerne?

Jonas: Ja det er rigtigt man går efter den brede... så kan man skyde med spredehagl og ramme sindssygt mange, hvis man er inde i midten. Fordi man ikke rigtigt skiller sig sindssygt meget ud på et område, så kan man ramme den brede flok midten." (Jonas:9)

Her mener Jonas altså, at politikerne i høj grad danner de samme politiske præferencer partierne imellem. De søger alle imod majoriteten af befolkningen, fordi det er der, som der er flest vælgere, i stedet for at repræsentere de forskellige grupper i befolkningen. Overordnet er Jonas meget mistroisk overfor politikerne, ligesom den måde demokratiet foregår på i dag. Han mener politikerne er populistiske, ikke har styr på hvad der sker andre steder i landet, er uærlige i valgkampen og er svære, at få i tale om de negative ting. Dette minder delvist om den rolle Habermas' beskriver partierne tager i social staten. De går

fra deres ideologiske orientering til at blive massepartier og skal indfange så mange vælger , som det er muligt. Han beskriver, at de bliver 'integrationspartier', som er top styrede virksomhedslignende organisationer, der skal integrere borgeren til at stemme på dem selv (Habermas 2012:291-292).

Rasmus

Rasmus er 23 år og ved at uddanne sig til Klejnsmed. Han bor i centrum af Aalborg og flyttede til byen oprindeligt med hans familie, så han kunne komme tæt på uddannelse og hans forældre kunne komme tæt på deres arbejdspladser. Han er søn af en elektriker og en socialpædagog. Rasmus er i en ledende stilling i en elev organisation, hvori igennem han har indsigt i den politiske proces. Udover hans politiske engagement i elev organisationen, nævner han flere gange i løbet af interviewet at han er Socialdemokrat. Han er generelt meget åben omkring sit politiske ståsted så vel som engagement. Rasmus følger godt med i politik, men får ofte sine nyheder ligeså ofte fra hans netværk i forbindelse med interesse organisationen, som igennem nyhedsbilledet. Herudover har han et princip, at når hans skal sætte sig ind i en sag, gør han det i 4 forskellige nyhedsmedier for, ifølge ham selv, at få sagen fra flere politiske vinkler.

Demokratiforståelse

Rasmus er i højere grad kritisk overfor de repræsentanter, som man får muligheden for at stemme på. Dette kommer både til udtryk i han ikke mener politikerne er gode nok til, at lytte til deres bagland og i at han ikke mener de folk der stiller op er repræsentative for befolkningen, men i højere grad er en homogen gruppe. I nedenstående citat giver Rasmus udtryk for den manglende kommunikation i partiet:

"Interviewer: Syntes du politikerne lytter til borgerne før de tager beslutninger?

Rasmus: Nej. Det er det korte svar. Det syntes jeg virkelig ikke de gør. Og det oplever jeg også i Socialdemokratiet. Det ville undre mig meget hvis det var anderledes andre steder. Det vil selvfølgelig være nemmere hvis man er i opposition. Men i hvert fald regeringspartierne. Der er stort set en manglende kommunikation imellem baglandet og så partitoppen. Det var det der knækkede SF. Det har også været ved at knække Enhedslisten. Enhedslisten er så lidt bedre til det, fordi de er et mindre parti på den måde, ikke? Men jeg syntes i hvert fald i socialdemokraterne oplever jeg tit, at der er ret langt fra lokalafdelinger til partitoppen. Og det syntes jeg det er et kæmpe problem fordi det betyder, at alt politik bliver lavet inde på Christiansborg. I stedet for ude i samfundet." (Rasmus s. 6)

Her baserer Rasmus netop sin kritik på at politik bliver lavet på Christiansborg i stedet for ude i samfundet. Dog har han i høj grad fokus på partimedlemmerne og ikke så meget borgerne generelt. Her ligger igen en beskrivelse fra en respondent, som ligger sig op af Habermas' gennemgang i den Borgerlige offentlighed. Heri beskriver Habermas, at partierne siden midten af 1800 tallet har bevæget sig mere væk fra de små lokale løse organisationer og over tid blevet til partierne. Allerede her beskriver han, at partierne i højere grad integrere borgerne til deres program, men det store skift kommer, når partierne senere bevæger sig

fra klassepartier til deciderede integrationspartier, som han kalder det. Han beskriver at disse partier "*er instrumenter for viljedannelse*", som har til opgave at sprede sin dagsorden og integrere vælgerne til denne. Ligeledes beskriver Habermas, at dette er, den type partierne i dag fortrinsvis er baseret på (Habermas2012:291-292). På denne måde besidder Rasmus en meget klassisk partitro forståelse. Det kunne tyde på, at han føler en trussel imod partierne som repræsentanter for interesse, som citatet antyder, at han ser som vigtigt. Dette kommer bl.a. til udtryk i nedenstående citat:

" Interviewer: Mener du, at det er vigtigt, at de netop lytter til borgerne først?

Rasmus: Ja det syntes jeg. For ellers er der jo ikke meget demokrati over det. Så har vi jo ikke demokratisk valg, så vælger vi bare 179 diktatorer i 4 år. Og så når de 4 år er gået, så vælger vi nogle nye. Jeg syntes det er vigtigt. Jeg syntes ikke regeringen nødvendigvis bare skal føje sig efter flertallet luner, fordi så ville vi aldrig få noget produktivt lavet her i landet. Men jeg syntes til gengæld at partierne skal være bedre til at lytte til deres bagland. Altså dem der rent faktisk betaler kontingent og er aktive i foreningen. Det politiske parti ikke?" (Rasmus s. 6)

I dette citat ser vi hvordan Rasmus, ud over at betone vigtighederne af partierne også netop gør det klart, at det er vigtigt fra ham der er kommunikation nedefra og op i det politiske system, for at han mener, at det er demokrati. Hvilket han også understreger da han bliver spurgt ind til den offentlige debat. I denne forbindelse udtaler han: "*Det handler om at have folk med i demokratiet, ikke kun hver fjerde år, men gerne hele tiden. Og det kan man gøre igennem den offentlige presse.*" (Rasmus s. 15). I denne forbindelse nærmer Rasmus noget der minder om en deliberativ model i hans demokratiforståelse og tilnærmer sig den udlægning, som vi så fra Peter og Jonas. Han betoner netop den åbne debat, der skal være forudgående for den politiske beslutningsproces. Dette kommer han også ind på, på et andet tidspunkt i interviewet, hvor vi snakker om mediernes dækning af de politiske emner og den offentlige debat. I denne forbindelse siger han:

"Rasmus: Fordi jeg syntes også, når man skal debattere noget i bund, er det også vigtigt, at det er tilgængeligt for folk. Fordi jeg kan sagtens side inde på ministerens kontor og debattere i 2½ time, omkring erhvervsskolereformen. Men det kommer der bare ikke særlig meget mere af, også når man debattere, er det vigtigt at huske også dem man debattere med, for man ikke rykker. Det handler om at rykke alle dem der hører med. Hvis ikke der er nogen der hører med, så kommer man jo ikke nogle steder."(Rasmus:14)

Her bruger han et eksempel fra en sag, hvor han i kraft af sin ledende stilling i en elevforening, har været i debat med ministeren. I denne forbindelse advokater han for, at i stedet for at det skal foregå bag lukkede døre på ministerens kontor, vil han gerne have lov at involvere borgerne og tage disse forhandlinger og debatter i et mere offentligt tilgængeligt rum. Dette er som sagt igen, et citat der peger i retningen af en orientering imod en deliberativ model for demokrati, med Rasmus vægtlægning på den åbne debat, der skal være tilgængelig for offentligheden.

Som beskrevet tidligere mener jeg, at Rasmus tilnærmer sig en deliberativ forståelse, netop igennem hans kritiske ståsted overfor repræsentanter og hans betoning af vigtigheden af kommunikation nedefra og op. Og hans fokus på en fri offentlig debat. Netop fordi han ikke selv i særlig høj grad udtalte sig om hvad han mente demokratiet skulle, men i højere grad om hvad problemerne var, er det dog svært at fastsætte.

Politisk interesse

Rasmus diskutere politik med sin familie, men også i sit arbejde i den ungdomsorganisation, hvori i han sidder. Om dette siger han:

Rasmus: [...]Og så ellers, jo lige på arbejde diskutere vi politik når der lige er noget relevant i nyhederne. Jeg forsøger jo også gerne fordi, at jeg syntes at pressen og politikerne er meget gode til at stille det op på en måde hvorpå det er svært, så jeg kan godt lide at hive det hen... politikken hen på et niveau hvor alle er med. Ikke nødvendigvis ned på et niveau, men hen på et niveau. Forklare det med nogle andre ord og bruge nogle andre sådan....

Interviewer: Gøre det tilgængelig?

Rasmus: Ja lige præcis. Gøre det nemmere at relatere til. " (Rasmus s. 2)

Heri betoner han vigtigheden i at få inkluderet folk, når der diskuteres politik, ved at forklarer de politiske sager på andre måder. Denne stilling, gør også ifølge ham selv at han tænker den del over politik i hverdagen og derfor følger med i medierne når der sker noget. Han følger medierne bredt, både med internet, tv og avis. Også igennem hans netværk igennem hans arbejde og partimedlemskab, hvor han har folk med stor viden at kan kontakte (Rasmus 4-5). Han mener de forskellige medier repræsenterer forskellige politiske positioner, hvilket resulterer i, at Rasmus tjekker flere forskellige nyhedssider for at få et større overblik. Da jeg spørger ham nærmere ind til hvilke medier han bruger på internettet svarer han:

"Rasmus: Jamen jeg plejer at tjekke sådan cirka på midten og så ud i ydrefløjene. Jeg plejer at have sådan en grundregel om, at hvis jeg virkelig skal følge op på noget, så går jeg 4 steder hen. [...]Først tager man højrefløjen. Midten af højrefløjen det er Ekstrabladet og det yderste af højrefløjen det er den der 180grader. Den der fuldstændig neoliberale nyhedsside. Og så på den anden side der har vi på midten af venstrefløjen, der har vi Politikken. Og på ydre venstrefløjen der har vi arbejderens. Og det er så de steder... Jeg syntes det er blevet svære, at læse op, fordi de er begyndt at indføre de der betalingsmurer, som man så skal betale. Men det var i hvert fald hvad jeg gjorde før i tiden. Og ellers så prøver jeg bare at læse på regeringens, på folketingets hjemmesider og på ministeriernes hjemmesider. Og så forholde mig nogenlunde kritisk." (Rasmus:4-5)

Han forsøger altså at skabe sig et overblik ved at orientere sig fra så forskellige positioner så muligt.

Hans politiske interesser ligger i høj grad i det arbejdsmarkeds- og uddannelses politiske område, fordi han mener det er det områder der berører flest (Rasmus:5-6).

Mulighed for at blive hørt af magthaverne

Rasmus er den er mine respondenter, der er dybest begravet i det politiske beslutnings system i forbindelse med hans engagement i en elevorganisation og i en ungdomspolitisk organisation. Men modsat Jesper, der mener det er let for menigmand at komme til orde, mener Rasmus derimod at det er meget svære for den almindelige dansker. han siger blandt andet i denne forbindelse:

"Rasmus: Øh ja. Altså.. Hvis man kigger på almindelige folk. Hvis man nu tager den gennemsnitlige Jensen ude i en virksomhed, så nej. Så er det ret begrænset. Jo mere organiseret man bliver, jo højere op. Altså jo flottere kasket man får på hovedet, jo nemmere bliver det." (Rasmus s. 8)

Ligeledes fremhæver han i forbindelse med politiske forhandlinger at de implicerede erhvervsgrupper og andre berørte grupper der er organiseret i mindre grad bliver lyttet til af politikerne. Han beskriver:

"Rasmus: [...]Og det syntes jeg godt nogle gange kan være problematikken i politik, at man... når der rent faktisk er en organisering af "rigtige mennesker", i gåseøjne, som siger noget, så er det ikke altid politikerne lytter til dem, så kan det være de finder nogle de er enige med og så lytter til dem." (Rasmus s. 8)

Generelt kritisere Rasmus politikkerne for ikke, at interessere sig for borgerne nok, hvilket også ses da jeg spørger ind til om han mener at politikerne lytter til borgerne før de tager en beslutning. Som beskrevet tidligere, udtaler hans sig i høj grad som 'partisoldat' i social demokratiet, men stadig med en generel viden fra organisations arbejde og mener, at det er svært at komme til orde overfor politikkerne (Rasmus: 6).

Under Interviewet, da vi snakker om hvad politik er, laver Rasmus en 2 deling imellem aktivistisk politisk engagement og parlamentarisk engagement. Hvor interesse organisationer og lignende tilhører sidstnævnte. I interviewet er ligeledes inde på at det netop er det parlamentariske arbejde, som kan flytte noget politisk og det aktivistiske mest har til opgave at mobilisere pressen. Da jeg spørger ind til, hvem der lyttes til i medierne, siger Rasmus i løbet af samtalen:

"Rasmus: Man skal 'basically' stå på 2 ben. Det ene ben er det, der laver suppekøkken nede på det lokale torv og laver en eller anden event om fattigdom. Og det andet, andet politiske ben er det der sidder til møde inde i finansministeriet om hvordan man kan omlægge finanserne, så det kommer de fattige bedre til gode. Og jeg syntes at det er vigtigt, at man har de 2 ben. Fordi den reelle politik, bliver lavet bagved lukkede døre. Du kan godt fremskubbe den proces, ved at lave en eller anden folkelig arbejde ved, at hvis nu folk generelt syntes at: " det her er også for dårligt". Så kan det være at politikerne lytter og sætter gang i den proces. Men det sker på 2 forskellige punkter. Og jeg syntes også at pressen kan være gode til at sætte noget i fokus, men det er bare ikke altid det resultere i en politisk proces. " (Rasmus s. 12)

Her kommer han ind på, at han mener at de meste politik bliver lavet bag lukkede døre til forhandlinger. Det er her en besynderlig situation, hvor Jesper, der ikke har særlig høj intern efficacy, altså ikke har særlig meget styr på hvordan man kan påvirke, har en temmelig høj ekstern efficacy. altså han emner det er nemt at komme til orde og blive hørt af politikerne. Modsat har vi Rasmus med en meget høj intern efficacy. han

er organiseret i flere roller og ved hvordan forhandlingerne fungere, men han mener at få almindelige mennesker er det netop enormt svært at blive hørt. Han besidder personligt en høj ekstern efficacy, netop fordi han ofte er med til at forhandle, men mener dog stadig at det er svært for interesse organisationer og andre organiserede interesser at komme til orde.

Massemedierne

Rasmus følger modsat en respondent som Jesper, en del med i pressen, både internet og aviser og tv. Og han stiller sig i høj grad også kritisk overfor massemedierne. Ligesom Jesper og Peter stiller han sig kritisk overfor hvilke emner der tages op i medierne. Da jeg spørger ind til om han mener der bliver informeret godt nok i medierne og nye politiske tiltage, svarer han:

"Rasmus: Ja men jeg syntes også generelt i pressen, er man ret gode til at gøre ligesom politikerne, vælge det, som står en nærmest. Fordi der er jo også lige kommet frem. Hvad var det for noget? 40 % af de afgørelse i arbejdsskadestyrelsen, har vist sig at være forkerte. Der er tusindvis af mennesker, der bliver påvirket af, men det står der ikke et ord om i pressen. Og derfor syntes jeg også pressen er med til at forstærke den her indstilling om at politikere er fjerne. Fordi man bliver ved med at publicere de her sager, som folk ikke kan relatere til. " (Rasmus:14)

Heri beskriver han, at han mener, at medierne er meget selektive i forhold til dækningen af det politiske, hvilket ligger sig lidt op af Peters kritik, om hvilken vinkel de dækker historien fra. Og han beskriver, ligesom Jesper, hvordan han mener pressen, i nogle tilfælde, ikke er gode nok til at dække de sager de gør. I forbindelse med en sag, hvor han selv var med i forhandlingerne siger han om pressedækningen:

"[...] jo der var nogle indslag, men oftest var det sådan noget med en journalist ringede til mig og spurgte "hvad er din holdning til det her". Og så ringer hun bagefter til ministeren "Rasmus siger det her og hvad siger du til det". Eller også omvendt. Og det var det. Det kom der bare ikke noget presse-mæssig debat ud af." (Rasmus:14-15)

Her kritisere Rasmus ikke kun, som før i kraft af borger, men også som forhandlingspartner, det der kommer med i medierne omkring de politiske forhandlinger. Han mener det er problematisk at journalisten bare medtager de løse udtalelser fra ham selv og ministeren i stedet for at skabe et rum for en reel diskussion imellem dem. Han mener ikke medierne har været gode nok til at skabe et rum i offentligheden, hvor forhandlingspartnerne har kunne diskutere sagen med deres argument overfor borgerne. I forhold til medierne mener Rasmus også, at der bruges for meget tid på udenrigs stoffet i forhold til de ting, som han mener er relevante. I forhold til den før omtalte sag, beskrev han, at han var utilfreds med at den sag han forhandlede i, ikke blev dækket i Clements Debatten på DR2, men de i stedet dækkede konflikten i Syrien. Han beskriver, at disse udenrigspolitiske konflikter i høj grad for stor mulighed for at blive diskuteret i

medierne, på bekostning af hvad der sker i Danmark, som han mener er mere relevant. Dette ses også da jeg spørger ham ind til, om han mener de emner der tages op, diskuteres godt nok igennem:

"Rasmus: Det er sku svært. Fordi jeg syntes tit og ofte at nogle af de ting der tages op, følger jeg ikke rigtig med i, fordi det er sådan noget Syrien, Ukraine et eller andet. Men jeg kan huske på et tidspunkt var, der f.eks. sådan noget med Vejlegården, med Amin Skov som havde opsagt overenskomsten. Der var jo lige pludselig en ret stor sag og den syntes jeg ikke blev debatteret godt nok igennem. Tit og ofte var det Venstre politikere og så Amin Skov. Jeg syntes også pressen havde en generel vinkel på at det var synd for Amin Skov og 3F var nogle store slemme banditter. Der så jeg gerne, at man havde debatteret det ordentligt igennem." (Rasmus:14)

I dette citat, kommer to af de ovenstående pointer til udtryk. Han mener ikke, at der bliver diskuteret nok omkring de sager der er relevante for det danske arbejdsmarked og uddannelses system, og at i stedet bruges tiden på disse udenrigspolitiske konflikter, som tager medie tiden. Denne kritik af den brede udenrigs dækning dukker op igen senere i interviewet, hvor jeg spørger ham ind til relevansen af de politiske emner som tages med i medie dækningen. Her beskriver han dog, at nogle gange bliver tingene diskuteret igennem, men kritisere igen at udenrigsstoffet fylder så meget, som det gør:

"Rasmus: Delvist. Jeg syntes at nogle gange så kommer man med noget relevant ikke, men så er der... Nogle gange syntes jeg det er fint nok, for så bliver der debatteret dagpenge. Så har man en masse relevante mennesker inde i Clement i bedste sendetid på DR2 og de debatterer det, sådan ret meget i bund. Og så nogle andre gange så har man den største reform på uddannelsesområdet, eller på erhvervsskoleområdet siden 92, hvor man fik selve reformen. Og så vælger man at debattere Syrien i bedste sendetid. Der kan jeg godt stille mig sådan lidt. Jo Syrien, jojo det er også, det er sjovt nok at debattere for dem, der læser om sådan noget, ikke. Når man kigger på hr. Jensen. Det der påvirker ham mest, er altså erhvervsuddannelse. Altså reformen, ikke krisen i Syrien. Der syntes jeg meget tit, at der tit og ofte så sker der et eller andet ude i verden. Og så vælger man at prioriterer det højere i medierne i forhold til noget der sker internt." (Rasmus:17)

Rasmus er dog i høj grad enig med Jesper, ud over kritikken af udenrigsstoffet. De mener begge at nogle sager bliver beskrevet og diskuteret igennem, men de fleste sager ikke bliver dækket særlig dybdegående, eller bliver diskuteret igennem i offentligheden.

En anden kritik, som Rasmus opstiller i forhold til mediernes dækning af det politiske er i forhold til anvendelse af højt uddannede eksperter. I forlængelse af vores samtale omkring relevansen af de emner der tages op i medierne, tager Rasmus ekspert emnet op og siger i denne forbindelse:

"Rasmus: Og så giver det nogle gange ikke mening at bruge nogle eksperter. Jeg forstår ikke hvorfor man, tit på arbejdsmarkedet, der hvor jeg følger med, der bruger man tit en "oh ja vi har en arbejdsmarkedsforsker i Aalborg, Flemming Ibsen" Og han bliver jo tit spurgt, og tænker sådan. Jo det er jo ikke forkert det han siger, men der kan det måske være mere relevant, at snakke med en af lokalformændene fra Dansk metal eller 3F eller sådan noget. En der rent faktisk har en kasket i forhold til de mennesker det påvirker. [...] Men det syntes jeg er problemet med pressen, at man er rigtig

gode til at hive de der universitetsforskere ind og udtale sig på områder, hvor det ville være ret nemt at finde almindelige mennesker." (Rasmus:11-12)

Dette er igen en kritik der bygger på, at han gerne vil have de politiske sager tættere på de mennesker de påvirker. Her bruger han argumentet om, at man ligeså godt kunne tage fat i lokalformændene for fagforeningerne, fordi de har berøring med de arbejdere som nye regler er relevante for. Rasmus kritik af medierne er i høj grad anderledes end Peter og Jesper. Hos Rasmus handler det i højere grad om udvælgelsen af historier og personer der skal optræde i pressen, end det handler om, at der er mange personsager eller spin og manipulation. Ligeledes mener Rasmus at mediets politiske ståsted kan være problematisk. I forbindelse med vi snakker om hans medieforbrug siger Rasmus:

"Jeg syntes, at det er fint, at pressen har den og den holdning og det og det perspektiv. Fordi det kan være svært, at lave den der overordnede omnibuspresse, ikke? Hvor man kigger på alle perspektiverne og sådan noget, ikke? Specielt i det skrevne medier syntes jeg det kan være svært ikke. Der er det nemmere at gøre på tv. Og der syntes jeg DR og TV gør den sådan rimelig godt. Selvfølgelig svingene kvalitet [griner], men sådan er det jo altid. Men jeg syntes det er svært at gøre det på det skrevne medier, og der syntes jeg godt de kunne være lidt mere åbne. Jeg så jo også gerne at man genindførte sådan noget som 'Aktuelt'." (Rasmus:5)

Han argumentere altså for her, at genindfører presse, der er mere tilknyttet til partierne, så som den gamle social demokratiske avis 'Aktuelt' således, at det er mere tydeligt, fra hvilken vinkel, det konkrete medie ser sagen.

Tillid til politikerne

Rasmus tager også netop fat i valgkamp, når det handler om mistillid. I en samtale i interviewet omkring hvor nemt det er at følge med i politik i medierne kommer han ind på dette.

"Rasmus: Problemet er bare, at jeg syntes man oplever oftere og oftere, at man siger en ting under valgkampen og gøre noget andet. Så jeg oplevede endda at samfundslæren ude på skolen[navn på skole og lærer fjernet] sagde, at han gerne ville undervise i politik, men det var blevet så svært. Fordi hvad skal man sige, ikke? Fordi man siger en ting under valget og gøre noget andet i regeringstiden. Og så er der nogen der lige pludselig laver nogle nye alliancer, eller hopper fra et parti til et andet og så noget, ik? Så jeg syntes, at politik er blevet svært at blive klog på. Øh...

Interviewer: Det er meget flydende?

Rasmus: Ja. Altså fordi det er svært at sige de har den holdning, fordi nu kan du se at.... Der står i regeringsgrundlaget, at man ikke ville røre ved SU'en, men stadigvæk fuldførte man en SU reform selvom alle 3 partier havde lovet de ikke ville. Det er sådan jeg mener. At politikerne måske er blevet mere tilgængelige, men der er også blevet mere upålidelige."

Rasmus nævner også, ligesom Jesper, at han mener politikerne siger ét under valgkamp og noget andet til hverdag. Han mister sin tillid fordi, at partierne ikke længere er stabile og overholder de løfter som de

opstiller. Et andet punkt der fremhævede denne mistillid, var da jeg spurgte Rasmus ind til om han syntes politikerne lytter til borgerne før de tager beslutningerne. Dette citat er medtaget under demokratiforståelse. Heri ser man, at Rasmus mener, at de ud over at de løber fra deres løfter, at den manglende kommunikation med baglandet også er med til at skabe mistillid for Rasmus. En anden kritik som Rasmus kom med, var i forhold til, at repræsentanterne der sidder i folketinget ikke så meget er repræsentanter for befolkningen, men en mere homogen gruppe (Rasmus:6). Dette kan blandt andet ses i den udtalelse som Rasmus kom med i forbindelse med vi snakkede om kommunikation nedefra og op.

"Det er jo 62 % eller sådan noget i folketinget, som har en universitetsuddannelse, men kun 8 % af den brede befolkning der har en universitetsuddannelse. Derfor syntes jeg det er ekstra vigtigt, at man lytte til befolkningen. Hvor der før i tiden har været nogle mennesker, med nogle andre perspektiver og noget anderledes erfaring. Men de er der bare ikke rigtigt mere. Og det betyder at de ret hurtigt kan blive en lille indelukket enklaveagtigt. Hvor man hele tiden klapper hinanden på skuldrene og hvor man stort set uanset parti, har den samme baggrund og de samme erfaringer. Og derfor også, til dels, de samme perspektiver på ting. " (Rasmus s. 6-7)

Dette citat viser tydeligt dette tema, omkring en homogengruppe på Christiansborg, som gik igen flere gange i interviewet med Rasmus. Han var i høj grad kritisk overfor en gruppe specialiserede akademikere, som uddannes til dette, men ikke har en erfaring ude fra andre stillinger.

Som jeg kommer ind på andetsteds mener han, at der skal være mere sammenhæng imellem bagland og partitop, og manglen på dette skaber ifølge ham, at politikken i høj grad bare bliver lavet af en lille gruppe mennesker på Christiansborg. Dog fremhæver Rasmus da jeg spørger direkte ind til hans tillid, ligesom Jesper, at han overordnet har tillid til politikerne. han udtrykker det sådan:

"Rasmus: ja. Jo det har jeg jo. Fordi jeg vælger jo at tro at de gør det i bedste tro. At de gør det jo ikke for at være onde eller nedren. Jo måske Liberal alliance [griner]. Men ellers så vælger de jo at blive politikere fordi, at de ønsker at se en samfundsændring. Vælger jeg i hvert fald at tro. Jeg kunne gå et være mistroisk over alle politikere og gå at sige: " jamen de er også bare nogle vendekåber og de skifter parti til højre og venstre og er bare nogle banditter og de vil bare have nogle penge." Eller jeg kunne sige "Prøv lige at høre her, jeg vælger at tro på i vil det bedste for Danmark og her er mit bud, som formand for [navn på organisation] på hvad, der vil være det bedste." Så vælger de så nogle gange at lytte til mig, og så kan man jo godt komme lidt i tvivl om de rent faktisk vil de bedste eller de bare vil have det ser godt ud." (Rasmus:9)

Denne udlægning minder også om det Peter fremhæver, at politikerne arbejder hårdt og prøve deres bedste. Selvom han fremhæver i dette citat, at han overordnet vælger at tro på det bedste i politikerne og går ud fra, at de vil det bedste fra samfundet, holder han stadig en distance her. Blandt andet igennem den humoristiske sidebemærkning omkring liberal alliance og ved at fremhæve ting, som han kunne sige, hvis han var mistroisk. Det kan dog diskuteres hvorvidt Rasmus her har tillid. Behøver en person, at agere

bevidst "onde eller nedren" for, at man kan miste tilliden? Rasmus holder i hvert fald i høj grad en kritisk distance til politikerne, selvom han siger at han har tillid.

Torben

Torben er 22 år og er ved at uddanne sig til lærer. Han bor nu i Aalborg centrum og kommer oprindeligt fra en oplandsbyerne i yderkanten af kommunen. Hans far arbejder med at planlægger ventilations installationer og hans mor er sekretær. Torben har foruden en stor interesse i filosofien og bruger sin fritid på de klassiske græske tænkere. Denne filosofi er også afgørende i måden hvorpå Torben diskutere politik med sine venner. Dette er i højere grad, ifølge Torben, forankret i filosofi og ideologi end partierne på Christiansborg

Demokratiforståelse

Torben er repræsentant for en dualistisk demokratiforståelse, som ligger rimelig udenfor de forståelse, som jeg har stillet op. Heri gør han en skarp forskel på direkte demokrati, som han advokere for, og repræsentativt demokrati, som han mener "*ikke giver mening*" (i sin nuværende form). Denne dualisme ses i nedenstående citat, som er Torbens svar, da jeg spørger ind til hvorfor han ikke stemte ved folketingsvalget.

"Torben: Fordi... jeg er sådan set det, som man ville kalde antidemokrat, vel egentlig. Tænker jeg. Og så fordi det repræsentative demokrati syntes jeg ikke giver mening [griner]. Så jeg gider ikke deltage i det mere. Men jeg går stadig ind for, de mere direkte demokratiske dele. Hvis det er sådan noget med at stemme om: "vil du have euro eller vil du ikke have euro", det er jeg helt nede med, det vil jeg rigtig gerne stemme om. Der bruger jeg min demokratiske stemme til noget: "vil du?, vil du ikke?". Hvori et folketingsvalg, der syntes jeg bare det er fjollet." (Torben s. 1-2)

En ting, som han kritiserer ved det nuværende repræsentations system, er samarbejdet på tværs af partierne, som han mener er med til, at underminere partiernes egne dagsordener. Dette beskriver han med udgangspunkt i Socialdemokratiet i nedenstående citat:

"Torben: Altså f.eks. alt det Socialdemokraterne har lavet her over det sidste lange stykke tid med, at så skal de lave en reform, og så skal de gå over den. Hvad er det de kalder den. Det skal være en bred reform, alle partierne skal være med. Det er skide godt repræsentativt demokratisk set er det skide godt, men demokratisk set, som at i min stemme bliver hørt, er det jo fuldstændig spild. Det ender jo med, at så tager de alt det, som jeg rent faktisk ville kunne give Socialdemokraterne ret i og så fjerner det og ligesom sælger det til venstre. Så har jeg både det jeg er uenig med venstre i og det jeg er uenig med Socialdemokraterne i. Om så jeg har stemt på Socialdemokraterne eller venstre det er jo 'basically' lige meget. Fordi når de ligesom går i 'kohuts' med hinanden, som er en god ting repræsentativt set, men ikke direkte demokratisk set." (Torben s. 2)

Denne kritik af samarbejdet går over i en anden kritik, som han opsætter i denne forbindelse. At partierne lover en ting i valgkampen, men den reelle politik der føres er noget andet. Dette giver Torben udtryk for da jeg spørger ind til om han ikke syntes borgerne bliver repræsenteret af magthaverne:

"Torben: nej. Der er jo ingen der bliver repræsenteret. Heller ikke dem, der selv vil sige at de gør. De er principielt heller ikke fordi, det har ikke noget med dem at gøre. Altså det der bliver stemt på er jo hvordan... Eller det der bliver lovgivet på er: "hvordan får vi flere stemmer". Men den Endelige lovgivning, som så fremtræder efter et valg, er som reel også noget fuldstændig andet. Det har jo været løftebrudsåret. Altså 2013, 14 ja og 12 næsten går det tilbage til. Vi har ikke hørt andet end løftebrud hele tiden og det er jo sindssygt pinligt et eller andet sted, at det er det, som det går ud på. Og det er jo bare for at få flere vælgere til næste valg. Så det er ikke politik længere, det er bare sådan noget... det er mere bare sådan noget spin, retorik. Sofisme, hvis man skal gå tilbage og tage grækerne. Og ja jeg læser meget Platon så sofister det er jo noget værre noget. Det er sådan jeg ser politikerne." (Torben s.2)

Her beskriver han, at han mener politikerne bare love punkter, for at få stemmer, men den lovgivning de foretager, er anderledes. Han begynder her at tage fat i begrebet sofisme og komme ind på de græske politiske filosoffer. Senere i interviewet, når jeg spørger Torben indtil, hvordan han ville opbygge systemet, argumentere han i høj grad, med baggrund i hans filosofiske interesse, i et aristokrati. Hvor det er de fag professionelle der besidder posterne. Han argumentere blandt andet for ministerposterne skal gå til folk der er nogle af de mest lærte på det pågældende område. Her bevæger han sig i høj grad væk fra et demokratisk ideal. Og han betoner i høj grad "en rigtig vej", som disse lærte hoveder i toppen, kan finde. Dette kommer klart til udtryk da jeg spørger ham ind til, det system han beskriver, om det også er repræsentation.

"Torben: Det er rigtigt. Fordi der er essentielt ikke noget galt med, at blive repræsenteret af nogen. Man skal bare ikke repræsenteres af nogen der ikke ved hvad de snakker om. Repræsentationen skal foregå på en anden måde. Vi skal have nogle kloge mennesker ind. Og til sidst behøves det jo ikke engang.... Utopia idéen ville jo være, at vi slet ikke behøves at stemme om det, at de her 3 mennesker der kan stemme spå, de kigger på hinanden og siger "jamen okay, du har en halv PHD mere end jeg har, så er det nok dig der er den bedste." og så siger de så, at det er ham der kommer ind. Og så kan man jo snakke om mulighederne for korruption og bl.a. Men der er det jo at de her mennesker, hvis de har læst filosofien, at de forstår de her, altså forstår opgave. Ikke som at "nu skal jeg rigtig ud at promovere og nu skal jeg ud og gøre 'shit' og tjene penge" men forstå det som "jeg har en opgave, den opgave...." (Torben s. 17)

Han forståelse af begrebet demokrati forholder sig altså i høj grad til en praktisk forståelse af direkte demokrati overfor et repræsentativt system, som også hos Torben minder om en liberal model, men med en mere dystopisk syn på dets nuværende tilstand.

Politisk interesse

Torben tænker tit over politik i sin hverdag, dog uden han selv mener det er helt politik. Som nedenstående citat viser, er han usikker på om det er politik, når det ikke handler om partiernes syn på tingene, men at de i stedet diskutere politiske sager ud fra et mere filosofisk eller ideologisk synspunkt.

"Interviewer: Men er det sådan i normal omgang med dine venner, at i diskuterer politik?

Torben: Jamen vi er begyndt sådan.... hen over årene er det blevet mere sådan.. Det er for politik det er jo sådan en kasse for sig selv, som jeg ser liggende under filosofi. Så politik og ideologi er et biprodukt af evnen, mennesket ligesom har til at filosofere. Og i det at jeg ligesom er filosof, så bliver jeg nødt til at gå ind med en mere filosofisk vinkel på det. Det vil sige, at jeg kan ikke altid bare bruge en politisk / ideologisk... Måske snakker vi ikke så meget politik i termen politik, som vi snakker filosofi. Men det er stadig sådan politiske emner, som vi kan diskutere. Og nogle gange bliver det også bare, ja rent politisk. Med at man siger Enhedslisten imod 'whoever' i en diskussion af et eller andet. Men så prøver vi altid at holde den på et lidt højere plan af diskussionen." (Torben s. 3)

Denne beskrivelse minder meget om Jespers, hvor eksemplet på hvad det er at snakke politik er, at tage udgangspunkt i partiernes forslag og meninger. Torben mener, at de i højere grad diskutere filosofi. Ligeledes beskriver han i interviewet, at der altid er diskuteret politik i hans hjem, på trods af hans far, ikke mener man skal sige hvem man stemmer på, så har han altid gerne ville diskutere politik.

Torben holder sig orienteret i medierne omkring de politiske nyheder. Han tager '4 runder', som han selv kalder det, hvor han tjekker nyhedsbilledet. Dog er han rimelig kritisk indstillet overfor den fremstilling det politiske har i medierne. Dog stadig med fokus på politikerne. Nedenstående citat illustrere hans frustrationer:

"Torben: [...]Men politik er også bare blevet.... Men det er bare alt det der med spindoktorer og sofisme, det er blevet. Det er blevet lidt forudsigeligt nogle gange. Vi har nogle gange sådan en leg, hvor vi gætter, når de har de her panel debatter. Så sidder vi og gætter på hvilke sætninger det er der ryger ud af munden på dem bagefter. Og det pinlige er hvor tit man har ret. Man behøver ikke øve sig særlig meget for det. Det er bare sådan noget, hør hvad den første siger. Og så tænker du over hvad den næste skal sige. Og hvis det så er en modstander, jamen så siger de det modsatte af hvad den person lige har sagt." (Torben s. 4)

Her beskriver han, at han holder sig orienteret i medierne og ser de politiske debatter. I denne forbindelse holder han dog en kynisk distance og laver en leg ud af, at gætte hvad politikerne siger. Selvom om han er meget interesseret i hvad, der sker og forsøger at holde sig orienteret, mener han dog ikke, at han selv har evnerne til at blande sig i den offentlige debat. Han har en lav intern efficacy, så at sige. I nedenstående citat beskriver han hvordan han ikke føler sig klog nok endnu:

"Torben: Jeg er ikke nuværende i en position, hvor jeg kan udtale mig. Det er sådan noget folk de ikke forstår, som jeg sidder og udtaler mig om. Der er en hvis.... igen Sokrates. Han siger jo at først når vi er omkring 50 kan man jo være filosof, for først der er du rigtigt voksen. Du skal jo igennem alle de her ting. Og når jeg ser tilbage på de ting jeg sagde og hvordan jeg opførte mig for 10 år siden, da jeg var

en knøs på 13. Jeg er jo ikke det samme menneske som jeg ser på de videoer og billeder af mig selv fra da jeg var en knægt. Så det er jo en anden person, det har ikke noget med mig at gøre. Og på samme måde må jeg så også kunne erkende nu, at hvis jeg har ændret mig tidligere, må jeg da også forhåbentligt kunne ændre mig frem af." (Torben s.13-14)

Mulighed for at blive hørt af magthaverne

En trafik i de sociale medier er Torbens udgangspunkt, da jeg spørger ham ind til om han mener han har tilstrækkelig viden til at deltage i den offentlige debat. I denne forbindelse betoner han held, og sammenligner det med at blive hørt i den offentlige debat, med sommerhittet "Gangnam style".

"Torben: Den kunne ligeså godt have lagt et andet sted og aldrig gået 'viral'. Det er sådan det er med... Det er faktisk sådan det er med udtalelser i dag. Det er at alle de ligger på nettet. Det handler om, om de udtalelse går 'viral'. Bliver den delt nok gange med andre mennesker? Det gør den, hvis ikke nødvendigvis ved at du er kløgtig, men hvis du tidslommen, hvor det passer ind i." (Torben . 14)

Her kommer han ind på at det både kræver held og, at ramme ind i en form for tidsånd for, at kunne gå 'viral' og derved blive hørt.

Torben mener at ens mulighed for at få indflydelse i høj grad er ved at tage den selv. Han forholder sig kritisk overfor lovgivningen og mener, at moralen skal være vigtigere end lovgivningen, når det handler om hvordan man skal opføre sig. I denne forbindelse udtaler han sig om cannabis:

"Torben: [...]Der er jo det gode gamle udtryk. Gode borger bryder åndssvage love. Det vil sige, jeg ryger cannabis fordi jeg nyder det. Fordi jeg syntes hyggeligt. Og det kan godt være loven at loven er imod det, men altså... Men når jeg ved at noget er rigtigt, så kan jeg jo ikke bare lade mig underkue af en lov, lavet af mennesker der mener noget forkert. Der er det som regel at argumentet fra uovervejede kommer med, "at hvis jeg syntes det er okay at brænde folks huse ned, skal jeg så bare gøre det?". Og så nej, det er jo ikke det jeg siger. Jeg siger ikke du skal bryde alle love. Jeg siger at en god borger bryder åndssvage love. " (Torben s.18)

Han udtaler sig ikke særlig meget om muligheden for at komme igennem, men betoner her borgerne kan agere uden for reglerne i stedet for, at påvirke beslutningsprocessen.

Massemedierne

Også Torben, der ligesom Rasmus følger ret tæt med i medierne, kritiserer deres dækning. Dog fyldte Torbens kritik af medierne en del mindre i interviewet end det gjorde for Rasmus. En kritik han opstiller er, der ikke bliver brugt tid på ordentlig debat, men politikerne i stedet står og skændes. Han bruger også i denne forbindelse en skuespils metafor for når politikerne optræder i medierne. Da jeg spørge ind til hvem der kommer til orde i den offentlige debat svarer Torben:

"Torben: Jamen det er jo den bedste karakter. Det er ligesom når man ser forfærdelige ting, altså. Folk der dør af krig og ødelæggelse og alt det der. Og man siger "nej hvor er det forfærdeligt". Men til

gengæld så er det skide godt TV. Og det er det samme med de her politikere. Hvor er det dog forfærdeligt, at de ikke har mere at komme med, men nej hvor er det godt TV, når de står der og skændes. Det ser jo fantastisk ud. Det kan jo godt være trist og sørgeligt, men hvor se det godt ud når de står i et studie med deres slips og står rigtig og skændes. Så sker der noget." (Torben:11)

Altså han mener at det er dramaet der er fokus på i dækningen, i stedet for at gøre plads til debat og oplysning af borgerne. Denne kritik går igen, i forbindelse med, at han snakker om formatet for tv nyhederne lidt senere i interviewet:

"Torben: Vi plejer altid at kalde TV2 for 'sexy action news' og vi ser det altid kl. 22, fordi det jo er genialt. Vi meta overvejer meget af det vi ser, altså meta analysere det. Når man først sidder og tænker på, hvad er det de gør? Hvad går der igennem hovedet på dem imens de gør det? Altså alle de der, hele vinkler og nu rejser vi os op og går forbi den her skærm. Og når du ser de amerikanske nyheder." (Torben:11)

Her beskriver han igen, hvordan han mener det er 'show' og drama, der er styrende for mediedækningen, hvilket tager opmærksomheden væk fra de reelle politiske sager som er.

Dog er Torbens ovenstående kritik i høj grad rette imod de store mainstream medie kanaler, og han giver plads til at der opstår en åben debat andre steder. Han roser i denne forbindelse radiostationen 24/7. I forbindelse med en samtale om hvem der bliver hørt i medierne siger han:

"Torben: [...]Bestemt men, hvad skal man sige, informationsformidlingen til den almene publica, den ligger ligesom i det vi kalder massemediet. Og i massemediet for de små ikke lov til at træde op, men f.eks. på radio 24/7, er det alle mulige spændene. Tit er det jo filosoffer og videnskabsmænd. Folk der ved noget, folk der har en eller anden form for passion, for det de laver." (Torben:11)

Her åbner Torben op for den idé jeg også introducerede, da jeg beskrev det deliberative demokrati, fra Iris Marion Young, som handler om flere deloffentligheder, der kæmpe om, at komme igennem i den store offentlighed, her hos Torben beskrevet som massemediet, men med hans tidligere udtalelse, i høj grad handler om Tv nyhederne. Her er Torben dog, modsat Rasmus, advokat for at der skal være plads til de videnskabsmænd, som laver forskning på det pågældende område. Rasmus beskrev i forhold til arbejdsmarked, at han hellere vil have fagforeningsmændene frem i offentligheden over forskerne.

Tillid til politikere

Torben er en af de virkelig mistroiske overfor politikere, som åbenlyst erklærer sig mistroisk. En af de punkter han tager fat i, minder dog meget om det, som både Jesper, Jonas, og Rasmus fremhæver, netop valgkamp. Under den samtale, som er omtalt under demokratiforståelse, hvor Torben snakker om hvorfor han ikke mener repræsentativt demokrati er en god idé, siger han blandt andet:

"Torben: [...] Altså det der bliver stemt på er jo hvordan... Eller det der bliver lovgivet på er: "hvordan får vi flere stemmer". Men den Endelige lovgivning, som så fremtræder efter et valg, er som reel også noget fuldstændig andet. Det har jo været løftebrudsåret. Altså 2013, 14 ja og 12 næsten går det tilbage til. Vi har ikke hørt andet end løftebrud hele tiden og det er jo sindssygt pinligt et eller andet sted, at det er det, som det går ud på. Og det er jo bare for at få flere vælgere til næste valg." (Torben:2)

Her kommer Torben også ind på, at han mener der er ubalance imellem det politikerne snakker om i valgkampen, og det politiske arbejde de foretager sig. En anden ting, som Torben fremhæver, er at han mener politikerne holder ting hemmelige, som vi burde have indsigt i. Han tager fat i eksemplet med Edward Snowden og hans afsløringer omkring NSA's samarbejde med europæiske myndigheder og firmaer, da jeg spørger ind til om der er områder, han mener det er svært at få politikerne i tale om:

"Torben: De områder hvor deres spindoktor for det første siger de ikke må snakke om. Dem hvor der er mulighed for, at lave nogle politiske bomberter, som gør at de ikke må snakke om det. Så selvfølgelig indenrigs sikkerhed og... alt det der, der har været med de har lækkage sager, med Edward Snowden, hvor vi egentlig burde sige, at det her er noget vi burde få at vide, men som politikerne ikke må snakke om." (Torben:6)

Torben advokere her for mere åbenhed. Han stiller sig utilfreds overfor en lukkethed, som han oplever i det politiske arbejde. Han mener denne lukkethed er for, at beskytte politikerne, så de ikke dummer sig, og derved ikke bliver genvalgt. I forlængelse af dette argument om politikerne ikke er åbne, fordi de er bange for at miste stemmer, argumentere han ligeledes for at politikerne kun lytter til borgerne i sager, hvor de er sikre på, netop ikke, at miste stemmer:

"Torben: De lytter til dem, som de har brug for at lytte til. Men der kommer an på hvad det er for nogle borgere og hvad det er for en situation. Hvis det er "nu sender vi 4 årige børn tilbage til Thailand, som kun kan dansk, fordi deres far er død af kræft" og så siger befolkningen "nah" og så siger politikerne "nah". Så er det meget hurtigt sådan, at så bliver han ikke sendt til Thailand alligevel. Eller Tønder sager med pædofile og så skal skruen satme strammes. Men så er der masser af andre hvor de ikke ligger mærke til de, fordi vi enige om det. Vi kan alle sammen blive enige om at pædofili er nedren og at børn ikke skal sendes til Thailand når deres forældre dør. Det er jo sådan noget, det er jo nærmest fordummende politiske holdninger." (Torben:6)

Vi ser i dette citat, hvordan han inddrage emner, så som pædofili, hvor der kun er én side i sagen, at det er et problem. Og at det er i disse sager, hvor der kun er en side at stille sig på, at politikerne lytter til befolkningen, fordi det ikke har nogen risiko. Han fremsætter det, som at politikerne nærmest bruger det, som at de lige giver borgerne ret en gang imellem, så det ser ud som om, de lytter til dem, men netop kun gør dette, når de intet har at miste.

Da jeg i interviewet tager fat i artiklen om lav politisk tillid, og spørger Torben ind til, hvordan han tror det kan være, kommer han ind på hvordan, han mener, at partierne svækker hinandens tillid:

"Torben: Venstre har brugt så lang tid på at 'flame' socialisterne og så har socialisterne her de sidste par måneder haft deres tur i teltet med at få lov til at 'flame', ovenpå Venstre folkenes skattesag eller 'whatever'. Nå så Venstre sørger for at alle Socialdemokratiske vælgere ikke længere tror på deres politikere og alle Socialdemokraterne for alle Venstre vælgere til heller ikke at tro på deres politikere. Så står vi jo i et land, hvor folk ikke rigtigt tror på deres politikere. At begge har sørget for modstanderen. Det er jo egentlig lidt den der Dr. Strangelove atom knap, hvor man bare sender det over til hinanden, springer hinanden i luften."(Torben:8)

Han mener altså, at når partierne bruger tid i pressen på at tale hinandens sager ned, skaber det en general mistillid til politikerne blandt befolkningen.

Politisk kultur og generelle tendenser

Som jeg beskrev under orienterende begreber, dækker politisk kultur i høj grad over de demokratiske idealer, som befolkningen besidder. I denne undersøgelse gik så jeg i høj grad deliberative idealer ved 3 ud af de 5 respondenter, som jeg også har beskrevet under de enkelte personer. Dette er Jonas, Peter og Rasmus. Dog er det i denne sammenhæng hver at bemærke, at dette er de 2 højest uddannede samt den person, som er organiseret politisk.

Et syn på borgerrollen der går igen blandt 3 af respondenterne er en forpligtelse til at deltage i folkeafstemningerne og sætte sig ind i hvad man stemmer om og stemmer på. Dette se blandt Peter, Jesper og Rasmus, som en demokratisk forpligtelse. I bogen Kunder i Politikken, som jeg henviser til i problemfeltet, beskriver de en tendens, at borgerne i stedet for, at have en kollektiv forpligtelse til fællesskab, som er idealet i en republikansk forståelse, har de i højere grad en individuel forståelse til at følge med i forhandlingsprocessen individuelt og tage stilling (Andersen et. al. 2011:71-73). Ligesom de beskrives her, føler respondenterne sig ligeledes forpligtet til at stemme og deltage i de formelle muligheder der er.

En ting der går igen igennem interviewene er en forståelse af politik, som værende hvad, der foregår på Christiansborg. Når jeg viser opgaven med de unge selvforsynende i interviewet, svarer de fleste af respondenterne, at dette også er politik, men når de omtaler begrebet i interviewet, sidestiller de det ofte med hvad, at politikerne laver. Et eksempel på dette ses hos Jonas, som kommer med en rimelig detaljeret beskrivelse af en deliberativ demokratisk forståelse, men samtidigt siger han ikke forstår politik. Dette tyder altså på at han når han siger politik, mener den mere institutionaliserede form. Dette kan muligvis kædes sammen med begrebet om disembedding. Hvis ikke det forholder sig sådan, oplever respondenterne i hvert fald, at være langt fra den politiske beslutningsproces. Den politiske beslutningsproces bliver altså en mere svævende størrelse, hvor man ikke er sikker på dens placering eller logikker i 'systemet'. I forbindelse med dette er også værd at nævne, at en grund til, at jeg mener at respondenterne føler sig meget fjerne fra

beslutningsprocesserne og politikerne, kommer til udtryk igennem de politiske spørgsmål eller sager, som de fremhæver, hvor de ikke føler politikerne lytter til befolkningen. Eksempelvis påpeger Jonas, at han mener der er stor folkelig utilfredshed med den nuværende licenslovgivning og gerne vil have politikerne kigger på denne. Ligeledes er han utilfreds med en manglende diskussion af patentlovgivningen i offentligheden med fokus på IT sektoren, som han mener bliver hårdt ramt af denne nye lovgivning. Peter har en lignende kritik, hvor han ikke mener folkeskolelærerne blev ordentlig hørt i forbindelse med den nye folkeskolelov.

Der ses altså her en konflikt, for nogle af respondenterne, hvor den politiske kultur de ønsker ikke går i spænd med den politiske kultur, som de ser udfolde sig i samfundet. Det samme gør sig gældende når de snakker om massemedierne. Her er igen en konflikt imellem det, som de ser som værende mediernes rolle og den aktuelle udfoldelse medierne har.

Som jeg viste i de enkelte afsnit om respondenterne, forholder de sig alle, undtagen Jonas sig meget kritisk overfor massemedierne. Eksempelvis snakker Jesper om hvordan han mener, at de leder efter de mest skandaløse historier. Herudover beskriver han, hvordan han gerne vil have mere information om de politiske forslag og forhandlinger i medierne, især før de bliver vedtaget, så det er lettere som borger, at følge med i. Peter mener at medierne har stor fokus på personsager og, at de iscenesætter de politiske sager som de vil, hvilket han stiller sig kritisk overfor. Rasmus mener også, at medierne vælger de historier, som der står dem selv nærmest. Han mener at medierne er politiske farvede, men modsat partipressen er det nu mere ugennemskueligt. Ligeledes kritiserer han en stor vægt på udenrigsstof. Torben ser medierne, som mest interesserede i underholdning. Han mener de opsætter og sætter fokus på politikere der skændes. Ligeledes beskriver han en udvikling i formen af nyhedsprogrammerne i retning af en amerikanisering, som sætter fokus på show og drama. Jeg ser altså her, en af de pointer, som Kristensen fremhæver i sin tekst i "Genveje til et kryds", at Habermas' forfaldstese, som han kalder den, siver ned i befolkningen. Respondenterne beskriver i høj grad, ligesom Habermas, hvordan medierne forholder sig til et kulturkonsumerende publikum (Kristensen 2013: 163-165).

Politisk identitet

Jeg vil igennem dette afsnit forsøge at opstille en ærketypisk politisk identitet. Jeg vil tage mit hovedudgangspunkt i de tre respondenter: Jonas, Peter og Rasmus, som jeg mener passer bedst på de karakteristika, som jeg beskriver. Jeg vil indledningsvis tage fat i de byggesten, som sammen konstruerer den ærketype, som jeg opstiller.

Repræsentation

En tendens, som jeg tidligere fremhævede Kristensen beskriver i Genveje til et kryds, ses hos Rasmus. Dette er at borgerne ikke føler sig repræsenterede af de politikere der sidder i folketinget, men ser dette som en gruppe af eliter(Kristensen 2013:173-174). Ligeledes snakker Rasmus om en 'Djøficering' og mener ikke at politikerne er repræsentative for befolkningen. I en samtale om politisk tillid, hvor jeg har fremlagt artiklen der handler om lav politisk tillid, fortæller Rasmus en anekdote:

"Rasmus: Jeg var ude på et tidspunkt i skolepraktikken, hvor jeg gik sammen med en der hed Kasper, som spurgte: "Rasmus, når nu du interesserer dig for alt det der politik og du går til alle de der møder, hvorfor læser du så ikke til politiker?". Der er også bare sådan. Når der er nogle folk, som... han er højest sandsynligt ikke den eneste, der vil tænke sådan. Sådan er det jo sjældent med mennesker. Så betyder det bare, at for mig er det et tegn på, at man ikke længere kan se sig selv, som almindelig borger inde på Christiansborg. Men at man skal gerne have en lang videregående for, at kunne være politiker. Og så distancere man sig selv fra systemet. For hvis ikke man kan se sig selv i dem der repræsenterer én, jamen så kan man heller ikke se grunden til at deltage. Og det er det jeg syntes der er faren. Den skjulte fare i et demokrati, ikke? Der er jo den synlige med oprørsgrupper, der med vold og magt og sådan noget. Men der er jo også den usynlige med, at dem der repræsenterer befolkningen reelt set ikke repræsenterer dem. Men bare, i gåseøjne, er "statsansatte". Som vi bare skal sætte et kryds ved. En gang hvert fjerde år. Så begynder folk at distancere dig fra systemet. Og så begynder man bare at lade være med at stemme, fordi man kan ikke se hvilken indflydelse det har, hvilken effekt det har. Og man kan ikke se hvordan det påvirker dem, der reelt set skulle repræsenterer én. Så lader man bare være."(Rasmus: 9-10)

Heri beskriver Rasmus hvordan en kammerat, spurgte hvorfor Rasmus ikke uddannede sig til politiker, dette leder ham til, at beskriver hvordan han mener det er problematisk, at borgere har den holdning, at en politiker er uddannet til det erhverv, men i stedet bør være repræsentative for den brede befolkning. Han mener, at det kan skade demokratiet, at de ikke er ordentlig repræsentative i deres faglige baggrund. På denne måde bliver Rasmus ligeledes en repræsentant for disse tendenser, som Kristensen analyserede sig frem til i en valgkamp. Men her er det i en mere permanent form, at Rasmus stiller sig kritisk overfor partierne. Ligeledes beskriver han i et citat medtaget under afsnittet om Rasmus, hvor han beskriver at 62 % i folketinget har en universitetsuddannelse i modsætning til 8 % i den brede befolkning og mener dette kan lede til enklave der lukker ind om sig selv.

Ligeledes kommer Peter ind på dette punkt. I afsnittet omkring Peter og hans tillid til politikerne, siger han i et af citaterne, at han mest stoler på politikere, som kommer fra andre erhverv. Han mener af de politikere, som bare har studeret statskundskab på universitetet i højere grad bare lærer at "spinne", i stedet for at have erfaringer med fra tidligere erhverv.

En bekymring for mangel af repræsentation kan ligeledes ses hos Jonas. I forbindelse med vi i interviewet snakker om artiklen, der handler om lav politisk tillid siger han:

"Jonas: Jeg tror simpelthen det er fordi, at de[politikerne] har mistet kontakten til den almene mand. Du og jeg. De ved ikke, at vi eksisterer, så de har deres egen lille osteklokke derover, som de bestemmer ud fra. Så jeg syntes de har mistet kontakten til den lokale mand. Og så syntes jeg i og med, de ikke har kontakten, så er det også svært for os, at forholde os til dem, politikerne" (Jonas: 11)

Her argumentere Jonas altså at der er lav politisk tillid fordi vi han mener, at vi som befolkning ikke føler os repræsenteret. At politikerne ikke har kontakt til. Han mener altså der er for lidt kontakt imellem politiker og borger. Dette kan også ses som et udtryk, for idealet om end mere deliberativ demokratisk proces, hvilket næste afsnit forholder sig til.

Kritiske borgere

Rasmus kan også ses som en repræsentant for de tendenser, som jeg introducere i afsnittet om tidligere forskning: At de er mistroiske overfor repræsentationen, altså politikerne, men har interesse i politikken som der beskrives i Kristensens artikel: "Vælgernes møde med moderne politik: Politisk offentlighed og medieret valgkamp" (Kristensen 2013: 178). Heri beskrives også hvordan hans respondenter, ligesom Rasmus, betoner demokratiske idealer (Kristensen 2013:168). Flere af disse, er også tilhængere af en deliberativ tilgang og vil i højere grad og gerne i højere grad vil i kontakt med politikerne og involveres (Kristensen 2013: 171-172).

Kristensen henviser i denne forbindelse til bogen Critical Citizens (Kritiske borgere), der er redigeret af Norris (1999), som med baggrund i kvantitative undersøgelser, hovedsageligt Eurobarometer og World Values Survey, beskriver den samme tendens som Kristensen ser i Genveje til et kryds og som jeg beskriver her. Borgere med demokratiske idealer, som stiller sig kritisk overfor den nuværende måde politik foregår på. Ligeledes beskriver Norris at denne tendens er stigende (Norris 1999:269). Få at nå frem til dette resultat anvender de i bogen en stratificering af begrebet om den politiske tillid, som jeg beskriver i afsnittet om orienterende begreber. Kristensen har i sin udlægning en større fokus på valgkamp, som borgernes kritikpunkt, da det er valg, som "Genveje til et kryds" handler om (Kristensen 2013:168-169). Ud over Rasmus vil jeg ligeledes argumentere for at Jonas og Peter også kan tilskrives denne form for identitet. Med den addition til identiteten, at det i høj grad er deliberative demokratiske idealer.

Som jeg beskriver og viser med citater i afsnittet om Rasmus betoner han vigtigheden af en kommunikation nedefra og op og beskriver hvordan dette ikke er nok igennem et valg hvert fjerde år. Han mener de debatter, som afgøre, hvilke beslutninger der tages i højere grad bør være offentlige tilgængelige. Han mener at politikerne ikke lytter til borgerne i særlig høj grad og kun de organiserede samlinger af borgere, som de er enige med. Han kritiserer, ligesom flere af de andre, at det som blev lovet i valgkampen ikke

bliver overholdt. Rasmus eksempel er SU, som han beskriver står i regeringsgrundlaget ikke må røres ved, men stadig er blevet ændret.

Peter beskriver, at han emner at det er vigtigt, at alle får muligheden for, at blive hørt. Især når en lovgivning rammer en gruppe mennesker, er det vigtigt, at disse høres i lovgivningsprocessen. Dog mener han ikke dette er tilfældet i dag. Han argumentere for, at politikerne ikke lytter til borgerne i den offentlige debat, ud fra folkeskole reformen, hvor han ikke mente at folkeskolelærerne blev hørt i forhold til reformens indhold.

Jonas argumentere ligeledes for, at befolkningen bør høres af politikerne. Han beskriver, at det er vigtigt at når der er uenigheder, for de 2 lejre der er uenige lov til, at diskutere deres uenigheder igennem - der skal være et forum for debat. Han mener der bør være mere lokal forankring, da han emner dette gør demokrati mere tilgængeligt. Han mener at politikerne tit vender det blinde øje til og ikke vil diskutere ting, som befolkningen bringer til bordet. I denne forbindelse bruger han eksemplerne om medielicens og patentlovgivningen. Han er selv en del af modstanden imod den nuværende form af medielicensen og mener de er en stor gruppe mennesker. I forhold til patentlovgivningen mener han ikke der blev lyttet til IT folk, som kan komme i problemer i forhold til den lovgivning. Samtidigt beskriver han, at han syntes lovgivningssystemet er blevet for kompliceret. Hvilket besværliggør ordentlig kommunikation imellem beslutningstagere og befolkning. Han forholder sig ligeledes kritisk overfor valgkampssituationen hvor han mener at politikerne mest går op i mudderkastning og propaganda.

I et af afsnittene i "Hvad folket magter", som jeg omtaler i indledningen, er der et afsnit hvori de diskutere typer af kritikere overfor hinanden. Heri gør de en forskel på hvad de kalder de engagerede og disengagerede kritikere. En af de forskelle de gør sig heri er, at engagerede af de borgere med høje demokratiske idealer, men en kritik imod politikerne og nuværende praksis, hvilket minder om Pippa Norris' beskrivelse. Heroverfor beskrives de disengagerede som mere afmægtige og opgivende (Torpe og Goul Andersen 2000:176-179) Jeg vil i det næste afsnit forsøge at beskrive hvordan jeg mener, at begge sider gør sig gældende i denne undersøgelse, og i nogen grad igennem samme respondenter.

Afmagt

I forhold til afmagt, er det her afmagt i forhold til den politiske beslutningsproces i høj grad. Flere af de foregående afsnit omkring kritiske borgere og repræsentation, spiller også ind på denne afmagt. At deres demokratiske idealer går imod den måde, hvorpå de opfatter demokratiet på i funktion og at de ikke føler de bliver repræsenteret. Dette ses eksempelvis hos Jonas da jeg spørger ind til hvad han har af muligheder for at påvirke hvad regeringen gør. Her giver han, som tidligere beskrevet, udtryk for, at selvom

befolkningen i store grupperinger viser deres utilfredshed med noget, bliver det ignoreret af beslutningstagerne (Jonas: 10). Ligeledes har jeg tidligere beskrevet hvordan han mener at lovgivningsprocessen er for kompliceret til, at man som menig mand kan tage stilling til lovgivningen (Jonas: 17). Senere i interviewet, da vi snakker om den gruppe af unge mennesker der fløjtede under Helle Thornings tale til 1. maj(2014) i fællesparken, siger Jonas om demonstranterne:

"Nu har jeg ikke sådan en 100% forståelse af hvorfor da gjorde det, men hvis det var, at de har følt sig ignoreret og følt, at deres holdninger og ord og de ting de gerne ville sige ikke er blevet hørt, jamen så syntes jeg det er en god måde ligesom, på en eller anden måde i hvert fald, at blive hørt og komme til orde på." (Jonas: 23)

Han tilkendegiver her en forståelse, for at føle sig tilsidesat og stå udenfor, og føler sympati for, at denne gruppe demonstranter prøvede at sætte sig igennem. Dette passer rimelig godt ind i hans tidligere udtalelser om, at han i høj grad føler, at han står udenfor og forstår politikken.

Hos Peter ser jeg, som citaterne under hans afsnit viser, at han under interviewet beskriver hvordan det kræver en form for professionel tilgang, et fuldtids engagement, hvis man vil have indflydelse på beslutningsprocessen (Peter:8-9). Herudover i forhold til hvem han snakker politik med og hvor interesseret han er, siger han, at han tit reflekterer over ting og måske diskutere med venner og familie, men han føler ikke rigtigt det nytter noget eller kommer nogle vejene (Peter: 4-5). På denne facon virker Peter meget opgivende og det er på denne måde hans afmagt kommer til udtryk på. Han føler også at stå udenfor og være meget langt væk fra den politiske proces. I slutningen af interviewet spørger jeg Peter lidt mere ind til den kritik han opsætter af politikerne og spørger ind til hvad man som borger kan gøre imod dette. I denne forbindelse siger han om partierne:

"Peter: Men det er jo lidt sådan, hvis man kigger på partier der står i en debat, og er ved at flå hovedet af hinanden på en eller anden måde. Og så når man sætter det op. Det er mere eller mindre enige. Så virker det så ligegyldigt, på en eller anden måde. Man tænker sådan lidt, kan man ikke samle nogle af de partier [...]Jeg forstår ikke det, at der er så mange partier, der skændes omkring nogle ting, i stedet for bare, at gå ind og samarbejde. Og jeg ved ikke rigtigt hvad man skulle gøre for, at opfodre dem til rent faktisk, at sætte sig ned og så reelt se på: "hvor er vi egentlig enige? Skal vi så ikke bare køre det igennem i hvert fald, hvor vi er enige. I stedet for at diskutere det hvor vi ikke lige er enige. Eller frembruse et eller andet hvor vi er enige, bare for at være uenige". Ja jeg har ikke rigtigt noget reelt bud på, hvad man skulle gøre." (Peter: 17)

Her beskriver han, at han emner at politikerne tit er enige, men opstiller det som en bred uenighed og diskutere ligegyldigt. Men i forhold til løsningsforslag er Peter igen opgivende. Det er selvfølgelig svært at

give et svar på, men understreger hans meget opgivende forhold, som jeg ser som værende, at politikerne bare kører deres show, og der er ikke så meget at gøre ved det.

Rasmus har en lidt anden vinkel på, men som stadig leder til en form for afmagt. Som jeg tidligere har beskrevet har Rasmus en personlig høj ekstern efficacy, der kommer til udtryk i from af han selv sidder i en forhandlingsposition med politikerne flere gange. Men hans deliberative ideal kommer i konflikt i forhold til, at han syntes det er for lukket. Han vil gerne have befolkningen mere engageret (Rasmus:8,14). Men Rasmus ved ikke hvordan dette skulle kunne lade sig gøre. Han føler sig i høj grad svigtet af sit eget parti, som han ikke føler lytter til de lokale vælgerforeninger. Det er svært for ham, at se mulighederne for at organiserer nedefra, som han ønsker det (Rasmus: 6).

Jeg vil i denne forbindelse igen vende tilbage til individualiseringen og fortrinsvis den del som handler om disembedding, hvor individet mister sine faste forskrifter, eller traditionelle retningslinjer, men i stedet kommer til at stå alene og have et personligt ansvar for reembedding, af mange dele af sin identitet. (Beck 1997:11-12,24). Jeg mener altså, at man kan argumentere for, at denne afmagt opstår, som følge af individualiseringen fordi, at disse respondenters disembedding fra et politisk engagement, sker som led i deres individualisering. Altså ikke forstås som de har haft et andet engagement, men er født ind i en individualiseret tid. De har en idealiseret opfattelse af en politisk kultur, som de ikke er i stand til at opfylde igennem en reembedding. Altså de føler afmagt fordi, at de har nogle meget idealiserede idéer omkring demokrati ud fra et deliberativ ideal, som ikke harmonere med den måde, som de ser, at den politiske beslutningsproces fungerer på i dag. Der er en skævvridning i forhold til hvordan de ønske den politiske beslutningsproces og hvordan de oplever den foregår. Og de mener ikke De har muligheden for, at ændre på dette, hvilket fører til en afmægtighed. Individualiseringen for altså her en negativ konsekvens, for deres politiske engagement, fordi de ikke kan se en reembedding af deres politiske engagement.

Et eksempel på denne afmagt, der kommer til udtryk via af en selvansvarliggøres hos Jonas. Da jeg spørger ham ind til om politikerne er gode nok til at lytte til borgerne før de tager beslutningerne svarer han:

"Jonas: [han tænker sig om] Ikke i høj nok grad. Ud fra mit begrænsede kendskab, så ikke i høj nok grad. Jeg syntes tit der bliver lagt noget på bordet og det vedtager vi 1 august, og så sidder man lidt sådan: "hvornår har vi snakket om det? Hvornår er det blevet relevant?" Nogle gange så syntes jeg lidt at tingene, de kommer ud af den blå luft. Men det kan selvfølgelig skyldes min lidt manglende interesse i politik. At hvis jeg havde fulgt bedre med, så havde jeg måske været klar over det. Nogle gange føler jeg lidt, at det kommer ud af den blå luft. Og det er måske også en ond ring, at fordi at jeg føler det kommer ud af den blå luft, så føler jeg lidt, at min interesse kan være ligegyldig, fordi om jeg interessere mig eller ej, så kommer tingene ud af den blå luft. Ja så gider man ikke rigtig." (Jonas:7)

Her tager han personligt ansvar for ikke, at vide hvad der bliver vedtaget. Han mener at han selv ikke er så god til at følge med, men samtidigt pointerer at dette kan være svært at gøre. Han bliver helt opgivende i slutningen af citatet når han snakker om, at det er en ond cirkel.

Dog stikker Rasmus her en anelse udenfor. Hans politiske engagement i en interesseorganisation kan ses, som et udtryk for Bangs Ekspertborgerbegreb. Bang hægter i høj grad sin teori op på den reflektive modernitet og beskriver etableringen af ekspertborgen, som en konsekvens af individualiseringen og mangle på opbakning til de mere klassiske deltagereformer (Bang 2005:159-160).

Ekspertborgerne er en gruppe af nye politiske professionelle, som søger indflydelse igennem engagement i de frivillige organisationer. Ekspertborgen er ofte i samarbejde med eliten i det offentlige så vel, som i det private (Bang 2005:163). Ekspertborgen besidder en projekt identitet, som er orienteret imod samarbejde med autoriteterne. Dette er en af de ting, som Bang mener er centrale i adskillelsen imellem Ekspertborgeren og Græsrodderne, som han sammenligner med og som i højere grad har en mere fjendtlig attitude overfor autoriteter (Bang 2005:163-164). Ekspertborgeren har sit fokus på indflydelse og søger dette igennem diskursivt arbejde. De ser det politiske som værende diskursiv, og det er netop pga. dette at de mener de kan påvirke den politiske proces igennem deres samarbejde med de forskellige eliter (Bang 2005:164-165).

Rasmus er delvis en et eksempel på en Ekspertborger. Som nævnt tidligere, sidder han i en ledende stilling i en elevorganisation og deltager i kraft af dette i forhandlinger med magthaverne. Han sidder altså som repræsentant for en forening og forhandler med eliten. På denne måde har Rasmus altså opnået en form for reembedding i sit politiske engagement.

Opsamling: Passive deliberative:

Jeg ender altså denne analyse ud, med en ærketype på en identitet, som jeg kalder de "Passive deliberative", som er ligeså paradoksalt i sit navn, som i sin udfoldelse. Her beskriver jeg med hovedudgangspunkt i Peter og Jonas, som beskrevet tidligere, men også delvist i forhold til Rasmus. Det centrale i denne ærketype henter jeg fra de kritiske borgere, at disse respondenter, har nogle stærke demokratiske idealer, som jeg tilføjer er af deliberativ karakter. Samtidigt stiller dig sig kritiske overfor politikerne og den facon beslutningsprocessen foregår på. Faktisk er de i nogen grad decideret afmægtige, hvilket kommer til udtryk i, at de ikke kan se hvordan normale mennesker skal kunne høres og udøve indflydelse i forhold til politikken. Dette kommer også til udtryk i den tredje del af denne ærketype, som handler om deres forhold til repræsentationen. De føler ikke de bliver repræsenteret blandt de folkevalgte. De ser politikerne i folketinget, som værende repræsentanter for en mindre gruppe. Dette har jeg også

valgt at begrebsliggøre med individualiseringen. De er en del af en disembedding af det politiske engagement, men de mangler en reembedding. Dette kommer til udtryk, ved at de har stærke deliberative demokratiske idealer, men ikke kan se hvordan det skal kunne lade sig gøre, at få disse til at harmonerer med det reale politiske landskab, som de møder. En stor del af dette ses i form af offentligheden, som de alle minder skal give plads til, at de normale borgere kan komme igennem. De beskriver alle tre at politikerne må lytte til borgerne i højere grad. Her er det, som nævnt tidligere, i høj grad inspireret af Habermas' beskrivelse af en politisk offentlighed i et deliberativt demokrati. I forhold til denne ærketype er det dog vigtigt at pointerer igen, at de to respondenter med længst uddannelse, samt den eneste af respondenterne med et politisk engagement, som har lagt til grundlag for den. Dette betyder, at denne type måske i størst grad gør sig gældende for en gruppe med lignende baggrund.

Konklusion

I forhold til at konkludere på projektet vil jeg tage udgangspunkt i problemformuleringen:

Hvilke politiske identiteter kan der identificeres blandt den nye generation af unge voksne i den reflektive modernitet?

Jeg identificere i projektet kun den ene politiske identitet, "Passive Deliberative". Denne identitet er, som beskrevet ovenfor, sammensat af tre overordnede dele, som samtidigt dækker over underspørgsmålene til problemformuleringen. Jeg bruger begrebet kritiske borgere til at indfange deres demokratiforståelse, som er af deliberativ karakter, samt en lav tillid til politikerne. Denne tillid beskrives også igennem afsnittet om repræsentation, som omhandler at de ikke mener de bliver repræsenteret af politikerne på Christiansborg. Deres indflydelsesmuligheder, som de selv ser dem kommer til udtryk igennem afmagt i høj grad. De ved ikke hvordan man som menigmand skal kunne engagere sig og udrette noget politisk.

I forhold til den politiske kultur, beskriver jeg nogle få tendenser. Det som går mest igen blandt mine respondenter og ligeledes kan ses i andre undersøgelser, er en kritisk holdning til massemedierne. Samtidigt med en forventning om, at der kan være en mere åben debat og mere åben offentlighed. Herudover så jeg en tendens på tværs, at respondenterne så politik, som værende noget uhåndgribeligt meget langt væk fra dem selv. En anden del af den kultur, som jeg prøver at beskrive dele af med udgangspunkt i respondenterne samt andre undersøgelser, er en forståelse af, at man har et individuelt ansvar i høj grad for at sætte sig ind i hvad der foregår på Christiansborg. Dette gik igen i mindre grad blandt respondenterne.

Perspektivering: Hverdagsaktivisten

Jeg har flere gange nævnt en tidligere rapport, som jeg var med til at skrive, der hed "De Unge selvforsynende". Heri danner vi en anden ærketypisk politisk identitet: "Hverdagsaktivisten". Denne tager udgangspunkt i Bang og Sørensens Hverdagsmager begreb, men i højere grad forholder til et mere langtidsrækkende projekt, mindre organiseret, men med samme tilgang til det sub- og livspolitiske. Et centralt træk ved "Hverdagsaktivisten", er netop, at han formår at reembedde sit politiske engagement igennem subpolitik. Denne subpolitik, kommer til udtryk i deres hverdagsliv og måden som de passer deres køkkenhaver og dyr på. De forsøger at lave på en mere bæredygtig måde og forsøger, at få andre til at gøre det samme igennem, at de viser det gode eksempel (Jensen og Krogh 2013:35-36). Altså hvor de "Passive Deliberative", ikke formår at reembedde sig selv, lykkedes dette for "Hverdagsaktivisten" igennem deres hverdagspraksis. Vi brugte blandt andet Giddens tilgang til den reflektive modernitet til, at forklare hvordan "Hverdagsaktivisten" gør sit subpolitiske engagement til en del af sin identitet, faktisk er med til at skabe denne. De unge selvforsynende, som vi brugte som case, var reflekteret over globale risici i forhold til miljø og fødevarerproduktion, og det var disse globale risici, der var med til, at skabe deres politiske identitet (Jensen og Krogh 2013: 32). Et eksempel kan ses hos Sebastian vi interviewede i forbindelse med projektet:

"Sebastian: Altså igen, man kan deltage meget i debattmøder og sådan noget, man kan engagerer sig meget politisk. Men hvis ikke at man er af "den politiske overbevisning", så kan man jo prøve alternativer, som bare at gå og have sådan et sted som det her, og så præge folk til måske at leve lidt mere miljørigtigt, eller venligt – jeg ved ikke om det er "rigtigt", måske er det nærmere "venligt". Og så kan man præge samfundet den vej, i sin overbevisning, ligesom med at man kan give pladsen til den gamle dame i bussen, det er også en eller anden form for social politik. Så giv lidt plads til hinanden, og giv lidt plads til miljøet" (Jensen og Krogh 2013: 33)

Her beskriver han, med sin hverdagsbeskrivelse, hvordan han agerer subpolitisk, ved at forsøge at ændre andres adfærd igennem han egen. Altså sætte det gode eksempel. Selvom "Hverdagsaktivisten" er bedre til at håndtere individualiseringen end de "Passive Deliberative", er der stadig flere fællestræk i den politiske kultur. Et af punkterne er i forhold til mistillid til politikerne og en følelse af mangel på repræsentation. Et eksempel på dette kommer fra Jesper(en anden respondent end til dette projekt), da han bliver spurgt ind til hvordan han deltager i demokrati og ser politik.

"Jesper: Jamen jeg udfører min statsgivne borgerpligt og stemmer hvert fjerde år. Og ellers så deltager jeg ikke. Fordi jamen i bund og grund, så er det sku ikke så meget af det, der interesserer mig. Jeg syntes meget af det det er en fis i en hornlygte[...] politik jo en karriere kan man sige. Altså, det er jo ligesom en virksomhed har en direktør, så bliver et land nødt til at have en ledelse, og det er så... jamen så er det jo en karriere. Du kommer ind på Christiansborg, du får løn og man avancerer muligvis til EU parlamentariske poster eller andre poster. Man må jo også på et eller andet punkt stole på at der er nogen, der også har noget de vil have indført. Og det ikke alt sammen drukner i spin og polemik og hvad der nu ellers lige hersker derinde." (Jensen og Krogh 2013: 29)

Heri beskriver Jesper hvordan han ser politikerne, som værende deres egen gruppe, som forsøger at beholde deres jobs via ikke politiske midler. En anden ting som gik igen i forhold til "Hverdagsaktivisterne, er også en følelse af politik, som værende noget, der er meget langt væk fra en selv. Et eksempel på dette kommer fra Thomas, da han spørges indtil, hvor meget politik fylder i hans hverdag:

"Thomas: Nej, jeg synes sgu ikke at jeg reflekterer så meget over det faktisk, altså lige pt. er jeg bare i sådan et stadie, at jeg accepterer hvad der er og sådan noget, man kan måske godt gå og brokke sig lidt over det, men det er aldrig noget man får gjort noget ved rigtigt. Så jeg synes ikke at det har så meget indflydelse på mit liv sådan personligt i hvert fald." (Jensen og Krogh 2013: 29)

Heri beskriver Thomas, hvordan han i høj grad ignorer og acceptere, hvad der foregår på Christiansborg, og bare forsøger at passe sig selv. Han siger der er ting han er utilfreds med, men det ikke er noget han får gjort noget ved.

Ved hjælp af at inddrage denne ærketype af en politisk identitet fra et tidligere projekt, forsøger jeg at få lidt mere data, til at støtte mine beskrivelser af en form for politisk kultur. Herudover giver "Hverdagsaktivisten", en kontrast til de "Passive deliberative", som jeg beskrev tidligere, igennem en bedre tilpasning til individualiseringen.

Litteratur

- Andersen, Clement og Kristensen (2011): *Kunder i politikken - På sporet af den forbrugeristiske medborger*, Hovedland, Beder
- Andersen, Johannes og Torpe, Lars (1994): "Indledning" i Andersen og Torpe(red.) *Demokrati og politisk kultur - Rids af et demokratisk medborgerskab*, Systime
- Bang, Henrik P. (2005) - "Among everydaymakers and expert citizens" I Janet Newman(red.) *Remaking governance: Peoples, politics and the public sphere*, The Policy Press, University of Bristol
- Bang, Henrik P. (2000): "Dansk republikanisme på en skillevej" i Bang, Hansen og Hoff(red.) *Demokrati fra neden - Casestudier fra en dansk kommune*, Jurist- og økonomiforbundets Forlag
- Bang, Hansen og Hoff (2000): "Demokrati fra neden: problematikker og teoretiske overvejelser" i Bang, Hansen og Hoff(red.) *Demokrati fra neden - Casestudier fra en dansk kommune*, Jurist- og økonomiforbundets Forlag
- Beck, Ulrich (1997): *The reinvention of politics - rethinking modernity in the global social order*, Polity Press, Bonn
- Bryman, Alan (2008): *Social research methods*, Oxford University Press
- Castells, Manuel (2004): *The power of identity*, Blackell Publishing, Singapore
- Christensen, Ann-Dorte (2004): "Politiske identiteter i senmoderniteten. Belyst igennem unge kvinders fortællinger om politik og identiteter" i *Dansk Sociologi* nr. 1 2004:31-43
- Craig og Maggiotto (1982): "Measuring Political Efficacy" i *Political methodology*, vol. 8, nr. 30
- DDA (2011): "Den Danske Valgundersøgelse"- Datasæt - <http://samfund.dda.dk/dda/data-forside.asp>
- Eriksen, Erik Oddvar og Weigård, Jarle (2003): *Kommunikativt demokrati - Jürgen Habermas' teori om politik og samfund*, Hans Reitzels forlag, Gylling
- Fraser, Nancy (1996): "Rethinking the Public Sphere: A contribution to the critique of actually existing democracy" - i Craig Calhoun: *Habermas and the Public Sphere*, MIT press, Cambridge
- Goul Andersen (2000): "Magt og afmagt: nyt perspektiv på >>political efficacy<<" i Goul Andersen, Torpe og Andersen *Hvad folket magter - Demokrati, magt og afmagt*, Jurist- og økonomiforbundets Forlag
- Goul Andersen, Torpe og Andersen (2000): "Indledning: Demokrati, Magt og afmagt" og "Konklusioner og perspektiver: i Goul Andersen, Torpe og Andersen *Hvad folket magter - Demokrati, magt og afmagt*, Jurist- og økonomiforbundets Forlag
- Habermas, Jürgen (2009): *Borgerlig offentlighed*, Informations forlag, København K
- Habermas, Jürgen (2005): *Demokrati og retsstat*, Han Reitzels Forlag, Gylling
- Hjarvard, Stig (2009): "Samfundets medialisering - En teori om mediernes forandring af samfund og kultur" i *Nordicom-Information*, Vol 31, nr. 1-2 2009:5-35
- Jacobsen, Michael Hviid (2007): "Adaptiv teori - den tredje vej til viden" - i Antoft, Jacobsen, Jørgensen og Kristiansen(red.) *Håndværk og horisonter*, Syddansk universitetsforlag, Odense
- Jensen og Krogh (2013): *De unge selvforsynende - om politik, hverdagsliv og identitet i den reflektive modernitet*.

- Kaid og Holtz-Bacha (2008): *Encyclopedia of Political Communication*, Sage Publications,
- Kristensen, Niels Nørgaard (2003): *Billeder af magten - Portrætter til forståelse af magt og demokrati*, Aarhus universitetsforlag
- Kristensen, Niels Nørgaard (2013): "Vælgernes møde med den moderne politik: politisk offentlighed og medieret valgkamp" i Andersen, Johannes et. al: *Genveje til et kryds - Vælgeres perspektiver på et folketingsvalg*, Aalborg universitetsforlag
- Kristensen, Niels Nørgaard og Solhaug, Trond (2014a): "Casting a Vote—Complexities and Strategies among "First-Time Voters" in their Approach to Elections" i : *Nordidactica*, Vol. 13 nr. 2 2014
- Kristensen, Niels Nørgaard og Solhaug, Trond (2014b): "Political learning among youth: Exploring patterns of students' first political awakening" i *Citizenship, Social and Economics Education* 2014
- Kvale, Steinar og Brinkmann, Svend (2009): *Interview - introduktion til et håndværk*, Hans Reitzels forlag, København
- Larsen, Christian Albrekt; Andersen, Jørgen Goul(2004): *Magten på Borgen : en analyse af beslutningsprocesser i større politiske reformer*, Aarhus Universitetsforlag
- Layder, Derek (1998): *Sociological Practice: Linking Theory and Social Research*, Sage, London
- Norris, Pippa (1999): "Introduction: The Growth of Critical Citizens?" og "Conclusions: The Growth of Critical Citizens and its Consequences " i Norris, Pippa: *Critical Citizens*, Oxford University Press
- Seligson, Mitchell A. (1980): "A Problem-solving Approach to Measuring Political Efficacy" i *Social Science Quarterly*, vol. 60 nr. 4 1980:630-642
- Shamshiri-Petersen, Ditte (2013) "Når tvivlerne tvivler" i Andersen, Johannes et. al: *Genveje til et kryds - Vælgeres perspektiver på et folketingsvalg*, Aalborg universitetsforlag
- Solhaug, Trond og Kristensen Niels Nørgaard (2012) "Political rationality: Young Danish and Norwegian immigrant citizens and their political reasoning" i *Politics, Culture & Socialization*, vol. 2 nr. 3 2012
- Torpe, Lars (1994): "Legitimitet og demokratisk fællesskab" i Andersen og Torpe(red.) *Demokrati og politisk kultur - Rids af et demokratisk medborgerskab*, Systime
- Torpe, Lars og Goul Andersen, Jørgen (2000): "Tilskuerdemokrati eller deltagerdemokrati" i Goul Andersen, Torpe og Andersen *Hvad folket magter - Demokrati, magt og afmagt*, Jurist- og økonomiforbundets Forlag
- Van Deth, Jan (2000): "Interesting but irrelevant - Social capital and the saliency of politics in Western Europe" i *European Journal of Political Research*, vol. 37 nr. 2 2000:115-147
- Young, Iris Marion (2000): *Inclusion and Democracy*, Oxford University Press,

Bilag 1: Direkte oversættelse af efficacy spørgsmål

Seligsons oprindelige spørgsmål:

- "What is the most serious problem in this village (town)?"
- "How did this problem come about?"
- "How could the problem be solved?"
- "Do you think you could do something to help solve it?" (Seligson 1980: 635)

Mine oversættelser og omformulering:

- Hvilke politiske spørgsmål optager dig i øjeblikket?
- Hvordan opstod dette?
- Hvordan kan dette problem løses?
- Tror du, at du kunne gøre noget for at løse problemet?

De mere klassiske mål:

- "I don't think public officials care much what people like me think. "
- "Generally speaking, those we elect to Congress in Washington lose touch with the people pretty quickly. "
- "Parties are only interested in people's votes but not in their opinions." (Craig og Maggiotto 1982:88)
- "Voting is the only way that people like me can have any say about how the government runs things."
- "People like me don't have any say about what the government does." (Kaid og Holtz-Bacha 2008)

Mine oversættelser:

- Hvor meget tror du politikerne tænker over, hvad almindelige mennesker tænker.
- Tror du stadig politikerne på Christiansborg har en fornemmelse for hvad deres vælgere vil have?
- Tror du de er interesserede i vælgernes meninger?
- Tror du, at du kan påvirke hvad regeringen gør?

Bilag 2: interview guide

Intro – ting jeg siger før interview

- Anonymt, optaget
- Ikke nogle forkerte svar
- Vil ikke forhøre dig, men stiller en del hvorfor spørgsmål og spørger ind
 - o Være så præcis som muligt, og forstå tingene rigtigt
- Ikke interesseret i parti farver – mere generelt

Baggrundsoplysninger

- Alder
- Uddannelse / arbejde
- Forældres arbejde
- Hvorfra

Politik generelt

Stemte du til sidste valg?

- Hvorfor?

Er du medlem af andre politiske eller interesse organisationer end parti?

Diskutere du politik med venner og familie?

- Har/er dine forældre politisk aktive?
- Er vennerne politisk aktive

Hvor meget fylder politik i din hverdag? / Hvor meget tænker du over politik i din hverdag?

- Forskel imellem hverdag og valgkamp?

Hvad ser du som værende politik? / Kan andre ting end det der foregår blandt politikerne være politik?

- **Unge selvforsynende case?** fortælle om casen + hverdagsmageren – er det politik?
 - o Hvordan kan man ellers flytte noget som almindelig menneske?

Føler du politik påvirker din hverdag?

- Hvordan?
- Hvorfor ikke?

Nemt/svært at følge med i politik?

Hvor får du politiske informationer fra (aviser, TV, nettet, radio, møder mv)

Nær/fjern hvad er du mest optaget af?

- Kommunal, Christiansborg, EU

- Hvordan er forholdet til disse anderledes?

Tillid

Har du tillid til politikerne?

- Tror du de forstår almindelige menneskers behov?
- Er der særlige områder hvor det er svært at få politikerne i tale?
- Syntes du at de lytter til borgerne før de tager beslutninger?
 - o Er det vigtigt at de lytter til borgernes mening om de politiske tiltag, efter de er valgt ind?

Dansk forsøg

- Hvor meget tror du politikerne tænker over, hvad almindelige mennesker tænker.
- Tror du stadig politikerne på Christiansborg har en fornemmelse for hvad deres vælgere vil have?
- Tror du de er interesserede i vælgernes meninger?
- Tror du, at du kan påvirke hvad regeringen gør?

Case: Ringe tillid til politikerne

- Hvordan kan dette være?

Efficacy

Dansk forsøg

- Hvilke politiske spørgsmål optager dig i øjeblikket?
- Hvordan opstod dette?
- Hvordan kan dette problem løses?
- Tror du, at du kunne gøre noget for at løse problemet?

Tredje limfjordsforbindelse

Offentlig debat

Hvor relevant mener du de politiske emner der tages op i medierne er?

- Følger du med? Er det interessant?
- Hvad bliver taget op i medierne?
- Hvem kommer til orde?
- Hvem lyttes til?
- Er dette relevant? – be om konkretisering
 - o **Løkke Case:** Er det relevant at bruge så meget medie tid på?
 - o Hvad ville de gerne have der tages op
- Personer Vs indhold i politik i medierne?
- Syntes du der bliver informeret godt nok om de politiske tiltag der gennemføres?
- Bliver disse ting diskuteret nok i medierne?

Hvad betyder den offentlige debat for dig?

Deltager du i den offentlige debat?

- Eksempelvis læserbreve, debatter og lignende
- Hvilke områder deltager du i givet fald i forhold til?
- Er det nemt nok at komme til orde?
- Hvordan ser du dine muligheder for at deltage i den offentlige debat?
- Har du tilstrækkelig vidne hertil?

Demokrati og deltagelse

Hvad tænker du på, hvis jeg siger demokrati? / Hvad betyder demokrati for dig?

Hvor vigtig er demokratisk deltagelse?

- Hvordan forstår du det, at deltage?
 - o **Fløjte case**: Ser du det som demokratisk deltagelse?
- Hvilke muligheder har du for at deltage?
- Hvad synets du det giver at deltage?

Bilag 3: Oversigt over CD Bilag

Alle rå transskriptioner af interviewene

- Jesper
- Jonas
- Peter
- Rasmus
- Torben

Pdf fil af projektet: "De unge selvforsynende - Om politik, hverdagsliv og identitet i den reflektive modernitet"